

EU-Mercosur-vapaakauppasopimus suomalaisten vientiyritysten näkökulmasta

Marita Savolainen

Tekijä(t) Savolainen Marita	
Koulutusohjelma Liiketalous	
Raportin/Opinnäytetyön nimi EU-Mercosur-vapaakauppasopimus suomalaisten vientiyritysten näkökulmasta	Sivu- ja liitesivumäärä 77 + 6
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli EU-Mercosur-vapaakauppasopimus suomalaisten vientiyritysten näkökulmasta. Tutkimus kohdistui suomalaisiin tavara- ja palveluviejiin, jotka jo harjoittivat tai suunnittelivat vientitoimintaa Mercosur-talousalueelle. Työn toimeksiantaja oli Suomalais-Latinalaisamerikkalainen kauppayhdistys ry. Tavoitteena oli selvittää vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutusta suomalaisviejien kohtaamiin kaupanesteisiin, viennin määrään ja uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Tutkimuksen ajankohta sijoittui välille maaliskuu – marraskuu 2020.</p> <p>Tietoperusta jakautui kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa käsiteltiin kansainvälisen kaupan teoriaa ja vapaakauppaa. Toinen osa keskittyi EU:n kauppapolitiikkaan ja kauppasopimuksiin. Empiirisessä osassa esiteltiin Mercosur-maat (Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay) sekä käytiin läpi Suomen kauppasuhteet kunkin maan kanssa. Lisäksi tarkasteltiin EU-Mercosur-vapaakauppasopimuksen sisältöä ja arvioitua vaikutusta. Lopuksi kerrottiin tutkimuksen suunnittelusta ja toteutuksesta.</p> <p>Tämä opinnäytetyö oli tutkimustyyppinen. Toteutustavaksi valittiin kvantitatiivinen menetelmä ja kyselytutkimus. Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselyllä, joka julkaistiin internetissä. Kysely lähetettiin sekä Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen jäsenyrityksille että muille Mercosur-maihin vientiä harjoittaville yrityksille. Kyselyyn saatiin yhdeksän vastausta. Vastaukset käsiteltiin Webropolissa ja Excelissä.</p> <p>Tuloksista kävi ilmi, että suomalaiset vientiyritykset ovat odottavalla, mutta positiivisella kannalla tulevan vapaakauppasopimuksen suhteen. Erityisesti teollisuus odotti hankaliksi koettujen kaupanesteiden helpottuvan sopimuksen myötä. Enemmistö vastaajista arvioi vientitoimintansa kasvavan. Sen sijaan vastauksissa koskien uusia liiketoimintamahdollisuuksia, havaittiin epävarmuutta tulevan suhteen.</p> <p>Vastaukset vahvistavat aiempia tutkimuksia vapaakauppasopimusten positiivisesta vaikutuksesta. Vapaakauppasopimusten hyödyntäminen jää usein viejän omalle vastuulle. Siksi suomalaisten vientiyritysten pitää olla aktiivisia ja ottaa selvää sopimusten sisällöstä, sekä hyödyistä että haitoista.</p>	
Asiasanat Vapaakauppa, kansainvälinen kauppa, kauppasopimukset, kaupan esteet, Mercosur	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen aihe	1
1.2	Tutkimuksen tavoite ja rajaus	2
1.3	Tutkimuksen rakenne	4
1.4	Peittomatriisi	5
2	Vapaakauppa	6
2.1	Kansainvälisen kaupan teoria	7
2.2	Kaupan vapauttaminen	9
2.3	Globalisaation vaikutus	11
2.4	Vapaakauppasopimukset	13
2.4.1	Kaupanesteet	14
2.4.2	Kaupanesteet Latalaiseen Amerikkaan suuntautuvassa viennissä	15
2.5	Vapaakauppasopimusten merkitys	16
2.6	Vapaakauppasopimusten merkitys Suomelle	17
2.7	Globalisaation vastainen kehitys	18
3	EU:n kauppapolitiikka	20
3.1	EU:n toimivalta	20
3.2	EU:n kauppaneuvottelujen kulku	20
3.3	EU:n kaupankäynnin periaatteet	24
3.4	Alkuperäsääntö	24
3.5	Etuuskohtelu	24
3.5.1	Ehto 1 Vientituote sisältyy sopimukseen	25
3.5.2	Ehto 2 Alkuperävaatimus	25
3.5.3	Ehto 3 Alkuperäselvitys	26
3.6	EU:n kauppasopimukset	26
4	Mercosur-markkina	29
4.1	Suomen vienti Mercosur-markkinalle	32
4.2	Argentiina	33
4.3	Brasilia	35
4.4	Paraguay	38
4.5	Uruguay	40
5	EU:n ja Mercosurin välinen vapaakauppasopimus	43
5.1	Sopimuksen sisältö	43
5.2	Sopimusneuvottelut	43
5.3	Sopimuksen vaikutukset puolesta ja vastaan	45
5.4	Sopimuksen vaikutukset Suomen kannalta	47
6	Tutkimuksen toteutus ja tulokset	50

6.1	Tutkimusmenetelmä.....	50
6.2	Tutkimuksen toteutus.....	52
6.3	Kyselyn sisältö.....	54
6.4	Kyselyn vastaukset.....	56
7	Pohdinta.....	62
7.1	Tulosten tarkastelu.....	63
7.2	Johtopäätöksiä.....	65
7.3	Tutkimuksen arviointi.....	66
7.4	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi.....	67
	Lähteet.....	69
	Liitteet.....	78
	Liite 1. Kysely.....	78
	Liite 2. Maailmanpankin Ease of doing business vertailu vuodelta 2019.....	81
	Liite 3. Vienti Suomesta Argentiinaan 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna.....	82
	Liite 4. Vienti Suomesta Brasiliaan 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna.....	84
	Liite 5. Vienti Suomesta Paraguayn 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna.....	87
	Liite 6. Vienti Suomesta Uruguayn 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna.....	88

1 Johdanto

Latinalaisamerikkalainen Mercosur on yksi maailman suurimmista talousalueista. Se on iso kasvava markkina, jonka alueella asuu yhteensä 260 miljoonaa ihmistä. Mercosurin alue kattaa noin 80 prosenttia Latinalaisen Amerikan bruttokansantuotteesta. Euroopan Unionin (EU) asema Mercosur-markkinalla on merkittävä, EU on Mercosurin suurin kaupapakumppani ja investoija. EU ja Mercosur-talousalueen perustajamaat Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay, ovat käyneet kauppaneuvotteluja jo vuodesta 2000. Osapuolten välillä solmittavaan assosiaatiosopimukseen kuuluvaa vapaakauppasopimusta koskevat neuvottelut saatiin vihdoin päätökseen 28. kesäkuuta 2019. Vapaakauppasopimuksen tavoitteena on helpottaa eurooppalaisten yritysten markkinoillepääsyä alentamalla tulleja sekä poistamalla kaupan teknisiä esteitä.

Toteutuessaan EU-Mercosur-vapaakauppasopimus toisi huomattavia etuja EU:n teollisuudelle ja palveluyrityksille. Sopimuksen myötä yli 90 prosenttia EU:n ja Mercosur-maiden välisestä kaupasta tullaan vapauttamaan. (Ulkoministeriö 2020a). Esimerkiksi ajoneuvoihin ja niiden osiin, kemikaaleihin ja lääkkeisiin liittyviä tulleja tullaan poistamaan. Mercosur-maiden sovelletut tullit ovat vielä varsin korkealla tasolla. Sovelletujen tullien keskiarvo on noin 13 prosenttia ja sidottujen tullien jopa yli 30 prosenttia. Kuljetusvälineissä kuten autoissa, tullit ovat niinkin korkeat kuin 35 prosenttia. (Ulkoministeriö 2018). Vapaakauppasopimus tulee helpottamaan myös palveluyrityksiä, sopimuksen ansiosta ne pystyvät kilpailemaan Mercosurin talousalueella samantarvoisina paikallisten yritysten kanssa. Myös julkiset hankinnat tullaan sopimuksen myötä avaamaan. (European Commission 2019.)

EU-Mercosur-sopimus on luonteeltaan assosiaatiosopimus, joka vaatii vielä kaikkien jäsenmaiden parlamenttien hyväksymisen. Ulkoministeriön 2.10.2020 päivätyn tilannekatsauksen mukaan, sopimustekstit ovat edelleen juridisessa läpikäynnissä eikä allekirjoittamisaikataulusta ole vielä varmuutta. (Ulkoministeriö 2020a). Kauppasopimusta on arvioitu erityisesti ympäristövaikutuksista. Brasilian Amazonin alueen sademetsähakkuut on toistuvasti nostettu esiin keskusteluissa. EU:n isot maataloustuottajat, kuten Ranska ja Saksa, pitävät sopimusta uhkana EU:n maatalouselinkeinolle ja vaativat sopimustekstiin muutoksia. Jos ja kun EU:n ja Mercosurin välinen kauppasopimus tulee voimaan, muodostuu sen tuloksena maailman suurin vapaakauppa-alue. (European Commission 2019.)

1.1 Tutkimuksen aihe

Tämä opinnäytetyö käsittelee EU-Mercosur-vapaakauppasopimusta ja sen toteutumisen vaikutusta suomalaisten yritysten tavara- ja palveluvientiin. Tutkimuksen aihe on hyvinkin

ajankohtainen, koska EU-Mercosur-sopimuksesta on vihdoin lähes 20 vuoden neuvottelujen jälkeen päästy sopimukseen. Neuvottelutuloksesta huolimatta sopimuksen voimaan saattaminen ei kuitenkaan ole täysin kitkatonta. Maatalous on noussut kiistanaiheeksi. EU:n intressinä sopimuksessa on teollisuustuotteiden vienti kasvavalle Mercosur-markkinalle. Mercosur-maat sen sijaan ovat isoja maataloustuottajia, joiden luonnollisena tavoitteena on lisätä maataloustuotteiden, kuten naudanlihan vientiä EU:n maksukykyiselle markkinalle. (Ulkoministeriö 2020a).

Tämä tutkimus yrittää selvittää miten ja missä määrin suomalaiset yritykset arvioivat sopimuksen toteutumisen vaikuttavan vientiinsä ja siinä kohtaamiinsa kaupan esteisiin. Tutkimuksen aihe on alun perin tullut Keskuskauppakamarin välityksellä. Varsinainen toimeksiantaja on Suomalais-Latinalaisamerikkalainen kauppayhdistys ry, joka on kiinnostunut vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutuksista suomalaisten vientiyritysten näkökulmasta. Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen tavoitteena on edistää Suomen ja Latinalaisen Amerikan maiden välistä kauppaa ja investointeja. Kauppayhdistyksellä on 35 yritysjäsentä, jotka toimivat eri teollisuus- ja palvelusektoreilla. Jäsenistöön kuuluu myös järjestöjä ja säätiöitä. Jäseniä on yhteensä 55. Kauppayhdistyksen toimintasuunnitelmaan on kirjattu, että yhdistys avustaa tapauskohtaisesti suomalaisia opiskelijoita Latinalaisen Amerikan talouselämään suuntautuviissa tutkimuksissa. Samalla yhdistys antaa jäsenistölleen mahdollisuuden saada tulokset käyttöönsä. (Suomalais-Latinalaisamerikkalainen kauppayhdistys ry 2020.)

1.2 Tutkimuksen tavoite ja rajaus

EU-Mercosur-vapaakauppasopimus koskee koko Euroopan Unionia ja käsittelee sitä yhtenä kokonaisuutena, jossa kaikilla jäsenmailla tulee olemaan yhtenäiset sopimuksen tuomat edut ja rajoitukset. Tässä opinnäytetyössä keskitytään tutkimaan EU-Mercosur-sopimuksen toteutumisen vaikutusta pelkästään suomalaisten yritysten tavara- ja palveluvientiin. Suomi on pieni maa, jonka talous on pitkälti viennistä riippuvainen. Suomi tarvitsee kauppakumppaneita sekä omien rajojensa että EU-yhteismarkkinan ulkopuolelta. Mercosur vapaakauppasopimus tulee merkittävästi vapauttamaan tavara- ja palvelukauppaa ja tarjoaa siten myös Suomelle lisääntyviä vientimahdollisuuksia.

Tutkimuksen pääkysymys on

- Miten EU-Mercosur-vapaakauppasopimus vaikuttaisi suomalaisten yritysten tavara- ja palveluvientiin?

Tutkimuksen alaongelmia ovat:

- Missä määrin sopimus helpottaisi kaupanesteitä vientitoiminnassa?
- Mikä vaikutus sopimuksella olisi viennin määrään?

- Avaisiko sopimus vientimahdollisuuksia uusilla toimialoilla?

Sopimustahan ei ole vielä ratifioitu, joten tutkimuksen lähtökohtana on oletus mitä tulee tapahtumaan, jos ja kun sopimus tulee voimaan. Tavoitteena on kartoittaa nykytila eli mitä tuotteita Suomesta on viety Mercosur-markkinalle ja kuinka paljon sekä miten ja missä määrin sopimuksen voimaantulo tulee muuttamaan vientiä. Samalla pyritään tarkastelemaan, avaisiko sopimus suomalaisille viejille uusia mahdollisuuksia täysin uusilla toimialoilla.

Suurimmaksi sopimuksen tuomaksi helpotukseksi on nimetty kaupanesteiden, erityisesti korkeiden tullien aleneminen. Tutkimuksella yritetään selvittää missä määrin nykyiset tullit ja muut yleisimmät kaupanesteet vaikuttavat yritysten vientiin. Sitten katsotaan tulevaisuuteen ja kysytään miten yritykset arvelevat sopimuksen voimaantulon helpottavan näitä yritysten kohtaamia kaupanesteitä. Asiassa on huomioitava se tosiseikka, että Ulkoministeriön mukaan lopulliset tavarakaupan sidontalistat eivät ole vielä julkisia. (Ulkoministeriö 2020a). Yksittäinen tullinimike voi siis poiketa ryhmän tullitasosta, joten tulevista tulleista ei voida olla varmoja.

Työ on rajattu koskemaan vain suomalaisia vientiyrityksiä, jotka harjoittavat tai suunnittelevat joko tavara- tai palveluvientiä. Toisin kuin muissa vastaavissa tutkimuksissa, yrityksen koolla ei tässä työssä ole merkitystä. Tutkimuksen pääpaino ei ole esimerkiksi pk-yrityksissä, vaan kohteena ovat kaikenkokoiset vientiyritykset. Tutkimus on kohdistettu myös suuryrityksille, joilla saattaa jo olla paikallista toimintaa tai investointeja Mercosur-maissa. Sen sijaan julkiset hankinnat on rajattu pois. Julkiset hankinnat ovat toki mielenkiintoinen osa tulevaa kauppasopimusta, koska niiden osalta Mercosur ei ole aikaisemmin avannut markkinoita edes toisilleen. (Ulkoministeriö 2020a). Julkiset hankinnat on kuitenkin rajattu pois, koska työn sisältö on ilman niitäkin varsin laaja: Mielestäni julkisista hankinnoista voisi tehdä jopa oman erillisen tutkimuksen.

Vapaakauppasopimuksen toisena osapuolena on Mercosur. Tässä työssä keskitytään pelkästään Mercosurin perustajajäsenmaitiin eli Argentiinaan, Brasiliaan, Paraguayn ja Uruguayn. Viimeinen rajaus koskee itse EU-Mercosur-sopimusta. Se on assosiaatiosopimus, joka sisältää kolme peruspilaria:

- Poliittisia ja turvallisuuskysymyksiä koskeva kumppanuus.
- Tiivistetty yhteistyö talouden ja institutionaalisten kysymysten alalla.
- Tavarat ja palvelut kattavan vapaakauppa-alueen perustaminen.

Tässä työssä tutkitaan ainoastaan vapaakauppaa koskevaa osiota. Muut kaksi sopimuksen peruspilaria on rajattu pois, koska ne eivät ole relevantteja tutkimuskysymyksen kanssa. Toki ne avataan tietoperustassa ja EU:n kauppapolitiikkaa koskevassa osiossa.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus rakentuu johdannosta, jossa esitellään Mercosur-talousalue ja EU-Mercosur-vapaakauppasopimus pääpiirteittäin. Lisäksi johdannossa korostetaan kauppasopimuksen ajankohtaisuutta. Luvut 2 ja 3 rakentuvat teoreettisesta viitekehyksestä, joka pohjautuu kansainvälisen kaupan oppikirjoihin. Viitekehyksessä käsitellään kansainvälisen kaupan teoriaa sekä historiaa merkantilismista avoimeen talouteen. Niiden johdattamina siirrytään vapaakaupan kehityksen ja globalisaation kautta vapaakauppasopimukseen. Tutkimuksen kannalta olennaiset vapaakauppasopimusten sisältämät kaupanesteet on avattu tyypeittäin. Myös Suomen jäsenyydet kansainvälisissä kauppajärjestöissä ja vapaakauppasopimusten merkitys Suomelle käydään läpi.

Luvussa kolme on tarkasteltu Euroopan unionin kauppapolitiikkaa. Siinä käsitellään keskeiset EU:n kauppapolitiikkaan liittyvät kokonaisuudet kuten toimivalta, kaupankäynnin periaatteet, kauppaneuvottelujen kulku, alkuperäsääntö ja etuuskohtelu. Luku neljä rakentuu Mercosur-talousalueen esittelystä. Johdantona Mercosurin syntyhistoria ja taloudellinen merkitys EU:n ja Suomen kannalta. Tämän jälkeen tarkastellaan kaikkia neljää Mercosur-jäsenmaata erikseen, kunkin maan taloudellinen ja poliittinen tilanne esitellään. Maakohdittaisen esittelyn lopussa on nimikekohtaista tilastotietoa Suomen tärkeimmistä vientiartikkeleista kyseiseen maahan.

Luku viisi käsittelee EU-Mercosur-vapaakauppasopimusta. Sopimuksen taustat, neuvottelujen kulku, sisältö ja vaikutukset sekä puolesta että vastaan on pyritty esittelemään. Sopimus tuo tullessaan paljon hyötyjä, mutta myös haittoja on odotettavissa. Sopimusta kritisoidaan erityisesti ilmastonmuutoksen ja ympäristöhaittojen vuoksi. Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu sekä hyötyjä että haittoja puolueettomasti. Niitä on käsitetty sekä EU-tasolla että myös Suomen kannalta.

Työn loppuosa eli luku kuusi koostuu empiirisestä osasta. Siinä esitellään tutkimuskohde ja -menetelmä, toteutustapa sekä sisältö. Tutkimus toteutettiin pääosin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Lisätiedon saamiseksi käytettiin myös kvalitatiivista menetelmää. Miksi näihin molempiin päädyttiin, käydään läpi empiirisessä osassa. Lopuksi keskitytään kyselyn vastausten analysointiin, jossa ensin katsotaan vastaajien taustatiedot ja sen jälkeen edetään kysymys kysymykseltä ja vedetään yhteen jokaisen kysymyksen vastaukset.

Raportin päättää luku seitsemän eli pohdinta. Luvussa kyselyn tuloksia pohditaan ja verrataan tietoperustaan sekä vastaaviin aiempiin tutkimustuloksiin. Tutkimuksen lähtökohtana

on allekirjoitettu, mutta ei ratifioitu sopimus, joten taustalla on punaisena lankana kysymys, jos ja kun sopimus tulee voimaan, mikä tulee olemaan sen vaikutus. Viimeisenä esitellään vielä tutkimuksen johtopäätökset ja perustelut. Johtopäätösten tukena on Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen ja ulkoministeriön yhdessä 24.9.2020 järjestämän webinaarin Latinalaisen Amerikan tulevaisuus – Suomen suurlähettiläiden tapaminen -materiaali. Viimeisenä pureudutaan vielä oman oppimisen arviointiin, joka on kriittinen arvio omasta työskentelystä ja kehittymisestä koko opinnäytetyöprosessin aikana.

1.4 Peittomatriisi

Peittomatriisissa (Taulukko 1) on esitetty tutkimuksen alaongelmat ja niiden linkittyminen teoreettisen viitekehysten, lomakkeen kysymysten sekä kyselyn tulosten kanssa. Peittomatriisin avulla pystyy hahmottamaan nopeasti alaongelmien yhteyden teorian ja empiirisen osuuden kanssa.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Tutkimuksen alaongelmat	Teoreettinen viitekehys (luku)	Lomakkeen kysymys	Tulokset (luku)
Missä määrin sopimus helpottaisi kaupanesteitä vientitoiminnassa?	2, 2.1, 2.2, 2.4, 2.4.1, 2.4.2, 3, 3.3, 3.4, 3.5, 3.5.1, 3.5.2, 3.5.3, 3.6	4, 5	6.5, 7, 7.1
Mikä vaikutus sopimuksella olisi vientitoimintaan?	2, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.6, 3.3, 3.6	6, 8	6.5, 7.1
Avaisiko sopimus vientimahdollisuuksia uusilla toimialoilla?	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.3, 3.6	7	6.5, 7.1

2 Vapaakauppa

Vapaakauppa tarkoittaa mahdollisuutta käydä kauppaa yhden tai useamman valtion välillä mahdollisimman vapaasti. Vapaakaupassa erilaiset kauppaa rajoittavat tekijät, kuten tullit ja kiintiöt, puuttuvat jopa kokonaan kauppakumppaneiden väliltä. Valtio ei aseta rajoitteita kaupankäyntiin, vaan tavarat tai palvelut voivat liikkua vapaasti maasta toiseen. (OECD 2004.) Vapaakaupan vastakohta on protektionismi, joka tarkoittaa oman maan tuotannon voimakasta suojelemista. Ulkomaista tuontia ja kilpailua torjutaan esimerkiksi suojatullein, tariffein, kiintiöin tai tuotteiden laatuvaatimusten avulla. (Pinomaa 2018.)

Vapaakauppaa pidetään pääsääntöisesti hyvänä asiana ja sitä halutaan edistää. Jo 1700-luvulta lähtien taloustieteilijät ovat kannattaneet vapaakauppaa ihanteena, johon kauppapolitiikan pitäisi pyrkiä. (Krugman, Obstfeld & Melitz 2015, 269). Vapaakaupan ideologian taustalla on ajatus siitä, että tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden lisääminen kasvattaa talouden tehokkuutta, laskee kuluttajahintoja sekä lisää ulkomaisten kulutushyödykkeiden tarjontaa. Kuluttajat hyötyvät kaikesta tästä ja yleinen hyvinvointi lisääntyy. (European Commission 2018). Aluksi termillä vapaakauppa tarkoitettiin yksinomaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Myöhemmin taloudellisen integraation myötä vapaakauppa on laajentunut koskemaan myös palveluja, työvoimaa ja investointeja tietyillä taloudellisen yhdentymisen tasoilla. (Euroopan parlamentti 2020a).

Taloudellisen yhdentymisen tasoja on viisi: vapaakauppa-alue, tulliliitto, yhteismarkkinat, talousunioni ja poliittinen unioni. Ne eroavat toisistaan toimintojensa ja integraatioasteensa suhteessa. Vapaakauppa-alue kannustaa jäsenmaitaan kaupankäyntiin poistamalla tullit ja tuontikiintiöt sekä kaikki muut kaupanesteet näiden väliltä. Vaikka jäsenmaiden kaupankäynti on esteetöntä, on jokaisella jäsenmaalla oikeus asettaa omia kaupan esteitä vapaakauppa-alueen ulkopuolisille maille. Tämä aiheuttaa kaupan vääristymisen ongelman, kun alueen ulkopuoliset maat tuovat hyödykkeensä ensin siihen jäsenmaahan, jolla on matalin tulli ja jatkokuljettavat ne edelleen vapaakauppa-alueen sisällä toiseen jäsenmaahan. Esimerkki vapaakauppa-alueesta on NAFTA (North American Free Trade Association), johon kuuluvat Kanada, Meksiko ja Yhdysvallat. (Griffin & Pustay 2020, 298.) NAFTA neuvoteltiin uudestaan ja joulukuussa 2019 allekirjoitettiin uusi United States-Mexico-Canada Agreement eli USMCA vapaakauppasopimus. (Helsingin Sanomat 2020).

Tulliliitto on vapaakauppa-alueen tapaan poistanut tullit sekä muut kaupanesteet jäsenmaidensa väliltä, mutta tulliliitolla on myös yhteinen ulkomaankauppapolitiikka liiton ulkopuolisia maita kohtaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kaikkien tulliliiton jäsenmaiden

tulliviranomaiset toimivat yhdenmukaisesti. Ne soveltavat samoja tariffeja muualta maailmasta tulliliiton alueelle tuotuihin tavaroihin eivätkä kanna tulleja jäsenmaiden välillä. Esimerkki tulliliitosta on Mercosur-perustajamaiden, Argentiinan, Brasilian, Paraguayn ja Uruguayn solmima Mercosur-sopimus keskinäisen kaupan edistämisestä. (Griffin & Pustay 2020, 298.)

Yhteismarkkinat ovat pääpiirteiltään kuten tulliliitto, mutta siinä jäsenmaiden kaupankäyntiä on syvennetty poistamalla kaupanesteet myös tuotannontekijöiltä. Yhteismarkkinoilla tavaroilla, palveluilla, työvoimalla ja investoinneilla on vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä. Euroopan unionin (EU) sisämarkkinat ovat yhteismarkkinat, jossa tavaroiden, palveluiden, pääoman ja henkilöiden vapaa liikkuminen on sallittu ja jossa kansalaiset voivat vapaasti asua, työskennellä, opiskella ja harjoittaa liiketoimintaa. Euroopan unionin sisällä yritykset voivat vapaasti käydä kauppaa keskenään eikä jäsenmaiden rajoilla ole tulleja. Yhteisellä lainsäädännöllä ja direktiiveillä on luotu yhtenäiset standardit ja vaatimukset. (EUR-Lex 2020.)

Talousliitto on kahden tai useamman maan täydellinen kaupallinen integraatio. Talousliitto pitää sisällään samat ehdot kuin yhteismarkkinat, mutta lisäksi se vaatii, että jäsenmailla on yhteinen kauppapolitiikka. Jäsenmaiden tulee yhdessä koordinoida raha- ja finanssipolitiikka, verotus sekä sosiaalihuolto saadakseen aikaan yhtenäisen kokonaisuuden. Ne EU:n jäsenmaat, joilla on käytössään yhteinen valuutta euro, ovat esimerkki täydellisestä talousliitosta. (Griffin & Pustay 2020, 298.)

Viimeisimpänä muotona on poliittinen liitto, joka on täydellinen kahden tai useamman maan muodostama poliittinen ja taloudellinen integraatio, joka muodostaa yhden yhtenäisen valtion. Esimerkki poliittisesta liitosta on Amerikan Yhdysvallat, joka muodostui 13 erillisen siirtomaa-alueen yhdistytyä yhdeksi poliittistaloudelliseksi kokonaisuudeksi. (Griffin & Pustay 2020, 300.)

2.1 Kansainvälisen kaupan teoria

Taloustieteen historiassa vapaakauppaoppi nousi puheenaiheeksi taloustieteilijöiden keskuudessa 1700-luvulla, Etenkin 1700-luvun puolivälissä kehittynyt klassinen poliittinen taloustiede kannatti siihen aikaan vallinneen merkantilismin kumoamista ja vapaakauppo-
opin tuomista tilalle. Merkantilismi oli taloudellinen toimintamalli, jossa valtion rikkautta mitattiin sen omistamalla jalometalleilla. Valtion pyrki hankkimaan niitä mahdollisimman paljon itselleen. Merkantilismissä valtio kontrolloi talouselämää voimallisesti. Tavoitteena oli suosia vientiä tuonnin kustannuksella ja siten kasvattaa kauppataseen ylijäämää. (Griffin & Pustay 2010, 176.)

Vapaakauppaopin ponnekkaana puolestapuhujana toimi skotlantilainen ekonomisti Adam Smith (1723-1790), jota pidetään nykyaikaisen taloustieteen isänä. Adam Smith julkaisi vuonna 1776 aikansa merkittävimmän teoksen *The Wealth of Nations* eli *Kansojen varallisuus*. Kirjassaan Smith kuvaili markkinataloutta vastapainona merkantilismille. Smith kannatti sellaisten taloudellisten tekijöiden tai rakenteiden purkamista, jotka haittaavat talouden toimintaa, esimerkiksi kauppamonopolit ja suojatullit. Smithin keskeisin teesi oli kaupan vapauttaminen ja markkinoiden laajentuminen vaurauden kasvun tukemiseksi. (Lemmetti 2014.)

Smith kannatti työnjakoa ja erikoistumista, joiden pohjalta hän kehitti absoluuttisen edun periaatteen. Tämän periaatteen mukaan absoluuttinen etu on valtiolla, joka pystyy tuottamaan hyödykkeet vähemmällä tuotantopanoksilla kuin muut valtiot. Valtion kannattaa siis tuottaa ja viedä sellaisia tuotteita ja palveluita, joiden tuotannossa se on tehokkaampi kuin muut maat ja vastaavasti tuoda sellaisia tuotteita ja palveluita, joiden tuotannossa muut maat ovat tehokkaampia. (Griffin & Pustay 2010, 177.)

Taloustieteessä varsin monet vapaakaupan puolestapuhujat vetoavat suhteellisen edun periaatteeseen, joka on taloustieteen tunnetuimpia teorioita. (WTO 2020.) Suhteellisen edun periaatteen kehitti brittiläinen taloustieteilijä David Ricardo (1772-1823). Suhteellisen edun periaate pohjautuu Adam Smithin absoluuttisen etuun, mutta se on jalostettu pidemmälle. Smithin teoriassa absoluuttinen etu oli siis valtiolla, joka pystyy tuottamaan hyödykkeen pienimmin tuotantopanoksin kuin muut. Ricardon teoriassa suhteellinen etu on valtiolla, joka pystyy tuottamaan hyödykkeen pienimmin vaihtoehtoiskustannuksin kuin muut. (Krugman ym. 2015, 58).

Krugman, Obsfeld ja Melitz kuvailevat suhteellisen edun teoriaa esimerkillä talvella tapahtuvasta ruusujen ja tietokoneiden kaupasta USA:n ja Kolumbian välillä. Ruusujen kasvatusta vaatii lämpöä ja auringonpaistetta, jotka luonnollisesti puuttuvat USA:lta maantieteellisesti pohjoisemman sijainnin vuoksi. Talvisten ruusujen kasvatusta vaatisi yhdysvaltalaisilta kauppapuutarhureilta lämmitettyjä kasvihuoneita, kallista lämmitysenergiaa sekä investointeja rakennuksiin. Näihin uhrattuja resursseja voisi hyödyntää paremmin tuottamalla teknisempiä hyödykkeitä, esimerkiksi tietokoneita. Sen sijaan etelämpänä sijaitsevassa Kolumbiassa talviruusujen kasvatusta onnistuu huomattavasti pienemmällä resursseilla, koska ruusut voivat kasvaa auringonpaisteessa ulkona.

Suhteellisen edun mukaan USA voisi tuottaa samoja resursseja hyödyntäen joko 10 miljoonaa ruusua tai 100 000 tietokonetta. USA:n vaihtoehtoiskustannus on siis 10 miljoonaa

ruusua tai 100 000 tietokonetta. Kolumbia sen sijaan voisi tuottaa samat 10 miljoonaa ruusua, mutta tietokoneita vain 30 000 kappaletta, koska Kolumbian tekninen osaaminen ei ole samalla tasolla kuin USA:n. Alla olevassa taulukossa 2 nähdään molempien valtioiden tuottamat määrät suhteellisen edun mukaisesti. Ruusuja tuotetaan yhtä paljon kuin ennenkin, tuotos 0 kappaletta, sen sijaan tietokoneiden tuotanto on isompi, +70 kappaletta. Kun molemmat valtiot erikoistuvat siihen mitä pystyvät tuottamaan pienemmin vaihtoehtoisuuskannuksin, kokonaistuotanto ja siten myös maailmantalous kasvaa ja yksilöiden elintaso paranee. (Krugman ym. 2015, 58).

Taulukko 2. Suhteellisen edun mukaisesti tuotetut määrät (Krugman ym. 2015, 58)

	Ruusut (miljoonaa)	Tietokoneet (tuhatta)
USA	- 10	+100
Kolumbia	+10	- 30
Yhteensä	0	+70

Ricardon suhteellisen edun periaatteen keskeinen ajatus siis on, että kansainvälisessä kaupassa suurin mahdollinen hyvä jakautuu kaikille osapuolille, kun valtiot avataan kilpailulle maailmanmarkkinoilla ja kukin kansakunta erikoistuu alalle, jolla se on suhteellisesti vahvempi kuin muut. Lisäksi se todistaa, että vaihto kannattaa myös silloin, kun toisella maalla on absoluuttinen etu kaikessa toiseen maahan verrattuna. Ricardon mallin mukaisesti työnjako, erikoistuminen ja kaupankäynti lisäävät hyvinvointia. (Krugman ym. 2015, 58.)

2.2 Kaupan vapauttaminen

Kaupan vapauttaminen alkoi toisen maailmansodan (1939 - 1945) jälkeen. Paul Krugmanin mukaan kehittyneet demokratiat Yhdysvaltain johtamana, pyrkivät avoimeen kauppapolitiikkaan poistamalla kansainvälisen kaupan esteitä. Avoin kauppapolitiikka kuvasti näkemystä siitä, että vapaakauppa ei ollut pelkästään hyvinvoinnin perusta vaan, että se edisti myös maailmanrauhaa. (Krugman ym. 2015, 284). Ihmiskunnan historiassa on kautta aikojen pyritty kauppasuhteeseen naapurivaltion kanssa, koska se on tuonut molemmille osapuolille hyötyä. Kauppasuhte on yleensä taannut myös rauhan, jotta molemmille hyvää tuova kaupankäynti ei keskeydy.

Kaupan vapauttamisessa ensimmäinen virstanpylväs saavutettiin vuonna 1947, kun kaupaa ja tulleja koskeva GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) -yleissopimus allekirjoitettiin. GATT-sopimuksen ensisijaisena tarkoituksena oli poistaa tulliesteitä ja edistää kauppaa jäsenvaltioiden välillä. Sopimuksen allekirjoitti 23 perustajamaata, joista yksi oli nykyinen Mercosur-maa Brasilia. (WTO 2020.) Vuonna 1947 näiden 23 maan osuus

maailman kaupasta oli 70 %. (Puurunen 2018.) Alla olevassa taulukossa 3 on nähtävissä kaikki GATT sopimuksen neuvottelukierrokset aikajärjestyksessä. Taulukko sisältää myös osallistujamaiden määrän per kierros sekä keskimääräisen tullialennuksen määrän prosentteina.

Taulukko 3. GATT neuvottelukierrokset (Griffin & Pustay 2010, 295)

GATT NEGOTIATING ROUNDS

ROUND	Dates	Number of participants	Average Tariff Cut (%)
GENEVA	1947	23	35
ANNECY	1949	13	NA
TORGUAY	1950 - 1951	38	25
GENEVA	1956	26	NA
DILLON	1960 - 1962	45	NA
KENNEDY	1964 - 1967	62	35
TOKYO	1973 - 1979	99	33
URUGUAY	1986 - 1994	117	36

Kauppan vapauttaminen jatkui asteittain uusilla neuvottelukierroksilla, joilla alennettiin tullimaksuja sekä vähennettiin kaupan esteitä. Kansainvälisessä kaupassa siirryttiin pelkästä tavarakaupasta myös palvelujen ja henkisen omaisuuden kauppaan. Kauppaneuvottelujen isoin harppaus otettiin järjestyksessä kahdeksannella Uruguayn neuvottelukierroksella (1986-1994). Neuvottelujen yhtenä lopputuloksena allekirjoitettiin palvelujen vapauttamista koskeva sopimus General Agreement on Trade in Services (GATS). Se astui voimaan tammikuussa 1995 ja se laajensi vapaakaupan koskemaan tavarakaupan lisäksi myös palvelut. GATS-sopimuksen tavoitteena oli vapauttaa asteittain palveluihin liittyvä kauppa. GATS kattoi periaatteessa kaikki palvelut, mutta kullakin jäsenmaalla oli oikeus jättää tärkeiksi koetut palvelut, esimerkiksi terveydenhoito ja koulutus, sopimuksen ulkopuolelle. (World Trade Organization 2020a).

Uruguayn neuvottelukierroksen merkittävin virstanpylväs oli Maailman kauppajärjestön WTO (World Trade Organisation 2020b) perustaminen. WTO:n toiminta alkoi 1. tammikuuta vuonna 1995. (WTO 2020.) WTO-sopimukseen sisällytettiin aiemmat kauppasopimukset, kuten itse GATT, maataloussopimus ja tekstiili- ja vaatetusopimus sekä muita yleissopimuksia. (Euroopan parlamentti 2019). Nykyisin Maailman kauppajärjestö WTO:ssa on 164 jäsenvaltiota, joiden osuus maailman kaupasta on 98 %. WTO:n perus-

tehtävänä on olla pysyvä neuvotteluelin, hallinnoida kauppasopimuksia sekä ratkaista riitoja. Järjestön päätarkoitus on kuitenkin kaupan helpottamisessa. WTO:n lähtökohta kaupan vapauttamisessa on tullietuutta koskeva periaate. Jos jokin jäsenmaista myöntää tullietuuksia toiselle, on kyseisen jäsenmaan myönnettävä samat etuudet myös muille jäsenmaille. (WTO 2020.)

WTO on työskennellyt ponnekkaasti vapaakaupan puolesta. Se on laajentanut vapaakaupan koskemaan tavaroiden ohella palveluja sekä patentteja ja muita aineettomia hyödykkeitä kuten lisenssit ja tavaramerkit. Myös pääomat ovat seuranneet perässä ja niiden liikuminen on vapautunut etenkin 1980-luvun lopusta lähtien. (Maailmantalous 2011.)

WTO ja monenvälinen kauppajärjestelmä ovat tänä päivänä suurten haasteiden edessä. Vuonna 2001 alkanutta Dohan kauppaneuvottelukierrosta (Doha Development Agenda, DDA) ei ole saatu päätökseen. Neuvottelujen tarkoituksena on sopia, miten tuotteiden markkinoillepääsyä voidaan helpottaa tulleja alentamalla tai miten kauppaa rajoittavia esteitä voidaan poistaa eri talouden sektoreilla. Lisäksi pyritään vielä sopimaan sääntöjä siitä, miten kauppaa vääristäviä tukia voidaan alentaa. (Ulkoministeriö 2020a.) Neuvottelut ovat koskeneet maatalous-, teollisuustuote- ja palvelukauppasektoreita. Näiden lisäksi on neuvoteltu myös monesta muusta aiheesta, kuten kehityskysymykset, maantieteelliset merkinnät ja alkuperäsäännöt. Valitettavasti mitään varsinaisia läpimurtoja ei neuvotteiluissa ole saavutettu. (Ulkoministeriö 2020a.)

Helmikuussa 2017 tuli voimaan kaupan helpottamista koskeva sopimus, joka on ensimmäinen WTO:n perustamisen jälkeen tehty monenvälinen sopimus. WTO:n tavoitteena on edistää vapaakauppaa muun muassa varmistamalla, että maat edelleen pyrkivät purkamaan kaupanesteitä kauppaneuvotteluissa. Parhaillaan on pohdinnassa, miten WTO:ta voitaisiin edelleen kehittää ja järjestelmää nykyaikaistaa esimerkiksi sähköisen kaupan käynnin ja investointien helpottamiseksi, jotta järjestöstä tulisi tehokkaampi ja sen toiminta mukautuisi ketterämmin nopeasti muuttuvaan maailmankauppaan. Neuvottelut jatkuvat haasteista huolimatta ja seuraava WTO:n ministerikokous on tarkoitus pitää kesäkuussa 2021 Kazakstanissa. Tämä olisi järjestyksessä jo 12. ministerikokous. (Euroopan parlamentti 2019.)

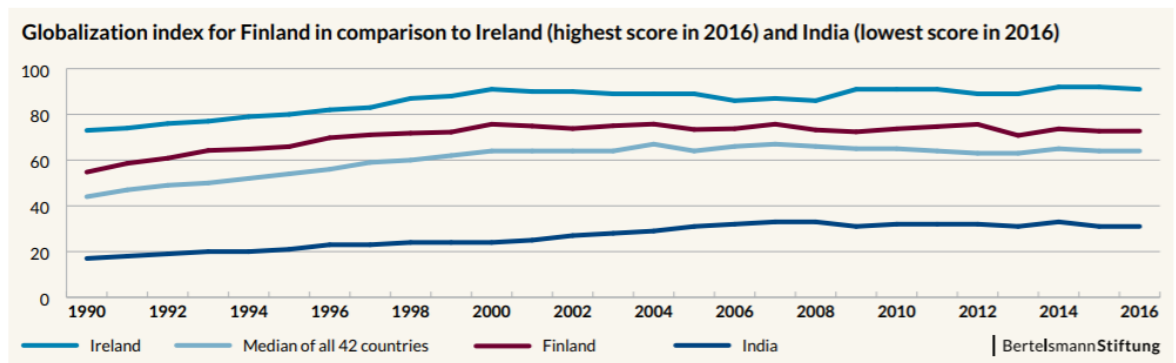
2.3 Globalisaation vaikutus

Globalisaatio eli maapalloistuminen ilmenee talouksien ja yhteiskuntien asteittaisena yhdentymisenä. Globalisaation etenemiseen vaikuttaa teknologinen kehitys, joka edelleen liittyy tiiviisti yhteen vapaakaupan kanssa. Globalisaation myötä yhteydet maasta toiseen

lisääntyvät ihmisten ja yritysten välillä. Teknologia nopeuttaa tätä yhteydenpitoa ja helpottaa sekä taloudellista toimintaa että monenkeskistä kauppaa. (Eur-lex 2004.) Euroopan komission näkemyksen mukaan tietotekniikan laajalle levinnyt käyttö heikentää yhä enenevässä määrin rajoja sen suhteen, millä voidaan tai ei voida käydä kauppaa. (European Commission 2020b). Vapaakaupan myötä tavarat, ihmiset ja pääomat liikkuvat vapaasti maailmanmarkkinoilla. Nämä kolme tekijää globalisaatio, teknologinen kehitys ja vapaa-kauppa ovat yhdessä toimineet maailmanlaajuisen talouskasvun vetureina.

Bertelsmann Stiftung -säätiö julkaisee kahden vuoden välein raportin: Globalization Report Who Benefits Most from Globalization? Raportissa tarkastellaan sitä, kuinka hyvin yksittäinen maa on hyötynyt globalisaation kehityksestä alkaen vuodesta 1990. Tutkimus kattaa 42 maailman vaikutusvaltaisinta maata, mukaan lukien Suomi. Bertelsmann Stiftung -säätiön viimeisimmän vuoden 2018 globalisaatioreportin mukaan Suomi on yksi globalisaation voittajamaista.

Alla olevassa Bertelsmann Stiftung (2018) kuviossa 1 on kuvattu Suomen globalisaatioindeksin kehitys. Globalisaatioindeksi muodostuu kolmesta kansainvälisestä tekijästä: taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen, ja niiden kehityksestä vertailujakson aikana. Suomen globalisaatioindeksi on pysynyt vakaana ja korkealla tasolla jo vuosituhaten vaihteesta lähtien.

Kuvio 1. Suomen globalisaatioindeksi, verrokkimaina Irlanti ja Intia (Bertelsmann Stiftung 2018)

Verrokkeina taulukossa on esitelty myös kolme muuta globalisaatioindeksiä: vuoden 2018 globalisaatiovertailun voittajamaa Irlanti, viimeisellä sijalla oleva Intia sekä kaikkien 42 maan mediaani. Suomen globalisaatioindeksi on hivenen Irlannin alapuolella, mutta selvästi mediaanin yläpuolella.

Bertelsmann Stiftung säätiön raportin mukaan globalisaatio ja talouden avautuminen on hyödyttänyt Suomea merkittävästi. Suomen hyöty perustuu nimenomaan siihen, että Suomi on verkostoitunut kansainvälisesti jo aikaisessa vaiheessa. Kansainvälinen kauppa

on ollut, ja on edelleenkin erittäin tärkeää Suomen kaltaiselle pienelle ja syrjäiselle maalle. Turvatakseen omat etunsa, Suomi on aktiivisesti ollut mukana kansainvälisen kaupan järjestöissä, joissa yhteisenä tavoitteena on ollut kaupan vapauttaminen ja keskinäinen yhteistyö. GATT-sopimukseen Suomi tuli mukaan vuonna 1950. (World Trade Organization 2020c.) Euroopan vapaakauppajärjestön EFTA:n liitännäisjäseneksi Suomi liittyi vuonna 1961 ja sen täysjäseneksi vuonna 1986. Euroopan talousyhteisön (ETY) kanssa Suomi solmi vapaakauppasopimuksen vuonna 1973 ja vuonna 1994 Suomi liittyi Euroopan talousalueeseen (ETA). (Eurooppa tiedotus 2020b.)

Suomen kannalta merkittävin askel oli liittyminen Euroopan Unionin jäseneksi vuonna 1995. Jäsenyys tarjosi suomalaisille yrityksille pääsyn Euroopan Unionin sisämarkkinoille, mikä mahdollisti yleisen vakaan taloudellisen kehityksen. Suomen päämääränä oli siis turvata taloudelliset etunsa sekä edistää vapaata kauppaa ja sen yhteneväisiä ehtoja yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa. (Eurooppa tiedotus 2020b.)

SDP:n kansanedustaja Ville Skinnari (2017, s.31) kiteyttää Suomen kannan vapaakauppaan seuraavasti:

”Kauppa on aina ollut Suomen kaltaisen viennistä riippuvaisen maan elinehto ja näin on myös tulevaisuudessa. Muuttuvassa kansainvälisessä tilanteessa Suomen ja EU:n on entistä tärkeämpää puolustaa yhteisessä rintamassa avoimuutta ja vapaata kauppaa, joka on ollut koko Euroopan hyvinvoinnin ja EU:n sisämarkkinoiden perusta.”

2.4 Vapaakauppasopimukset

Vapaakauppasopimuksen ensisijaisena tarkoituksena on edistää kaupankäyntiä poistamalla tai madaltamalla tulleja. Toki tullimaksut ovat vain yksi osa vapaakauppasopimuksen sisältöä. Sopimus pyrkii helpottamaan myös muita kaupanesteitä kuten tekniset tuotevaatimukset tai tuontikiintiöt. Lisäksi se tarjoaa yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja alempia kaupankäynnin kustannuksia sekä ennakoitavampaa toimintaympäristöä kohdemarkkinalla. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020a).

Tavarakaupan lisäksi vapaakauppasopimuksella säädellään palvelujen kauppaa sekä pyritään tietyin ehdoin avaamaan julkisia hankintoja kilpailulle. (Ylikarjula 2017). Uudemmat vapaakauppasopimukset kattavat näiden lisäksi muita kauppaan läheisesti liittyviä aiheita, esimerkiksi työntekijöiden oikeuksia ja kestävästä kehityksestä. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020b). Vapaakauppasopimuksen sisältö voi vaihdella tapauskohtaisesti eri kauppakumppaneiden kanssa.

Vapaakauppa on kuitenkin aina säänneltyä. Sopimuksen sisältö määrittelee mikä on hyvää tai mikä huonoa sopimuskumppanimaiden kannalta. Kuten kansanedustaja Hanna Sarkkinen asian lyhyesti ilmaisee: ”Kauppa- ja investointisopimukset ovat pitkiä listauksia siitä, minkä sääntöjen, ehtojen ja standardien nojalla rajat ylittäviä transaktioita voidaan tehdä.” (Sarkkinen 2017, 33).

2.4.1 Kaupanesteet

Kauppasopimuksilla pyritään aktiivisesti vähentämään erilaisia kaupan esteitä. Aiemmin kauppasopimukset keskittyivät melkein pä yksinomaan tullimaksujen ja -kieltojen alentamiseen tai poistamiseen, mutta nykyään sopimusten tavoitteena on helpottaa myös monia muita kaupanesteitä. (Euroopan parlamentti 2020a). Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020) kaupanesteinä pidetään sellaisia viranomaisten määräyksiä ja toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat kohtuuttomasti tavara- ja palveluyritysten toimintaa. Kaupanesteinä voidaan pitää myös yrityksen perustamiseen, ihmisten tai yrityksen työntekijöiden vapaaseen liikkumiseen liittyviä rajoituksia sekä investointien rajoittamista toiseen maahan. Pienetkin kaupanesteet vaativat yrityksiltä ylimääräistä aikaa ja vaivaa niiden selvittämiseen sekä aiheuttavat luonnollisesti lisäkustannuksia. Toisinaan kaupaneste voi tulla viejäyritykselle yllätyksenä, esimerkiksi rajalla vaaditaan jotakin erityisasiakirjaa, josta viejälle ei ole annettu ennakkotietoa.

Suomen työ- ja elinkeinoministeriö on listannut tavallisimpia kaupanesteitä, joita ovat

- korkeat tai syrjivät vienti- ja tuontitullit sekä näihin liittyvät muut maksut
- tuontilisensiointi, tuontikiintiöt, tuontikiellot
- tekniset kaupanesteet kuten standardit, tekniset määräykset sekä erilaiset tarkastus-, testaus- tai sertifiointivaatimukset
- syrjivä verotuskäytäntö, arvonlisäveronpalautukset
- teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomukset (IPR)
- valuuttamääräykset, rajoitukset voittojen kotiuttamisessa
- syrjivät menettelyt julkisissa hankinnoissa, kotimaisuusvaatimukset
- investointirajoitukset ja -ehdot
- tullausmenettelyt ja rajalla vaadittavat erityisasiakirjat
- voimassa olevien lakien puutteellinen toimeenpano
- kilpailuviranomaisten toiminta
- maantieteelliseen sijaintiin tai kansalaisuuteen liittyvä syrjintä.

Kauppasopimusten pääkohtana on useimmiten tullimaksujen alentaminen. Tullimaksuja peritään kansainvälisessä kaupassa liikkuvista tavaroista. Tavarat on tuontitullattava ennen kuin ne saa ottaa käyttöön tai myydä eteenpäin. Tulli kantaa tavaroista tullien lisäksi verot ja maksut, jotka määräytyvät tavaratullinimikkeeseen, alkuperän ja tullausarvon perusteella. (Tulli 2020). Tullimaksuja on erilaisia. Vientitullia peritään tavaroista, jotka viedään maasta tai niistä peritään siirtotullia, kun ne kulkevat toisen maan kautta. Eniten peritään

tuontitullia tavaroista, jotka tuodaan maahan. Tuontitullilla varmistetaan, että paikallisesti tuotetut tuotteet pysyvät hinnaltaan kilpailukykyisinä tuontituotteisiin nähden. (Griffin & Pustay 2010, 274.) Paikallisesti tuotetuilla tuotteilla on siis hintaetu tuontituotteisiin nähden.

Toisena suurena kaupanesteryhmänä ovat kaupan tekniset esteet. Vuosien saatossa tullimaksuja on onnistuneesti alennettu, mutta kaupan tekniset esteet ovat nousseet tullien sijasta isoimmaksi kansainvälisen kaupan esteeksi. Tulleihin nähden, teknisiä esteitä on hankalampi poistaa, koska ne ovat osa byrokraattista menettelyä, eivätkä ne siten ole helpposti muunneltavissa. Yleisimpiä kaupan teknisiä esteitä ovat erilaiset tuotteisiin liittyvät standardit ja testaukset, rajoitettu pääsy markkinalle tai mukaan julkisiin hankintoihin, kotimaisuusvaatimukset, valuuttamääräykset ja sääntelyvalvonta. (Griffin & Pustay 2010, 279.)

Suomalaiset tavara- ja palveluvientiä harjoittavat yritykset kohtaavat erilaisia kaupanesteitä vientitoiminnassaan. Ulkoministeriö vastaa yritysten EU:n ulkopuolisissa maissa kohdatuista kaupanesteistä. Kaikki ulkoministeriölle raportoidut ongelmat tutkitaan perusteellisesti. Niille pyritään laatimaan sekä ongelman laatuun että ilmoittajayrityksen toiveisiin perustuva toimintatapa tilanteen ratkaisemiseksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

2.4.2 Kaupanesteet Latinalaiseen Amerikkaan suuntautuvassa viennissä

Team Finland on tutkinut suomalaisyritysten kohtaamia kaupanesteitä kansainvälisessä liiketoiminnassa. Vuonna 2016 julkaistu Kansainvälistymis- ja kaupanesteselvitys 2016 kartoitti millaisia tyypillisimmät kaupanesteet ovat ja millä markkinalla niitä esiintyy. Selvitykseen vastasi joukko suomalaisia kansainvälistymistä harkitsevia tai jo ulkomaankauppaa tekeviä yrityksiä. Termeillä kansainvälinen liiketoiminta ja kansainvälistyminen tarkoitettiin tässä Team Finlandin selvityksessä tavara- tai palveluvientiä, tuontia, investointeja kohdemarkkinalle tai epäsuoraa toimintaa kohdemarkkinalla esimerkiksi kolmannen osapuolen välityksellä. (Team Finland 2016.)

Selvityksessä kysyttiin vastaajilta muun muassa missä maassa yritykset olivat kokeneet eniten kaupanesteitä ja mihin nämä yleisimmät kaupanesteet liittyvät. Maittain tarkasteltuna vastaajat raportoivat kohtaavansa eniten kaupanesteitä Venäjällä, toiseksi eniten Kiinassa ja kolmanneksi Mercosur-maassa Brasiliassa. Tutkimuksen mukaan yritykset raportoivat Brasilian osalta eniten korkeisiin tulleihin ja muihin maksuihin liittyviä esteitä. Näiden esteiden osuus kaikista ilmoitetuista Brasiliaan kohdistuneista esteistä oli 32 prosenttia eli melkein kolmasosa. Perinteisesti juuri korkeat tullit ovat yleisimpiä suomalaisten yritysten kohtaamia esteitä kansainvälisessä kaupassa, kuten myös Brasilian markkinalla. Toiseksi

suurimpana kaupanesteenä pidettiin tullausmenettelyjä. Kolmanneksi eniten mainintoja saivat tekniset kaupanesteet. Neljännellä sijalla oli kotimaisuusvaatimukset, joita Brasilia kohdistaa useille sektoreille. (Team Finland 2016.)

Team Finlandin kaupanesteselvitys kattoi mittavan määrän erilaisia kaupanesteitä, jotka koskivat tavaroita, palveluja, pääomia, viranomaistoimintaa tai lainsäädäntöä. Alla olevassa kuviossa 2 nähdään kaikki Brasiliaan suuntautuvan vientikaupan kaupanesteselvityksessä mukana olleet kaupanesteet ja niiden yleisyys vastaajayritysten keskuudessa. (Team Finland 2016.)

Este	lkm	osuus
Korkeat ja/tai syrjivät vienti- ja tuontitullit ja muut maksut	18	32%
Tullausmenettelyt, kauppamenettelyt, tullausarvon määrittely, alkuperäissäännöt ja rajalla vaadittavat erityisasiakirjat	13	23%
Tekniset kaupanesteet, kuten standardit, tekniset määräykset, tarkastus-, testaus- ja sertifiointivaatimukset	7	13%
Kotimaisuusvaatimukset tavaroille ja palveluille	5	9%
Syrjivä verotuskäytäntö, lisämaksut, ALV-palautukset	4	7%
Vienti- ja tuontikiellot, kiintiöt tai viranomaisten asettamat lisensointivaatimukset	3	5%
Syrjivät menettelyt julkisissa hankinnoissa	2	4%
Pääomien siirto ja voittojen kotiuttaminen, maksuliikenteen toimivuus	2	4%
Teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomukset (IPR)	1	2%
Kilpailua vääristävät valtiontuet, kilpailun rajoitukset, kilpailuviranomaisten toiminta	1	2%
Investointirajoitukset, ehdot, yhteisyritysvaatimukset, toimilupien saanti, lainsäädännön ennakoitavuus ja oikeusturva	0	0%
Palveluiden tarjoamiseen liittyvät lupa- ja muut vaatimukset	0	0%
Henkilöiden liikkuvuus, viisumit, oleskelu- ja työluvut, ammattipätevyysien tunnustaminen	0	0%
Lainsäädännön puutteellinen toimeenpano	0	0%
Muut esteet: kuvaillaa yleisellä tasolla	0	0%
Yhteensä	56	

Kuvio 2. Kaupanesteet Brasiliaan suuntautuvassa viennissä (Team Finland 2016)

Selvityksessä Team Finland toteaa Brasilian kaupanesteiden osalta näin:

EU:n ja Mercosur-maiden, mukaan lukien Brasilia, välinen vapaakauppasopimus olisi merkittävä keino poistaa Mercosur-maissa kohdattuja kaupanesteitä. Sopimuksella alennettaisiin tulleja, jotka Mercosur-maissa ovat vielä varsin korkealla tasolla. Sopimuksella pyritään myös muun muassa poistamaan tarpeettomasta sääntelystä aiheutuvia esteitä, vapauttamaan palvelukauppaa ja avaamaan julkisia hankintoja EU-yrityksille. Kattava EU:n ja Mercosurin välinen vapaakauppasopimus toisi merkittäviä etuja EU:n teollisuus- ja palveluyrityksille.

2.5 Vapaakauppasopimusten merkitys

Euroopan neuvoston (Eurooppa Neuvosto 2020) näkemyksen mukaan vapaakauppasopimukset tuovat monenlaisia hyötyjä eurooppalaisille vientiyrityksille. Hyödyt ovat samoja kaikille EU-jäsenvaltioille, luonnollisesti myös suomalaisille tavara- ja palveluviejille. Vapaakauppasopimuksella saavutettavia etuja ovat:

- Uusia markkinoita avautuu EU:n tuotteille ja palveluille.
- Uusia investointimahdollisuuksia avautuu, investointisuojausta sovitaan.
- Tullimaksut halpenevat tai poistuvat.
- Byrokratia vähenee.
- Tullimenettely yksinkertaistuu ja nopeutuu.
- Yhteiset säännöt lisääntyvät.
- Tuontituotteet hinnoitellaan oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti riippumatta niiden alkuperästä.
- EU tuottajia suojellaan vahingolta kaupan suojausvoimien avulla.
- Ulkomaisten yritysten epäreiluun kilpailuun (polkumyynti, valtiontuet) pystytään puuttumaan.

2.6 Vapaakauppasopimusten merkitys Suomelle

Vapaakauppasopimuksilla on ollut Suomelle konkreettista merkitystä. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos eli ETLA on tutkinut EU-vapaakauppasopimusten taloudellisia vaikutuksia Suomelle. ETLA on keskittynyt arvioimaan Suomen EU-jäsenyyden aikana, eli vuoden 1995 jälkeen solmittujen vapaakauppasopimusten vaikutuksia. Tulosten mukaan vapaakauppasopimusten kokonaisvaikutukset ovat jääneet Suomessa pienemmiksi kuin keskimäärin EU:ssa. Sopimuksilla on kuitenkin ollut merkittäviä positiivisia vaikutuksia Suomen vientiin muutamilla toimialoilla. Suurimpia hyötyjä ovat olleet metsäteollisuus, kone- ja laitevalmistus sekä tavarakauppaa tukevat liike-elämän palvelut. Lisäksi sopimukset ovat vaikuttaneet myönteisesti suoriin investointeihin, palvelukauppaan, työllisyyteen ja BKT:hen. (ETLA 2019.)

Ulkoministeriön mukaan esimerkiksi EU - Etelä-Korean vapaakauppasopimuksen ansiosta Suomen vienti Etelä-Koreaan on kasvanut lähes 40 prosenttia vuodesta 2011 vuoteen 2016. (Ranta 2018.) Vapaakauppasopimusta on sovellettu väliaikaisesti vuoden 2011 heinäkuusta lähtien, ja se tuli virallisesti voimaan 13. joulukuuta 2015. (EUR-Lex 2017). EUR-Lexin (2017) kauppasopimusten tietokannassa EU – Etelä-Korean vapaakauppasopimuksen päätavoitteiksi on kirjattu

- poistaa tullit EU:n teollisuus- ja maataloustuotteiden viejiltä
- parantaa EU:n palveluntarjoajien markkinoille pääsyä
- poistaa kaupan tekniset esteet (eli muut kuin tullimaksut, esimerkiksi kiintiöt ja tekniset standardit) erityisesti elektroniikan, lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden aloilta
- parantaa EU:n autonvalmistajien markkinoille pääsyä
- vapauttaa entuudestaan julkisia hankintoja (esimerkiksi varmistamalla, että EU:n ja Etelä-Korean toimittajat voivat kilpailla yhdenvertaisesti toistensa julkisia hankintoja koskevilla markkinoilla)
- suojata teollis- ja tekijänoikeuksia
- edistää kilpailua
- lisätä avoimuutta
- sisällyttää kestävä kehitys kauppasuhteeseen
- perustaa nopea ja tehokas riitojen ratkaisujärjestelmä.

Euroopan komission mukaan EU – Etelä-Korean vapaakauppasopimus on todistetusti hyödyttänyt Suomen vientiä Etelä-Koreaan. Etelä-Korea on maailman 13. suurin talous (World Bank, 2019) ja Suomen kolmanneksi tärkein kauppakumppani Aasiassa. Sopimuksen myötä usean Suomelle tärkeän vientinimikkeen tullit poistuivat heti tai siirtymäajan puitteissa sopimuksen voimaantulosta. (Ulkoministeriö 2014). Esimerkiksi teollisuustuotteiden tullit poistuivat kokonaan viiden vuoden kuluessa sopimuksen soveltamisen alkamisesta. (Tulli 2011). Suomen päävientituotteita Etelä-Koreaan ovat koneet ja laitteet, kemian- ja metalliteollisuuden tuotteet, elektroniset laitteet sekä puu- ja paperituotteet. (Tulli 2011). Erityisesti koneiden ja laitteiden vienti Suomesta Etelä-Koreaan on selvästi kasvanut sopimuksen voimaantulon jälkeen. (Verkkouutiset 2016). Myös erilaisten sähkökoneiden ja laitteiden sekä lääkinnällisten laitteiden vienti on kasvanut runsaat 30 prosenttia sopimuksen voimaantulosta. (Verkkouutiset 2016). Sopimuksen avulla voitiin purkaa myös muita tullien ulkopuolisia kaupanesteitä ja teknisiä kaupanesteitä sekä yhtenäistää maiden välistä sääntelyä. (Ulkoministeriö 2014). Alla olevassa Team Finlandin (2019) kuviossa 3 on nähtävänä esimerkki tullietuuksien toteutumisesta EU:n ja Etelä-Korean välisessä kauppasopimuksessa.

MAA JA TUOTERYHMÄ	WTO-TULLI (%)	EU-TULLI (%)
Etelä-Korea		
Lääketieteessä käytettävät kojeet ja laitteet 901890	8,0	0
Pakastesianliha 0203299	25,0	0

Kuvio 3. Esimerkkejä tullietuuksien toteutumisesta EU:n ja Etelä-Korean välisessä kauppasopimuksessa (Team Finland 2019)

2.7 Globalisaation vastainen kehitys

Euroopan integraatio alkoi asteittain 1950-luvulla ja sen lopputuloksena muodostui Euroopan unioni 1990-luvun alussa. Unionin jäsenvaltiot luovuttivat vapaaehtoisesti osan toimivallastaan ylikansallisille päätöksentekuelimille. Unionin muodostamisen tarkoituksena oli saavuttaa merkittävämpiä taloudellisia ja poliittisia tuloksia, kuin yksikään jäsenmaista olisi kyennyt itsenäisesti saavuttaa. (Hakala, H. 2020). Myöhemmin eurooppalaisten mielipiteet ovat muuttuneet toisenlaisiksi.

Globalisaation kehityksen sanotaan hyödyttävän taloudellisesti kaikkia siihen osallistuvia maita lisääntyvän kaupan ja kansainvälisen työnjaon seurauksena. Se ei kuitenkaan hyödytä kaikkia tasavertaisesti. Globalisaatio kohtelee epätasa-arvoisesti valtioiden sisällä

olevia eri väestöryhmiä. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita teollisuuden työntekijät, joiden työpaikat ovat siirtyneet alemman kustannustason maihin. Globalisaatiota vastustetaan myös poliittisten näkökulmien vuoksi, koska ollaan huolissaan omasta kulttuurista ja itsemääräämisoikeudesta. (Taskinen, K. 2020.)

Erityistä huomiota saa Yhdysvaltojen taloudellinen ja poliittinen valta-asema. Yhdysvallat tappelee toista maapallon suurvaltaa Kiinaa vastaan tulleilla ja kaupanrajoitteilla, kun EU samaan aikaan neuvottelee vapaakauppasopimuksia muualla. Valtataistelun Kiinan kanssa aloitti Yhdysvaltain ex-presidentti Donald Trump. Myös uusi NAFTA:n korvannut USA, Meksikon ja Kanadan välinen vapaakauppasopimus USMCA neuvoteltiin Trumpin vaatimuksesta. Ulkoministeriön (2018) mukaan NAFTA:sta poiketen uusi USMCA sisältää kohtia, jotka pikemminkin rajoittavat kuin vapauttavat kauppaa. Esimerkiksi autojen alkuperäsäännöt tiukentuvat.

Donald Trumpia pidetään puhdasvertaisena populistina. Populistien tapaan Trump katsoo edustavansa kansan tahtoa, joka oikeuttaa hänet vallankäyttöön. Helsingin Sanomien mukaan marraskuiset presidentinvaalit hävinnyt Trump jättää jälkeensä yhteiskunnan, joka on syvästi ja katkerasti kahtiajakautunut. Trumpin edustama populismi on pitkään ollut nousussa myös Euroopassa. Populistien valtaannousun pelätään hajottavan koko Euroopan unionin. Iso-Britannian eroprosessi Brexit on jo loppusuoralla. Brittiläisen tohtori Robin Niblettin mukaan poliittinen kahtiajako läntisissä yhteiskunnissa saattaa syventyä. On niitä, jotka suhtautuvat edelleen avoimesti globalisaation tarjoamiin mahdollisuuksiin ja niitä, jotka haluavat vahvistaa protektionismia ja kansallista omavaraisuutta. (Verkkouutiset 2020). Yhdysvaltojen ja Kiinan taistellessa keskenään kauppasodassa, Elinkeinoelämän kauppapolitiikan johtaja Petri Vuorio (2020) näkee, että EU:lla on samaan aikaan mahdollisuus vahvistaa paikkaansa kauppapoliittisena suurvaltana. Vuorion mukaan EU-Mercosur-kauppasopimus on vahva viesti sääntöpohjaisen ja vapaan kaupan puolesta, protektionismia vastaan.

3 EU:n kauppapolitiikka

Euroopan Unionin osuus maailmankaupasta on todella merkittävä. Vuonna 2018 EU oli maailman toiseksi suurin tavaroiden viejä (15,5 %) heti Kiinan (15,8 %) jälkeen ja ennen Yhdysvaltoja (10,6 %). Se oli myös maailman toiseksi suurin tuoja (13,7 %) Yhdysvaltain (15,8 %) jälkeen ja ennen Kiinaa (13,0 %) (Euroopan parlamentti 2020.) Kaupankäynnin vapauttaminen oli yksi unionin keskeisistä tavoitteista unionin perustamisvaiheessa. Unionin jäsenmaat muodostavat tulliliiton, joka perustettiin 1968. Käytännössä EU:n tulliliitto tarkoittaa, että kaikkien EU-maiden tulliviranomaiset toimivat yhdenmukaisesti. Ne soveltavat samoja tariffeja muualta maailmasta tulliliiton alueelle tuotuihin tavaroihin, eivätkä kanna tulleja jäsenmaiden välillä. (Euroopan Unioni 2020).

3.1 EU:n toimivalta

Kauppapolitiikka kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. EU:n toimivalta kattaa tavara-kaupan, palvelut, tekijänoikeuksien kaupalliset puolet sekä suorat ulkomaiset investoinnit. Euroopan komissio neuvottelee kansainväliset kauppasopimukset jäsenvaltioiden puolesta. Komissio on neuvottelujen aikana tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden ja Euroopan parlamentin kanssa. Euroopan Unionin neuvosto tekee lopulliset päätökset. EU-neuvosto eli ministerineuvosto koostuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajista. Jos tekeillä olevaan sopimukseen sisältyy jaettuun toimivaltaan kuuluvia asioita, Euroopan neuvosto voi tehdä sopimuksen vasta, kun kaikki jäsenmaat ovat sen ratifioineet. EU-Mercosur kauppasopimus on esimerkki tällaisesta sopimuksesta, sopimus on hyväksytty, mutta ei ratifioitu. (Eurooppa neuvosto 2020.)

Suomi on yksi EU:n jäsenvaltioista, joten siksi myös Suomen kauppapoliittinen edunvalvonta hoidetaan osana EU:n yhteistä kauppapolitiikkaa. Komissio konsultoi jäsenvaltioita kauppapoliittisissa kysymyksissä säännöllisesti. Siten myös Suomella on mahdollisuus vaikuttaa kauppapolitiikan sisältöön eri käsittelyvaiheissa. Suomessa EU:n kauppapolitiikan valmistelu ja yhteensovittaminen kuuluu ulkoministeriölle. (Eurooppa tiedotus 2020a.)

3.2 EU:n kauppaneuvottelujen kulku

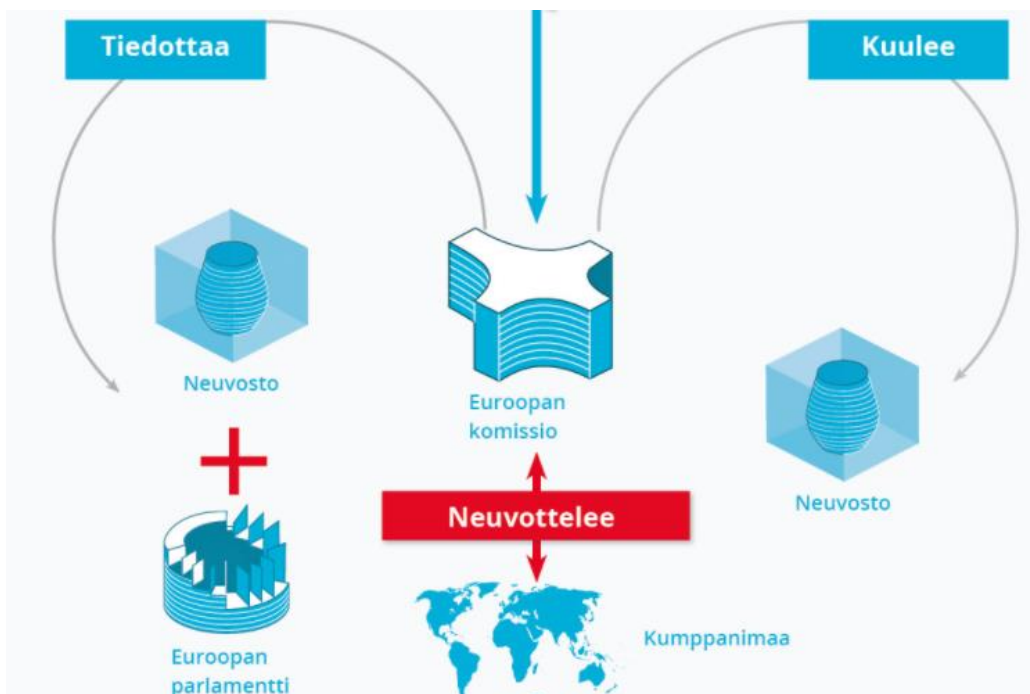
EU:n kauppasopimukset neuvotellaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 218 sääntöjen mukaisesti. Euroopan neuvostolla on keskeinen rooli uusien kauppasopimusten muotoilussa. Alla olevassa Eurooppa-neuvoston (2020) kuvioissa 4-8 on kuvattuna EU:n kauppaneuvottelujen kulku. Kauppaneuvottelut etenevät seuraavasti. Ensimmäinen askel EU:n kauppaneuvotteluissa on valtuutus. Euroopan neuvosto valtuut-

taa Euroopan komission neuvottelemaan uudesta kauppasopimuksesta EU:n puolesta antamalla neuvotteluvaltuutuksen ja neuvotteluohjeet. Neuvottelujen tavoitteet, sisältö ja mahdolliset aikarajat on kirjattu neuvotteluohjeeseen.

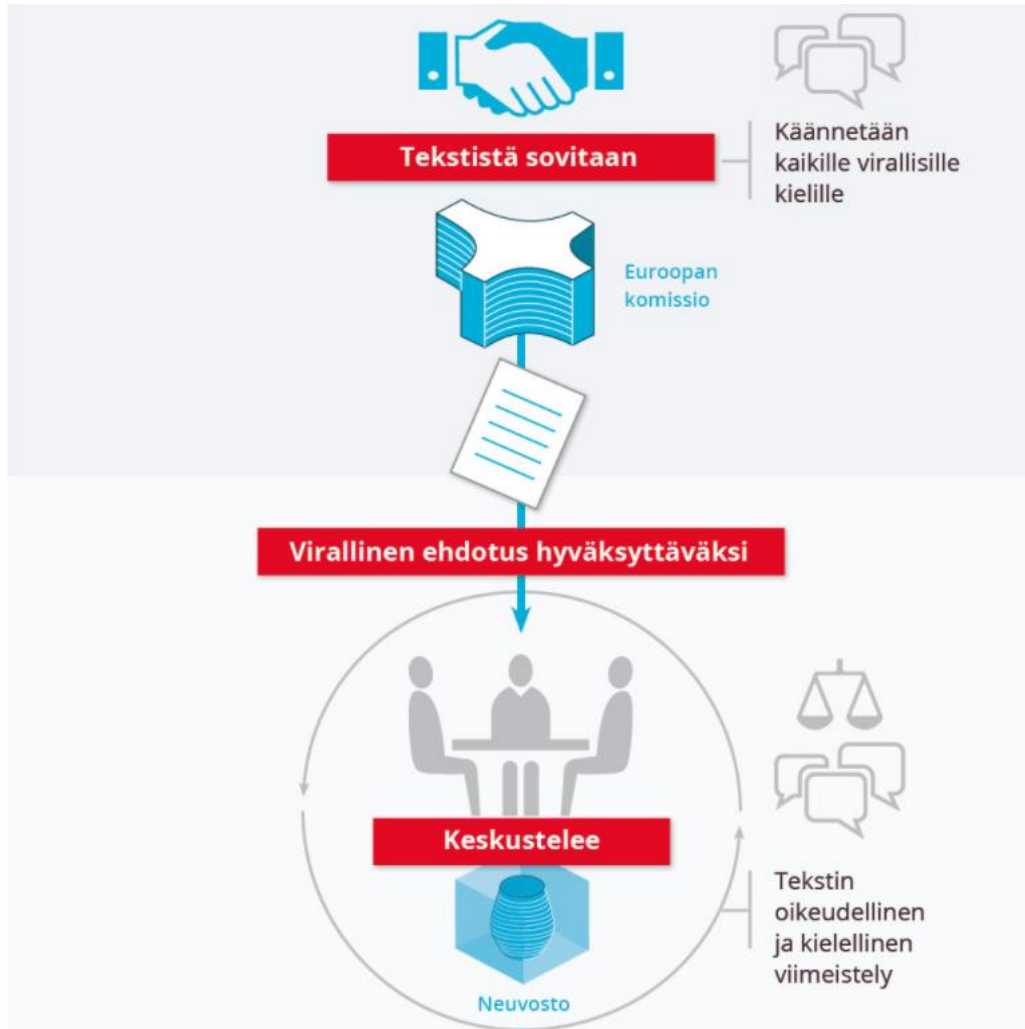
Kuvio 4. EU:n kauppaneuvottelujen kulku-a (Euroopan Unioni 2016)

Tämän jälkeen alkavat varsinaiset neuvottelut, jotka EU:n puolesta hoitaa siis Euroopan komissio. Komissio tiedottaa neuvottelujen sisällöstä ja edistymisestä Euroopan neuvostolle ja parlamentille, jotka seuraavat neuvotteluja tarkasti. Neuvottelut ovat yleensä haastavia ja pitkäkestoisia. Molemmilla neuvottelukumppaneilla on omat intressinsä, joista yritetään päästä sopuun, toisinaan joudutaan tekemään kompromisseja konsensuksen aikaansaamiseksi.

Kuvio 5. EU:n kauppaneuvottelujen kulku-b (Euroopan Unioni 2016)

Kun sopimustekstistä on lopulta päästy neuvottelukumppanin kanssa yhteisymmärrykseen, sopimus käännetään kaikille EU:n virallisille kielille. Euroopan komissio toimittaa viralliset ehdotukset Euroopan neuvostolle hyväksyttäväksi. Neuvosto keskustelee vielä sopimuksesta. Keskustelujen yhteydessä sopimustekstit käydään läpi ja viimeistellään oikeudellisesti ja kielellisesti.

Kuvio 6. EU:n kauppaneuvottelujen kulku-c (Euroopan Unioni 2016)

Jos kaikki on kunnossa, neuvosto hyväksyy sopimuksen väliaikaisesti, jolloin sopimus on valmis allekirjoitettavaksi. Neuvottelukumppanit EU ja sopimusmaa allekirjoittavat sopimuksen. Tämän jälkeen neuvosto toimittaa allekirjoitetun sopimuksen edelleen Euroopan parlamentin hyväksyttäväksi.

Kuvio 7. EU:n kauppaneuvottelujen kulku-d (Euroopan Unioni 2016)

Kun Euroopan parlamentti on antanut hyväksyntänsä, neuvosto hyväksyy päätöksen sopimuksen tekemisestä. Jos kyseessä on sekasopimus, se siirtyy jäsenvaltioille ratifioitavaksi. Viimeinen askel neuvotteluissa on, kun Euroopan neuvosto hyväksyy sopimuksen virallisesti.

Kuvio 8. EU:n kauppaneuvottelujen kulku-e (Euroopan Unioni 2016)

3.3 EU:n kaupankäynnin periaatteet

Kaupankäynnissään EU noudattaa Maailman kauppajärjestön (WTO) periaatteita. EU:n kauppapolitiikan suunta on julkistettu komission julkaisussa ”Trade for all - towards a more responsible trade and investment policy”. EU pyrkii säilyttämään reilun ja vapaan maailmankaupan sekä ylläpitämään WTO:n puitteissa sopimuksilla saavutetut tulokset ja sopeuttamaan ne muuttuvaan maailmaan. (European Commission 2015).

Euroopan komission pyrkimys on avata markkinoita eurooppalaisille yrityksille kahdenkeskisillä vapaakauppasopimuksilla kolmansien maiden kanssa. Ilmaisuu kolmas maa tarkoittaa EU:n tullialueeseen kuulumattomia maita ja alueita. (Tulli 2020a). Vapaakauppasopimusten tarkoitus on luoda parempia mahdollisuuksia molemminpuoliseen kaupankäyntiin.

3.4 Alkuperäsääntö

Alkuperäsäännön mukaisesti ne maat, joiden kanssa EU:lla on vastavuoroinen vapaakauppa- tai etuuskohtelusopimus, myöntävät alennetun tullikohtelun tai tullittomuuden EU:n alkuperä tuotteille. Alkuperäsäännöt ovat nimikekohtaisia, mikä tarkoittaa, että etuuskohtelua ei myönnetä automaattisesti kaikille vientituotteille. (Tulli 2020b.)

Harmonisoidun järjestelmän nimikkeistö (HS-nimikkeistö) on Maailman tullijärjestön (WCO) julkaisema kansainvälinen kauppatavaroiden tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä. Euroopan unionin Taric-nimikkeistö perustuu HS-nimikkeistöön. TARIC-tietokantaa voi hyödyntää tullinimikkeen selvittämisessä. Tietokanta sisältää esimerkiksi tullinimikkeet, lisätullit, etuustullit, polkumyyntitoimenpiteet ja kiintiöt (Tulli 2020c.)

3.5 Etuuskohtelu

EU:n kauppasopimusten mahdollistaman etuuskohtelun hyödyntäminen edellyttää, että viennin on täytettävä kolme perusehtoa:

1. Vientituote sisältyy EU:n kauppasopimukseen. EU:n uusimmat kauppasopimukset kattavat lähes kaikki teollisuus- ja maataloustuotteet sekä elintarvikkeet.
2. Vientituote on EU:n tai sopimuskomppanimaan alkuperää. Se on kokonaan tuotettu tai riittävästi jalostettu joko EU:ssa tai sopimuskomppanimaassa.
3. Vientituotteen mukana on alkuperäselvitys.

Näiden kolmen perusehdon lisäksi EU:n kauppasopimukseen liittyvissä alkuperäsäännöissä on myös suoran kuljetuksen ehto. Vientituote on kuljetettava suoraan EU:sta sopimusmaahan, jotta tuote pysyy tullivalvonnassa koko logistisen ketjun ajan. Tuotteet voidaan kuljettaa muiden alueiden kautta ja tarvittaessa välivarastoida ja uudelleen lastata. Ehtona kuitenkin on, että tuotteiden on pysyttävä tullivalvonnassa kuljetuksen ja välivarastoinnin aikana, eikä tuotteille saa tehdä muita kuin purkamiseen, uudelleen lastaukseen ja kunnon ylläpitämiseen tarvittavia toimenpiteitä. (Team Finland 2019.)

3.5.1 Ehto 1 Vientituote sisältyy sopimukseen

EU:n kauppasopimukset joko poistavat tullit suurimmalta osalta vientituotteilta tai alentavat tulleja merkittävästi. Tullimaksujen tarkat määrät ja mahdolliset tullialennuksia koskevat siirtymäajat vaihtelevat sopimuksittain. EU:n markkinoillepääsytielokannasta (madb.europa.eu) voi tarkistaa kuuluuko vientituote kauppasopimuksen alaisuuteen. Tielokannasta löytyy yli 120 maan osalta tietoja tullitasoista ja tullaukseen tarvittavista asiakirjoista, vapaakauppasopimuksista ja alkuperäsäännöistä sekä kaupanesteistä. (Ulkoministeriö 2020b).

3.5.2 Ehto 2 Alkuperävaatimus

Vientituote voi täyttää alkuperävaatimuksen kahdella eri tavalla: Tuote on kokonaan tuotettu EU:ssa tai sopimuskumppanimaassa tai tuote on riittävässä määrin valmistettu EU:ssa tai sopimuskumppanimaassa. Useimmiten tuote on riittävässä määrin valmistettu, jos se täyttää yhden seuraavista kolmesta kriteeristä:

- Valmis tuote saa eri tullinimikkeen kuin valmistuksessa käytettyjen raaka-aineiden tullinimikkeet.
- Valmis tuote täyttää prosenttisäännön kriteerit (ulkopuolisten raaka-aineiden maksimi-osuus ei ylity tai alkuperäisten raaka-aineiden tuoma vähimmäisarvonlisä ylittyy).
- Valmis tuote täyttää tietyt materiaalien prosessointia koskevat tekniset kriteerit, kuten riittävän usean valmistusvaiheen (esim. tekstiilituotteet).

EU:n kauppasopimukset mahdollistavat myös niin sanotun kumulaation. Tällä tarkoitetaan sitä, että suomalainen valmistaja voi tietyin edellytyksin hyödyntää tuotteidensa valmistuksessa sopimuskumppanimaasta peräisin olevia raaka-aineita myös ilman, että riittävän valmistuksen ehdot täyttyvät. Lopputuotteen alkuperän voidaan silti katsoa olevan Suomessa/EU:ssa. Huomionarvoista on myös se, että luonnollisesti EU:n alueelta peräisin olevia Suomeen tuotuja raaka-aineita kohdellaan samoin kuin kotimaisia raaka-aineita eli ne lisäävät suomalaista/EU-alkuperää tuotteessa. (Team Finland 2019.)

3.5.3 Ehto 3 Alkuperäselvitys

Alkuperän osoittamisen voi tehdä viejä itse, kun tavaratoimituserän arvo on enintään 6 000 euroa. Viejä laatii alkuperäilmoituksen täydentämällä kauppalaskua määrämuotoisella lausekkeella, jossa ilmoitetaan tuotteen olevan peräisin Suomesta/EU:sta. Toimituserän arvon ylittäessä 6 000 euroa viejällä on kaksi vaihtoehtoa. Se voi pyytää Tullia antamaan alkuperätodistuksen eli EUR.1 –tavaratodistuksen. Vaihtoehtoisesti viejä voi hakea Tullilta valtuutetun viejän lupaa laatia itse määrämuotoinen alkuperäilmoitus kauppalaskuun. (Team Finland 2019.)

3.6 EU:n kauppasopimukset

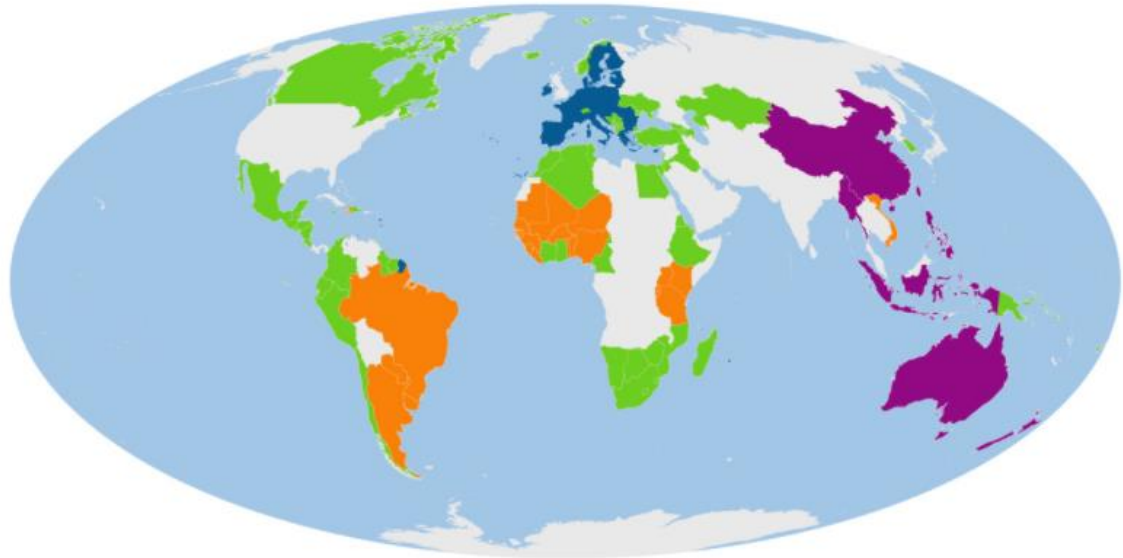
EU solmii erilaisia kauppasopimuksia kumppaneidensa kanssa. Sopimukset voidaan jakaa kolmeen kategoriaan

- vapaakauppasopimukset, assosiaatiosopimukset, talouskumppanuussopimukset ja vakautussopimukset
- tulliliitot
- kumppanuus-, yhteistyö- ja puitesopimukset.

Viimeksi mainituilla eli kumppanuus-, yhteistyö- ja puitesopimuksilla sovitaan EU:n ja kolmannen maan välisestä poliittisesta, taloudellisesta ja sektorikohtaisesta yhteistyöstä sekä vuoropuhelusta. Sopimukset voivat sisältää myös kauppayhteistyötä, mutta niillä ei esimerkiksi sovita tullien alentamisesta tai myönnetä markkinoillepääsyä palvelukaupassa (Ulkoministeriö 2020b).

EU:lla on tällä hetkellä 41 kauppasopimusta 75 unionin ulkopuolisen maan kanssa. (Euroopan parlamentti 2020b). Alla olevassa Euroopan parlamentin kuviossa 9 näkyvät EU:n voimassa olevat, neuvottelemat sekä allekirjoitusta odottavat kauppasopimukset. EU:n asema neuvottelupöydässä on merkittävä. EU on iso toimija ja pystyy siten neuvottelemaan parempia vapaakauppasopimuksia kuin pienet EU-maat, esimerkiksi Suomi yksinään. Kuten Elinkeinoelämän keskusliiton kauppapolitiikan johtaja Petri Vuorio (2020) toteaa ”Jos jossain EU on suurvalta, niin kauppapolitiikassa” ja jatkaa ” Mutta neuvotellessa kauppapolitiikan pelisäännöistä, Suomi olisi ilman EU:ta vain pieni lastu laineilla maailmanpolitiikan myrskyissä”.

EU:n kauppasopimukset

Voimassa

Albania
Algeria
Andorra
Antigua ja Barbuda
Armenia
Azerbaidžan
Bahama
Barbados
Belize
Bosnia ja Hertsegovina
Botswana
Chile
Costa Rica

Dominica
Dominikaaninen tasavalta
Ecuador
Egypti
El Salvador
Etelä-Afrikka
Etelä-Korea
Färsaaret
Fidži
Georgia
Ghana
Grenada
Guatemala

Guyana
Honduras
Irak
Islanti
Israel
Jamaika
Japani
Jordania
Kamerun
Kanada
Kazakstan
Kolumbia
Komorit

Kosovo
Lesotho
Libanon
Liechtenstein
Madagaskar
Marokko
Mauritius
Meksiko
Moldova
Montenegro
Mosambik
Namibia
Nicaragua

Norja
Norsunluurannikko
Palestiinalaisalue
Papua-Uusi-Guinea
Peru
Pohjois-Makedonia
Saint Kitts ja Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent ja Grenadiinit
Salomonsaaret
Samoa
San Marino
Serbia

Seychellit
Singapore
Suriname
Sveitsi
Swazimaa
Trinidad ja Tobago
Tunisia
Turkki
Ukraina
Zimbabwe

Odottaa allekirjoitusta tai ratifiointia

Argentiina
Benin
Brasillia
Burkina Faso
Burundi

Gambia
Guinea
Guinea-Bissau
Haiti

Kap Verde
Kenia
Liberia
Mali

Mauritania
Niger
Nigeria
Paraguay

Ruanda
Senegal
Sierra Leone
Tansania

Togo
Uganda
Uruguay
Vietnam

Neuvotellaan

Australia
Filippiinit

Indonesia
Kiina

Myanmar/Burma
Uusi-Seelanti

Lähde: Euroopan komissio (12. toukokuuta 2020)

Kuvio 9: EU:n kauppasopimukset (Euroopan parlamentti 2020b)

Vapaakauppasopimukset ovat EU:n ja kehittyvien talouksien välillä solmittuja kahdenvälisiä sopimuksia, joiden tarkoitus on avata markkinoita vastavuoroisesti ja taata etuuskohteluun perustuvan markkinoillepääsyn. (European Council 2020). EU:n neuvottelemat vapaakauppasopimukset koskevat kaikkia jäsenmaita samanarvoisesti. Sopimukset poistavat EU-maiden yritysten esteitä maailmankaupassa. Myös Suomi hyötyy, sillä sopimusten myötä suomalaisten yritysten tuotteiden ja palveluiden pääsy sopimusosapuolen markkinoille helpottuu. (Ulkoministeriö 2020c.) Lisäksi sopimukset avaavat mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintakilpailuihin sekä yhtenäistävät tuotetestausta ja -sertifiointia. (European Commission 2020a). Sopimusten luoma sääntely tuo vakautta sekä oikeudellista toimintavarmuutta, kun liiketoimintaympäristö ei voi ennakoimattomasti muuttua syrjivämmäksi. (Ranta 2018).

Euroopan komission määritelmän mukaan assosiaatiosopimus on EU:n ja kolmannen maan välillä sovittu kahdenvälinen sopimus. (European Commission 2016). Assosiaatiosopimus pitää sisällään kolme peruspilaria: poliittinen vuoropuhelu, yhteistyö ja vapaa-kauppa, joten se on siten laajempi sopimuskokonaisuus kuin pelkkä vapaakauppaa koskeva osio. Assosiaatiosopimuksella vahvistetaan sopimuskumppaneiden poliittista vuoropuhelua ja yhteistä poliittista agendaa, tuetaan yhteistyötä yhteisen kiinnostuksen aloilla sekä linjataan sopimusosapuolten kantoja kansainvälisillä foorumeilla toimimiseksi. Poliittisen vuoropuhelun avulla on tarkoitus edistää rauhaa ja turvallisuutta sekä myös poliittista ja taloudellista vakautta ja näiden myötä syntyvää ja talouskasvua. (Ulkoministeriö 2018).

4 Mercosur-markkina

Mercosur - Etelä-Amerikan kauppaliittymän muodostaa neljä Latinalaisen Amerikan maata: Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay (kuvio 10). Mercosur on tähän asti ollut suljettu markkina, jossa on korkeat tullit ja paljon tullien ulkopuolisia esteitä. Mercosur on kasvava markkina, joka tarjoaa paljon liiketoimintamahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille, myös Suomelle. EU:n tavaravienti alueelle oli 45 miljardia euroa vuonna 2018. Palveluvienti oli puolestaan 23 miljardia vuonna 2017.

FAKTOJA

Alueella on yli **260 miljoonaa** kuluttajaa

Viidenneksi suurin talous EU:n ulkopuolella; **vuotuinen BKT 2,2 biljoonaa**

Suljetut markkinat, joilla on korkeat tullit ja tullien ulkopuolisia esteitä

EU:n vientikohde: tavaraviennin arvo oli **45 miljardia euroa** (vuonna 2018) ja palveluviennin **23 miljardia euroa** (2017)

Markkinat **60 500:lle EU:n yritykselle**

Merkittävä EU-investointien kohde: **sijoituskanta 381 miljardia euroa vuonna 2017**

Kuvio 10: Mercosur-markkina (European Commission 2019)

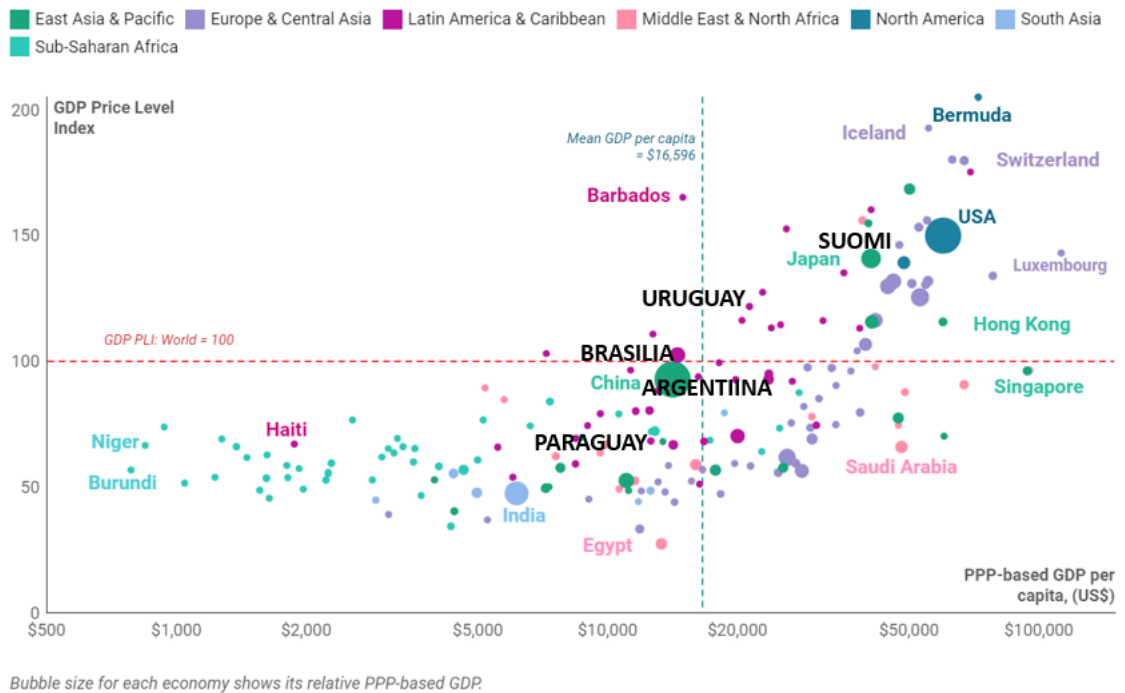
Bruttokansantuote (BKT) on eniten käytetty mittari mitattaessa ja vertailtaessa talouksien kokoa. BKT on jokaisen maan kotimaisen tuotannon, eli palveluiden ja tavaroiden arvo. Ostovoimaa voidaan mitata myös Bruttokansantuotteella henkeä kohden (BKT per capita). Bruttokansantuotteella mitattuna EU on maailman suurin talousalue. EU:n BKT vuonna 2017 oli noin 15 300 miljardia euroa (European Union 2019). EU:n talous on suurempi kuin esimerkiksi Yhdysvaltain talous. Mercosur on maailman viidenneksi suurin EU:n ulkopuolinen talousalue.

Maailmanpankki jaottelee maat kansantuotteen mukaan alhaisen tulotason, alhaisen keskitulon, ylemmän keskitulon ja korkean tulotason maihin. Jaottelu perustuu nettokansantuotteeseen (NKT) henkeä kohden. Alhaisen tulotason maat ovat niitä, joiden NKT per capita on vähintään \$1,035; alhaisen keskitulon maiden NKT sijoittuu välille \$1,036 - \$4,045; ylemmän keskitulon maiden NKT on välillä \$4,046 - \$12,535; korkean tulotason maiden NKT on vähintään \$12,536. Näiden mittarien mukaan Mercosur-maa Uruguay on korkean tulotason maa, kun taas kaikki muut luetaan kuuluviksi ylemmän keskitulon maihin, kuten taulukosta 4 voidaan todeta. (World Bank 2020a).

Taulukko 4. Mercosur-maiden tulotasoluokitus (World Bank 2020)

<i>Economy</i>	<i>Code</i>	<i>Region</i>	<i>Income group</i>
Argentina	ARG	Latin America & Caribbean	Upper middle income
Brazil	BRA	Latin America & Caribbean	Upper middle income
Paraguay	PRY	Latin America & Caribbean	Upper middle income
Uruguay	URY	Latin America & Caribbean	High income

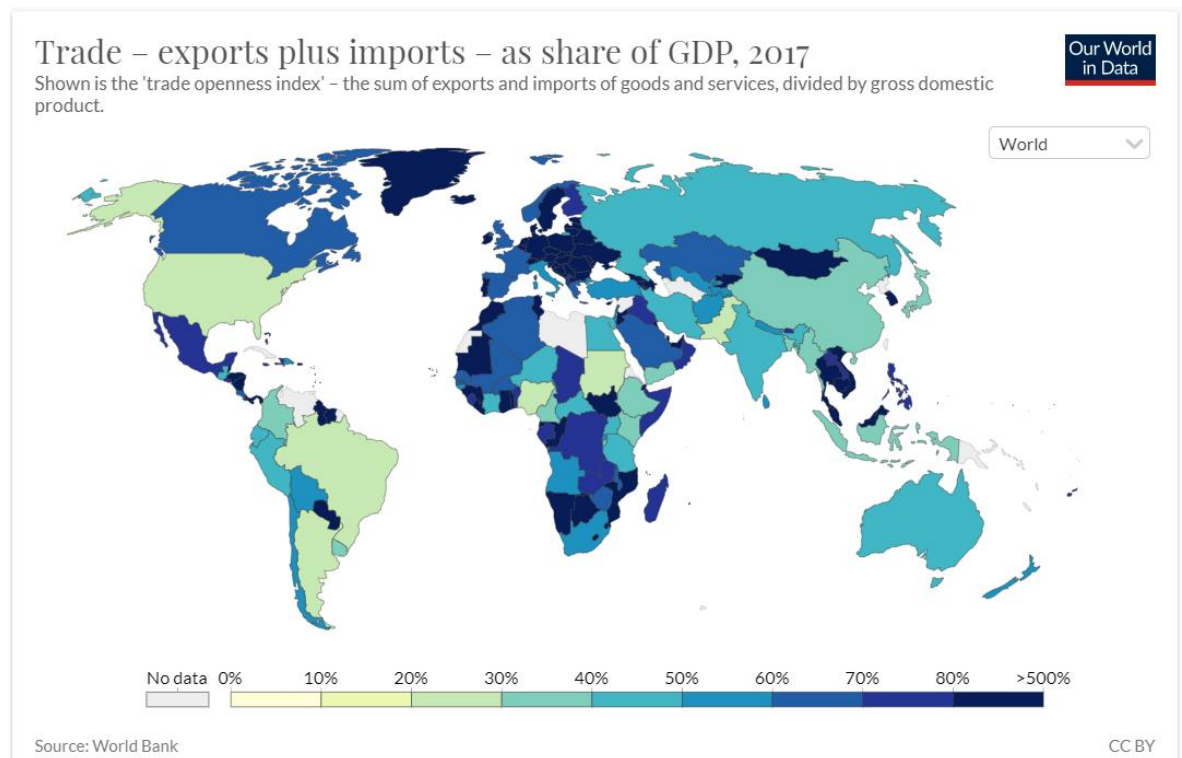
Eri maiden elinkustannukset ovat hyvin erilaisia, joten BKT-vertailussa käytetään maiden hintatasojen erojen huomioon ottamiseksi ostovoimakorjattua bruttokansantuotetta eli BKT (PPP). Alla olevassa Maailmanpankin kuviossa 11 on kuvattu BKT per henkeä kohden PPP (vaaka-akselilla) sekä BKT hintatasoindeksi (pystyakselilla), molemmat vuodelta 2017. Taulukkoon on kuvattu Mercosur-maat ja vertailukohtana Suomi. Taulukosta näkyy, miten kukin maa sijoittuu maiden kalleusvertailuissa. Maailman hintatason keskiarvo PLI (price level index) on kuvattu punaisella katkoviivalla ja maailman BKT:n keskiarvo vihreällä. Kalleimmat maat sijoittuvat oikealle ylös ja halvimmät vasemmalle alas. Kuvasta näkyy, että Suomi on näistä viidestä maasta kallein. Mercosur-maista Uruguay on kallein ja Paraguay halvin. (World Bank 2017.)

Kuvio 11. BKT per capita (PPP) ja BKT hintatasoindeksi 2017 Mercosur-maissa ja verrokki Suomessa (World Bank 2017)

Seuraavassa kuviossa 12 vertaillaan eri maailman maiden kauppamyönteisyyttä Maailmanpankin tekemän vertailun perusteella. Kunkin maan vuoden 2017 tavaroiden ja palveluiden vienti ja tuonti on laskettu yhteen ja suhteutettu osuuteen maan BKT:stä. Kuvioista

näky, että Suomi on varsin hyvällä tasolla omassa kansainvälisessä kaupassaan. Sen sijaan Mercosur-maat ovat vielä alkutaipaleella. Viennin ja tuonnin osuus BKT:stä on melko pieni johtuen maiden historiallisesta suljetun markkinan taustastaan. Ainoastaan Uruguaylla on muita maita korkeampi kaupan osuus. Uruguay onkin kauppamyönteinen maa, jolle Mercosur-sopimus toisi merkittävää etua. (World Bank 2018.)

Kuvio 12. Maailman maiden kauppamyönteisyys (World Bank 2018)

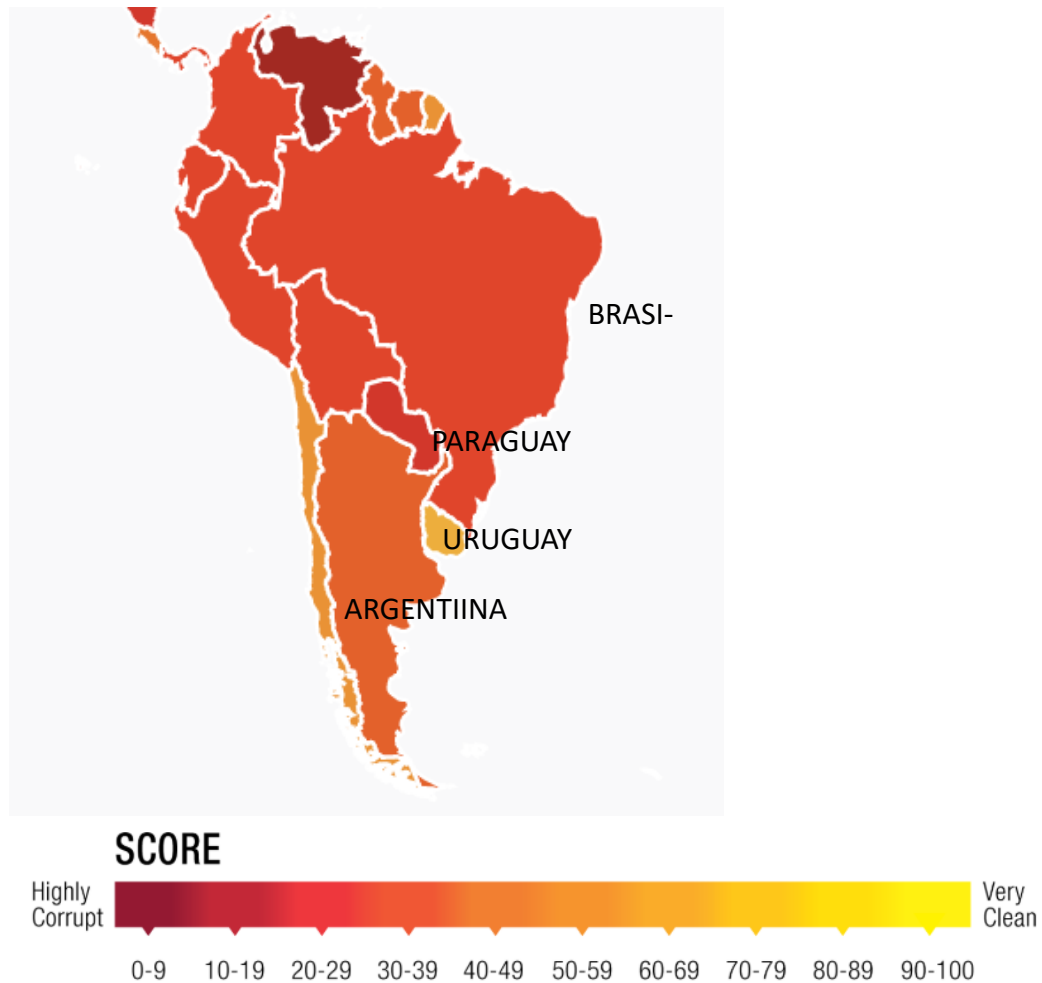
Maailmanpankki tekee vuosittain Ease of Doing Business-vertailun, jossa on mukana 190 valtiota. Tämä liiketoimintaympäristövertailu mittaa liiketoimintaa tehostavia ja sitä rajoittavia säännöksiä. Vertailussa arvioidaan erilaisia liiketoimintaan liittyviä asioita, kuten yrityksen perustaminen, sopimusten täytäntöönpano ja omaisuuden rekisteröinti. Ulkomaankaupan toimivuutta mitataan auton osien tuonnilla. Korruptiota ei huomioida tässä vertailussa lainkaan. Korkeat pisteet Ease of Doing Business -vertailussa kertovat valtiosta, joka kannustaa tehokkuuteen sekä tukee liiketoiminnan vapautta. (World Bank 2020b.)

Vuoden 2019 Ease of Doing Business -vertailussa Mercosur-maiden järjestys oli seuraava: Uruguay sijalla 95, Brasilia sijalla 109, Paraguay sijalla 113 ja viimeisenä Argentiina sijalla 119. Suomen sijoitus samaisella listalla oli 17. Mercosur-maista Uruguay on siis businessmyönteisin valtio. Ease of doing business 2019 vertailu on liitteenä 2.

Alla oleva kuvio 13 esittää Etelä-Amerikan maiden sijoituksen Transparency Internationalin (kansainvälinen korruption vastainen järjestö) viimeisimmässä korruptiota mittaavassa

luokituksessa vuodelta 2019 (Corruption Perceptions Index). (Finnvera 2020). Mitä punaisempi alue, sitä korruptoineempi maa on. Mercosur-maista Uruguay erottuu joukosta selvästi edukseen. Uruguayn väritys on huomattavasti lähempänä asteikon keltaista päätä, jossa korruptioaste on matalin. Tässä vuoden 2019 korruptiomittauksessa Mercosur-maiden sijoitus oli alla olevan mukainen:

- Uruguay sijalla 21/198, (pisteet 71/100).
- Brasilia sijalla 106/198, (pisteet 35/100).
- Argentiina sijalla 66/198, (pisteet 45/100).
- Paraguay sijalla 137/198, (pisteet 28/100).
- Vertailuna Suomen sijoitus oli 3/198, (pisteet 86/100).

Kuvio 13. Mercosur-maiden korruptioluokitus (Finnvera 2020)

4.1 Suomen vienti Mercosur-markkinalle

Suomesta Mercosur-maihin (Brasilia, Argentiina, Paraguay, Uruguay) suuntautuvaa vientikauppaa harjoittaa lähes 700 suomalaista yritystä. Suomessa on noin 13000 Mercosur-maiden vientiin perustuvaa työpaikkaa. Suomen kauppa Mercosur-alueen kanssa on ylijäämäistä. Viennin arvo on noin 823 miljoonaa euroa ja tuonnin noin 679 miljoonaa euroa. Mercosur on Suomen kymmenenneksi suurin EU:n ulkopuolinen kauppakumppani.

Suomen elintarvike- ja maatalousviennin arvo Mercosur-maihin vuonna 2018 oli noin kaksi miljoonaa euroa. Suurin osa viennistä, melkein 70 %, oli maitotaloustuotteita. Tuonti Mercosur-maista Suomeen oli huomattavasti suurempi. Vuonna 2018 Mercosurista tuotiin Suomeen elintarvikkeita ja maataloustuotteita 137 miljoonan euron arvosta. Tästä summasta pelkän kahvin osuus oli noin puolet. Suurin tuoja elintarvikkeissa oli Brasilia, tuonnin arvo oli 117 miljoonaa euroa. (Yle-Uutiset 2019a.)

4.2 Argentiina

World Bankin vuoden 2019 tilaston mukaan Argentiina on sijalla 26 maailman suurimpien talouksien listalla ja se on Latinalaisen Amerikan neljänneksi suurin talous. (World Bank 2020). Vuonna 2018 bruttokansantuote oli noin 520 miljardia dollaria ja henkeä kohden (PPP) 20 540 dollaria. Argentiina omistaa runsaasti luonnonvaroja, sen maataloussektori on vientiorientoitunut ja teollisuus monipuolinen. Maan väestö on korkeasti koulutettu. Alla olevassa taulukossa 5 on kerrottu Argentiina perustiedot, jotka perustuvat Maailmanpankin vuoden 2018 tietoihin.

Taulukko 5. Argentiina – maakohtaiset indikaattorit (World Development Indicators database 2018)

ARGENTIINA	
Pääkaupunki	Buenos Aires
Väkiluku	44,5 milj.
Tulotaso	Ylempi keskitulo
Talouden rakenne (Maatalous/Teollisuus/Palvelut)	23 %/6,0 %/53,6 %
BKT (US\$) (miljardia)	519,87
Tavaroiden ja palvelujen tuonti (% of BKT)	16
Inflaatio, BKT-deflaattori (vuosittain %)	40,7 %
Työttömyysaste	9,8
Köyhyyslukumäärä kansallisilla köyhyysrajoilla (% väestöstä)	32,0
Internetin käyttöaste väestöstä	74,3

Argentiinassa on toimiva demokratia ja maa on yhteiskunnallisesti Latinalaisen Amerikan vakaimpia valtioita. Argentiina on kuitenkin huomattavasti vähemmän integroitunut maailman talouteen kuin muut samaan tuloluokkaan kuuluvat taloudet. Argentiinan esteenä on erilaiset tekniset kaupanesteet sekä korkeat vienti- ja tuontitullit. Vuoden 2019 presidentinvaalien voittaja oli keskustavasemmistolainen Alberto Fernandez (Yle-uutiset 2019b.) Vaalitulos kääntää Argentiinan suunnan taloudellisesti. Peronistisen presidentin myötä talouskriisissä ryvettynyt maa kääntyy vasemmistolaisempaan suuntaan. Argentiinan taloudelliset näkymät ovat synkät. Maa on ajautunut taantumaan ja työpaikkojen määrä pie-

mentynyt. BBC:n mukaan jopa kolmannes argentiinalaisista on vajonnut köyhyyteen. Argentiinan talouden yksi keskeinen kompastuskivi on lisäksi korruptio. (Ulkoministeriö 2019).

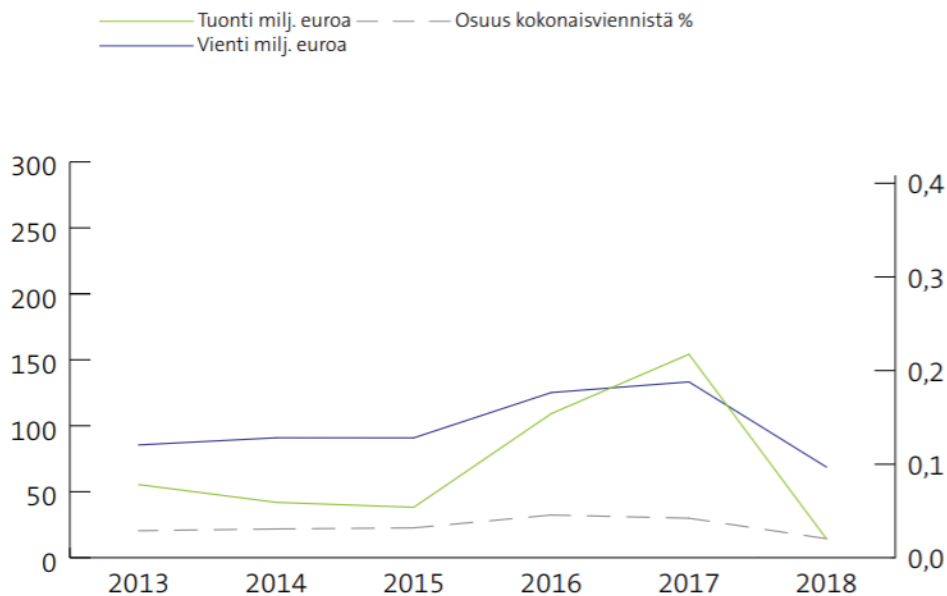
Vuonna 2019 Argentiinan ja Suomen välinen kauppataase oli Suomelle ylijäämäinen noin 55 miljoonalla eurolla. Vienti Argentiinaan oli noin 68 miljoonaa euroa ja tuonti noin 13 miljoonaa euroa. Viennin osuus Suomen kokonaisviennistä oli 1,2 prosenttia ja tuonnin osuus alle prosentin kymmenesosan (kuvio 14). Suomesta vietiin Argentiinaan erilaisia teollisuuden tuotteita.

KAUPPATASE vuosi 2019				
	Tilastoarvo tuonti (euro)	Tuonti osuus%	Tilastoarvo vienti (euro)	Vienti osuus%
AR (2019--.) Argentiina	12 931 595	0,0	68 452 477	1,2

Kuvio 14. Kauppataase 2019 Suomi-Argentiina (Uljas, Tulli 2020)

Ulkoministeriön julkaiseman Maailman Markkinat 2019–2020 tilaston mukaan Suomen ja Argentiinan välinen kauppa on viime vuosina kääntynyt laskuun. Kuten alla olevasta kuvista 15 näemme Suomen vienti vuonna 2018 lähes puolittui verrattuna edelliseen vuoteen 2017, laskua oli 48 prosenttia. Tuonti Argentiinasta Suomeen laski samaan aikaan todella jyrkästi, laskua oli peräti 91 prosenttia.

Suomen ja Argentiinan välinen kauppa 2013-2018

Kuvio 15. Suomen ja Argentiinan välinen kauppa 2013 - 2018 (Tullihallitus 2019)

Tullin ylläpitämästä Uljas-tilastosta nähdään Suomen isoimmat vientituotteet Argentiinaan nimikekohtaisesti tilastoituna (kuvio 16). Vuonna 2019 Suomesta vietiin eniten paperi- ja kartonkitavaroita, koneita ja laitteita ja erilaisia muovitavaroita. Täydellinen vuoden 2019 vientitilasto löytyy liitteenä 3.

CN vuosi 2019	
Suomen vienti Argentiinaan (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	68 452 477
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVITAVARAT	19 063 172
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	15 624 960
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	13 790 880
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT	6 297 956
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	5 327 537

Kuvio 16. Suomen vienti Argentiinaan euroissa 2019 (Uljas, tullit 2020)

4.3 Brasilia

Maailmanpankin vuoden 2019 tilaston mukaan Brasilia on maailman yhdeksänneksi ja koko Latinalaisen Amerikan suurin talous. (World Bank 2020a). Vuonna 2018 Brasilian bruttokansantuote oli noin 1885 miljardia dollaria. Ulkomaankaupan osuus Brasilian taloudesta on varsin vaatimaton eli noin 25 prosenttia. Brasilian vie pääasiassa luonnonvaroja ja raaka-aineita. Tärkeimmät vientituotteet ovat muun muassa soija ja liha, öljytuotteet, kuljetusvälineet, mineraalit ja metallituotteet. (Ulkoministeriö 2020.) Alla olevassa taulukossa 6 on kerrottu Brasilian perustiedot, jotka perustuvat Maailmanpankin vuoden 2018 tietoihin.

Taulukko 6. Brasilia – maakohtaiset indikaattorit (World Development Indicators database 2018)

BRASILIA	
Pääkaupunki	Brasilia
Väkiluku	211 milj.
Tulotaso	Ylempi keskitulo
Talouden rakenne (Maatalous/Teollisuus/Palvelut)	4,4 %/17,9 %/63,3 %
BKT (US\$) (miljardia)	1885,48
Tavaroiden ja palvelujen tuonti (% of BKT)	15
Inflaatio, BKT-deflaattori (vuosittain %)	3,3
Työttömyysaste	12,1
Köyhyyslukumäärä kansallisilla köyhyysrajoilla (% väestöstä)	N/A
Internetin käyttöaste väestöstä	70,4

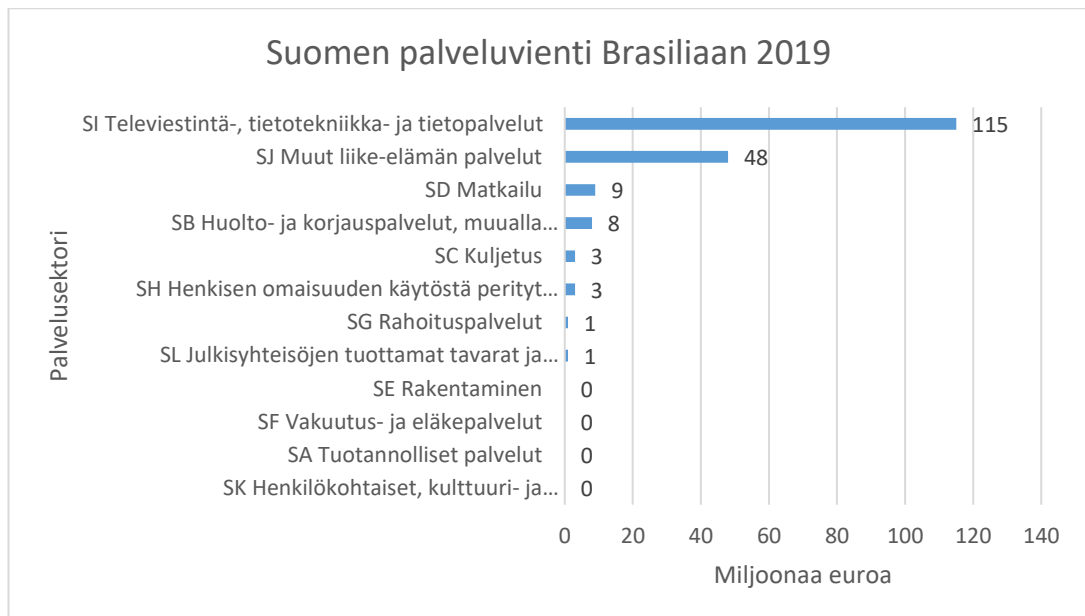
Koronapandemia on koetellut Brasiliaa voimakkaasti. Talouskasvu on tänä vuonna ollut koronan vuoksi negatiivinen. Brasilian talouden arvioidaan kuitenkin nousevan ripeämmin kuin naapurimaiden. Brasilian presidenttinä on 1.1.2019 alkaen toiminut oikeistolainen Jair Bolsonaro. Presidentin nimittämän hallituksen keskeinen talouspoliittinen pyrkimys on avata Brasilian markkinoita. Brasilia kannattaaakin EU-Mercosur-sopimusta. Sopimuksen kiistakysymykseksi nousseet ihmisoikeusloukkaukset ja ympäristötuhot liittyvät erityisesti Bolsonaroon. (Science 2020). Useat kansalaisjärjestöt syyttävät presidenttiä Amazonin sademetsien hakkaamisesta soijankasvatukseen ja laidunmaiksi. (Yle 2019). Kansainvälisen Science-tiede lehdessä heinäkuussa 2020 julkaistussa tutkimuksessa The rotten apples of Brazil's agribusiness kerrotaan, että joka viidennes EU:n tuodusta brasilialaisesta soijasta sekä 17 % naudanlihasta, on peräisin ilman lupaa hakatuilta sademetsäalueilta.

Brasilia on Suomen merkittävin kauppakumppani Etelä-Amerikassa. Suomen Etelä-Amerikkaan suuntautuvasta tavarakaupasta peräti noin 45 prosenttia menee Brasiliaan. (Ulkoministeriö 2019). Kuten alla olevasta kuvioista 17 kauppataase 2019 näkyy, Suomen tavaravienti oli 362 miljoonaa euroa ja tavaratuonti 474 miljoonaa euroa. Tuonti Brasiliasta koostuu lähinnä raaka-aineista ja elintarvikkeista. Suomeen tuotiin raakakahvia noin 70 miljoonan euron arvosta, mikä ei ole mikään yllätys tässä kahvinjuojien maassa. Naudanlihaa sen sijaan tuotiin vain noin 4,5 miljoonalla eurolla. (Tulli 2020.)

KAUPPATASE vuosi 2019				
	Tilastoarvo tuonti (euro)	Tuonti osuus%	Tilastoarvo vienti (euro)	Vienti osuus%
BR (2019--.) Brasilia	473 741 969	8,5	361 622 376	6,6

Kuvio 17. Kauppataase 2019 Suomi-Brasilia (Uljas, Tulli 2020)

Alla olevassa kuviossa 18 on esitetty Tilastokeskuksen tietokannan mukainen Suomen palveluvienti Brasiliaan vuonna 2019 toimialoittain. Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut ovat selvästi isoin toimiala, viennin arvo 115 miljoonaa euroa. Toisena on muut liike-elämän palvelut, 48 miljoonan euron viennillä ja kolmannella sijalla matkailu, jonka viennin arvo 9 miljoonaa on jo hyvin pieni isoimpaan IT-palveluiden toimialaan verrattuna.

Kuvio 18. Suomen palveluvienti Brasiliaan. (Tilastokeskus 2020)

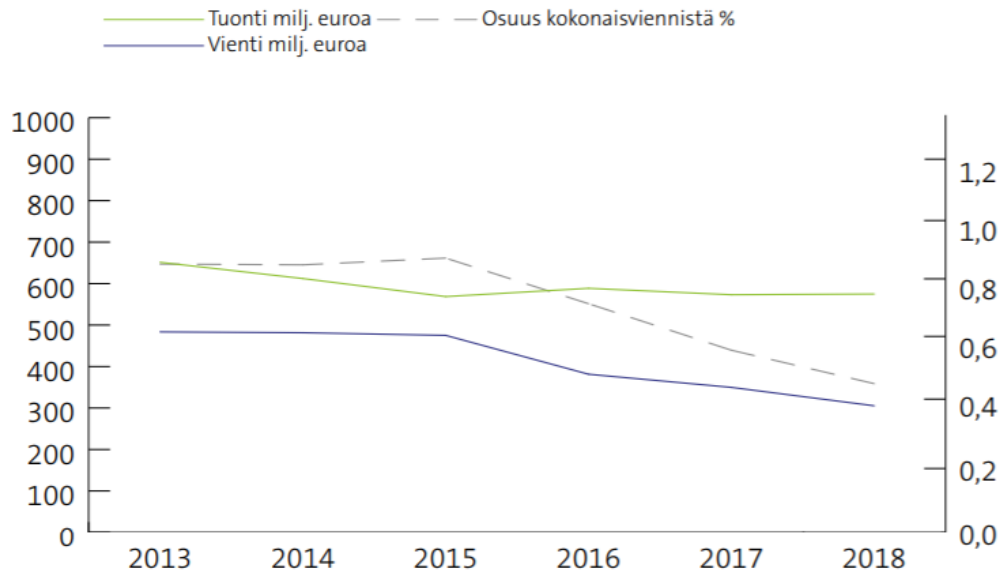
Tullin ylläpitämästä Uljas-tilastosta nähdään Suomen isoimmat vientituotteet Brasiliaan nimikekohtaisesti tilastoituna (kuvio 19). Vuonna 2019 Suomesta vietiin eniten koneita ja laitteita, paperi- ja kartonkitavaroita ja erilaisia mittareita. Täydellinen vuoden 2019 vientitilasto löytyy liitteenä 4.

CN vuosi 2019	
Suomen vienti Brasiliaan (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	361 622 376
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	101 642 373
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVI-TAVARAT	59 720 673
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	42 256 113
31 (2002--.) LANNOITTEET	37 909 112
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	36 094 670

Kuvio 19. Suomen vienti Brasiliaan euroissa 2019 (Uljas, tullit 2020)

Ulkoministeriön julkaiseman Maailman Markkinat 2019–2020 julkaisun mukaan Brasilia on Suomelle hyvin pieni kauppakumppani maailmanlaajuisesti, mutta merkittävin kauppakumppani Etelä-Amerikassa. Kuten kuviosta 20 nähdään, Suomen vienti Brasiliaan on vuosien saatossa vähentynyt johtuen Brasilian talouskriisistä vuosina 2015 - 2016 ja sen jälkeen. Brasilian tuonti Suomeen sen sijaan on pysynyt samalla tasolla.

Suomen ja Brasilian välinen kauppa 2013-2018

Kuvio 20. Suomen ja Brasilian välinen kauppa 2013 -2018 (Tullihallitus 2019)

Mikäli EU:n ja Mercosurin välinen vapaakauppasopimus tulee voimaan, alentaisi se korkeita tulleja, jotka perinteisesti ovat suomalaisyritysten isoin kaupaneste Brasilian markkinoilla. Myös tarpeettomasta sääntelystä aiheutuvat kaupanesteet helpottuisivat, näistä varsinkin tullausmenettelyt ovat haasteellisia suomalaisille yrityksille. Huomionarvoinen seikka on se, että iso osa suomalaisyritysten liiketoiminnasta Brasilian kanssa tapahtuu jo maassa olevien suomalaisten tytäryritysten toimesta. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2016 Brasiliassa oli 55 suomalaisyritysten tytäryhtiötä, jotka työllistivät 9 367 henkilöä. (Ulkoministeriö 2019.)

4.4 Paraguay

Maailmanpankin suurimpien talouksien listalla Paraguay sijoittuu sijalle 99. Paraguayssa on 7 miljoonaa asukasta. (World Bank 2020a). Pinta-alaltaan pieni Paraguay on jäänyt hankalasti kahden Mercosur-naapurimaansa Argentiinan ja Brasilian saartamaksi. Paraguay on sisämaa, eikä sillä esimerkiksi ole lainkaan merirajaa eikä siten satamaa. Alla olevassa taulukossa 7 on kerrottu Paraguayn perustiedot, jotka perustuvat Maailmanpankin vuoden 2018 tietoihin.

Taulukko 7. Paraguay – maakohtaiset indikaattorit (World Development Indicators database 2018)

PARAGUAY	
Pääkaupunki	Asuncion
Väkiluku	7 milj.
Tulotaso	Ylempi keskitulo
Talouden rakenne (Maatalous/Teollisuus/Palvelut)	10,1 %/32,2 %/50,4 %
BKT (US\$) (miljardia)	40,38
Tavaroiden ja palvelujen tuonti (% of BKT)	35
Inflaatio, BKT-deflaattori (vuosittain %)	2,2
Työttömyysaste	4,8
Köyhyyslukumäärä kansallisilla köyhyysrajoilla (% väestöstä)	24,2
Internetin käyttöaste väestöstä	65

Paraguay on kaupalle ja investoinneille avoin maa. Sen tavoitteena on ulkomaankaupan laajentaminen, vientiartikkeleiden lisääminen ja investointeja houkuttelevan liiketoimintaympäristön kehittäminen. Paraguayn etuja ovat nuori ja kustannustasoltaan alhainen työvoimareservi sekä runsaat luonnonvarat, erityisesti edullinen energia. (Ulkoministeriö 2015). Team Finlandin Vastuullisuusmuistion vuodelta 2017 mukaan Paraguayn talouskasvu on nopeampi ja inflaatio matalampi kuin keskimäärin muissa latinalaisen Amerikan maissa. Nordea-pankin Economic Outline -raportin mukaan Paraguayn suuria ongelmia ovat korruptio, huumekauppa sekä epätasa-arvo. Tuloero köyhien ja rikkaiden välillä on maailman suurimpia. (Nordea 2020). Paraguay oli aiemmin diktatuuri, vuonna 1989 maan johtoon tuli presidentti. Paraguayn nykyinen presidentti on oikeistolainen Mario Abdo Benítez. (BBC 2018).

Suomen ja Paraguayn välinen kauppa on ollut hyvin pientä. Vuonna 2019 Suomen tavara-vienti Paraguayn oli noin 12 miljoonaa euroa ja vastaavasti Paraguayn tuonti Suomeen noin 180 000 euroa (kuvio 21). Kauppatase on ollut Suomelle vahvasti ylijäämäinen. Suomi vie Paraguayn metsäteollisuuden tuotteita kuten paperia ja paperijalosteita. Vienti Paraguaysta Suomeen koostuu pääasiassa sokerista. (Tulli 2020.)

KAUPPATASE vuosi 2019				
	Tilastoarvo tuonti (euro)	Tuonti osuus%	Tilastoarvo vienti (euro)	Vienti osuus%
PY (2019--.) Paraguay	177 263	0,0	12 339 628	0,1

Kuvio 21. Kauppatase 2019 Suomi-Paraguay (Uljas, Tulli 2020)

Tullin ylläpitämästä Uljas-tilastosta nähdään Suomen isoimmat vientituotteet Paraguayn nimikekohtaisesti tilastoituna. Vuonna 2019 Suomesta vietiin eniten paperi- ja kartonkita-varoita, koneita ja laitteita sekä erilaisia mittareita (kuvio 22). Täydellinen vuoden 2019 vientitilasto löytyy liitteenä 5.

CN vuosi 2019	
Suomen Vienti Paraguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	12 339 628
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVITAVARAT	9 866 289
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	905 655
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	638 014
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	424 737
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT	239 028

Kuvio 22. Suomen vienti Paraguayn euroissa 2019 (Uljas, tulli 2020)

4.5 Uruguay

Maailmanpankin luokittelussa Uruguay on vuodesta 2013 lähtien ollut korkean tulotason maa. Toisin kuin muissa Mercosur-maissa, Uruguayssa ei ole korruptiota ja sen business-kulttuuri on investointeja tukeva, mikä houkuttelee ulkomaisia toimijoita maahan. (Ulkoministeriö 2019.) Uruguayn tärkeimpiä vientituotteita ovat erilaiset maataloustuotteet. Uruguayn tuodaan polttoaineita sekä erilaisia teollisuustuotteita, kuten koneita ja muoveja. Alla olevassa taulukossa 8 on kerrottu Uruguayn perustiedot, jotka perustuvat Maailmanpankin vuoden 2018 tietoihin.

Taulukko 8. Uruguay – maakohtaiset indikaattorit (World Development Indicators database 2018)

URUGUAY	
Pääkaupunki	Montevideo
Väkiluku	3,5 milj.
Tulotaso	Korkea
Talouden rakenne (Maatalous/Teollisuus/Palvelut)	5,9 %/24,2 %/60,9 %
BKT (US\$) (miljardia)	59,6
Tavaroiden ja palvelujen tuonti (% of BKT)	19,0 %
Inflaatio, BKT-deflaattori (vuosittain %)	5,6
Työttömyysaste	8,7 %
Köyhyyslukumäärä kansallisilla köyhyysrajoilla (% väestöstä)	8,1 %
Internetin käyttöaste väestöstä	74,8 %

Uruguay on yksi taloudellisesti ja poliittisesti vakaimpia valtioita Latinalaisessa Ameri-
kassa. Uruguayssa on toimiva demokratia ja maata johtaa maaliskuussa 2020 valittu kes-
kustaoikeistolainen presidentti Luis Lacalle Pou. (MercoPress 2020). Uruguayn talous on
kasvanut joka vuosi 15 vuoden ajan. Uruguayn korkea ulkomaalaisten investointien aste
selittää osittain maan taloudellisen menestyksen inflaatiosta ja vientihintojen notkahtami-
sista huolimatta. (Ulkoministeriö 2019).

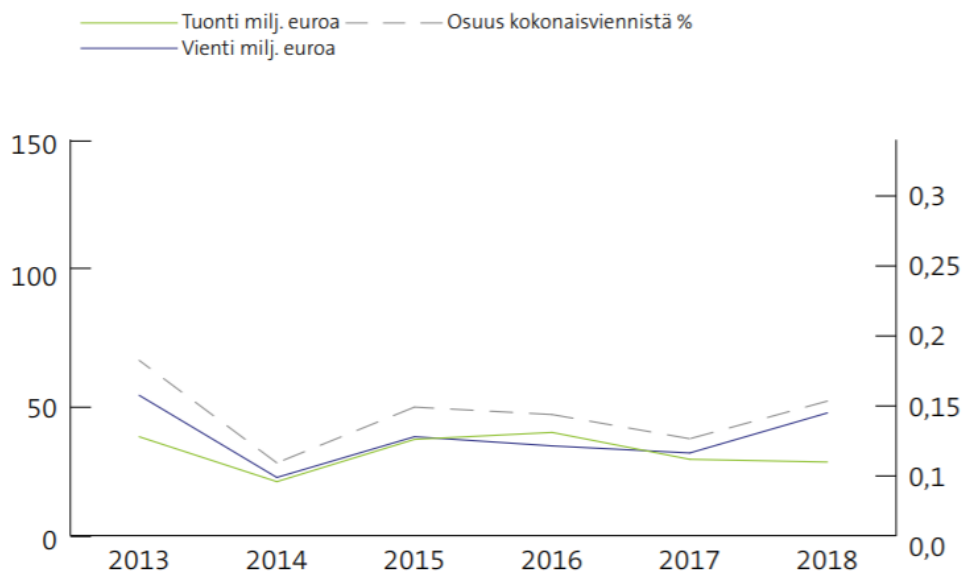
Vuonna 2019 Uruguayn ja Suomen välinen kauppataase oli Suomelle ylijäämäinen 16,6
miljoonalla eurolla. Vienti Uruguayhin oli noin 44,6 miljoonaa euroa ja tuonti noin 28 mil-
joonaa euroa. Viennin osuus Suomen kokonaisviennistä oli 0,7 prosenttia ja tuonnin
osuus puoli prosenttia (kuvio 23). Suomen vienti Uruguayn koostui 98 - 99 %:sti erilaisista
teollisuuden tuotteista. Uruguaysta tuotiin Suomeen enimmäkseen raaka-aineita, kasvi- ja
eläinperäisiä rasvoja ja öljyjä sekä elintarvikkeita.

KAUPPATASE vuosi 2019				
	Tilastoarvo tuonti (euro)	Tuonti osuus%	Tilastoarvo vienti (euro)	Vienti osuus%
UY (2019--.) Uruguay	27 954 483	0,5	44 636 820	0,7

Kuvio 23. Kauppataase 2019 Suomi-Uruguay (Uljas, Tulli 2020)

Ulkoministeriön julkaiseman Maailman Markkinat 2019–2020 julkaisun mukaan Uruguay
on Suomelle hyvin pieni kauppakumppani. Suomen vienti Uruguayn on vuosien saatossa
pysynyt melko tasaisena, kunnes vuonna 2017 se lähti nousuun. Tuonti on ollut samalla
tasolla viime vuosien aikana. Viennin ja tuonnin vaihtelut vuosittain voidaan nähdä alla
olevasta kuviosta 24.

Suomen ja Uruguayn välinen kauppa 2013-2018

Kuvio 24. Suomen ja Uruguayn välinen kauppa 2013 -2018 (Tullihallitus 2019)

Tullin ylläpitämästä Uljas-tilastosta nähdään Suomen isoimmat vientituotteet Uruguayn nimikekohtaisesti tilastoituna (kuvio 25). Vuonna 2019 Suomesta vietiin eniten koneita ja laitteita, kulkuneuvoja sekä paperi- ja kartonkituotteita. Täydellinen vuoden 2019 vientitilasto löytyy liitteenä 6.

CN vuosi 2019	
Suomen vienti Uruguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	44 636 820
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	22 431 857
87 (2002--.) KULJETUSVÄLINEET JA KULKUNEUVOT, MUUT KUIN RAUTATIEEN TAI RAITIOTIEEN LIIKKUVAAN KALUSTOON KUULUVAT, SEKÄ NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	9 089 029
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVITAVARAT	4 469 018
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	1 743 564
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	1 508 065

Kuvio 25. Suomen vienti Uruguayn euroissa 2019 (Uljas, tulli 2020)

5 EU:n ja Mercosurin välinen vapaakauppasopimus

EU-Mercosur vapaakauppasopimus solmitaan Euroopan Unionin ja Mercosurin (Mercado Común del Sur eli Etelän yhteismarkkinat, portugaliaksi Mercosul). välillä. Mercosur on Argentiinan, Brasilian, Uruguayn ja Paraguayn vuonna 1991 muodostama talousalue Etelä-Amerikassa.

5.1 Sopimuksen sisältö

Euroopan unionin ja Mercosurin suhteiden taustalla on Madridin huippukokouksen yhteydessä joulukuussa 1995 allekirjoitettu puitesopimus. Rio de Janeiron huippukokouksessa vuonna 1999 puitesopimus päätettiin korvata assosiaatiosopimuksella, joka sisältää poliittisia ja turvallisuuskysymyksiä koskevan kumppanuuden, tiivistetyn yhteistyön talouden ja institutionaalisten kysymysten alalla sekä tavarat ja palvelut kattavan vapaakauppa-alueen perustamisen. (Ulkoministeriö 2019.)

Euroopan komission virallisen Mercosur-sivuston (European Commission 2020a) mukaan sopimus tuo win-win-tilanteen sekä EU:lle että Mercosurille luomalla mahdollisuuksia kasvulle, työpaikoille ja kestäväälle kehitykselle molemmin osapuolille. Euroopan komission mukaan (2019) EU:n ja Mercosurin välisen kauppasopimuksen virallinen tavoite on:

- Lisätä kahdenvälistä kauppaa ja investointeja, alentaa tulleja ja muita kaupan esteitä sekä helpottaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten markkinoillepääsyä.
- Luoda vakaampi ja ennakoitavampi sääntöpohja kaupalle ja investoinneille vahvempien sääntöjen avulla, esimerkiksi immateriaalioikeudet, elintarviketurvallisuusstandardit, kilpailupolitiikka ja hyvät sääntelykäytännöt.
- Edistää yhteisiä arvoja, kuten kestävästä kehityksestä, vahvistaa työntekijöiden oikeuksia ja torjua ilmastonmuutosta, kannustaa yrityksiä toimimaan vastuullisesti ja noudattamaan korkeita elintarviketurvallisuusstandardeja.

Assosiaatiosopimuksen kauppaa koskevaan osuuteen tulee ainakin sisällyttämään määräyksiä seuraavilta aloilta: tavarakauppa, alkuperäsäännöt, palvelujen kauppa, julkiset hankinnat, henkisen omaisuuden suoja, terveys- ja kasvinsuojelumääräykset, kaupan tekniset esteet, tullimenettelyt ja kaupan helpottaminen, kilpailusäännöt, suojatoimet, kestävä kehitys sekä sopimuksen riitojenratkaisumekanismi. (Ulkoministeriö 2018.)

5.2 Sopimusneuvottelut

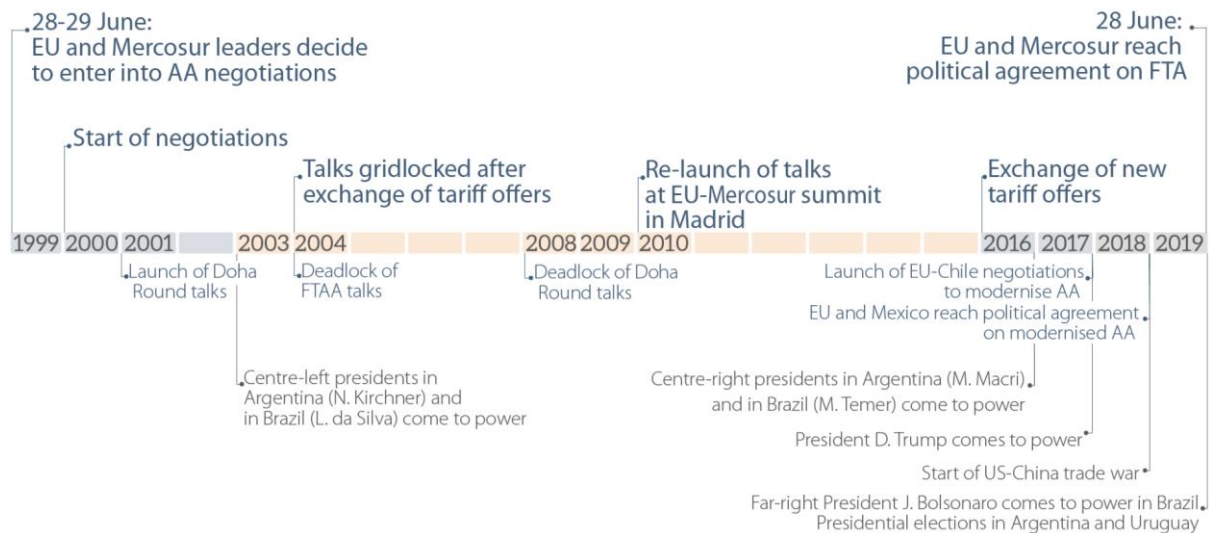
Syyskuussa 1999 Euroopan unionin neuvosto valtuutti komission aloittamaan neuvottelut assosiaatiosopimuksen aikaansaamisesta Etelä-Amerikan yhteismarkkinoiden Mercosurin kanssa. (Valtioneuvosto 2018). EU:n ja Mercosurin väliset viralliset neuvottelut aloitettiin

huhtikuussa 2000. Vuosien 2000 - 2004 välillä järjestettiin lukuisia neuvotteluja ja ministerritapaamisia. Erityisesti vapaakauppasopimusta koskevat neuvottelut ovat olleet usein vaikeat ja keskeytyneet moneen otteeseen. Ensimmäinen keskeytys tapahtui vuoden 2004 syksyllä. Suurimpana syynä neuvottelujen keskeytykselle katsottiin olevan yhteensopimattomuus tavoitetason saavuttamisessa koskien maataloustuotteiden kaupan vapauttamista. (European Parliamentary Research Service 2019.)

Vapaakauppaneuvottelut käynnistyivät kuuden vuoden tauon jälkeen uudelleen kesällä 2010. EU oli tauon aikana laajentunut huomattavasti uusien jäsenmaiden myötä. Mercosur-maat olivat tällä kierroksella enemmän kiinnostuneita paikallisesta yhteistyöstä kuin vapaakauppasopimuksen aikaansaamisesta. Neuvottelut keskeytyivät jälleen. (European Parliamentary Research Service 2019.) Loppuvuonna 2015 vapaakauppaa ja kansainvälistä yhteistyötä kannattava Mauricio Macri valittiin Argentiinan presidentiksi. Myös Brasilia sai uuden kauppamyönteisen presidentin Michel Ternen keväällä 2016. Vapaakauppaneuvottelut käynnistyivät uudelleen. Neuvotteluosapuolet vaihtoivat uuden markkinoillepääsytarjouksen (tavara- ja palvelukauppa, julkiset hankinnat) toukokuussa 2016. Osapuolten tarjoukset olivat vielä liian kaukana toisistaan ja maatalous oli jälleen kerran neuvottelujen isoin kiistanaihe. (European Parliamentary Research Service 2019.)

Neuvotteluja jatkettiin Buenos Airesissa Maailman kauppajärjestön WTO:n ministerikokouksen yhteydessä 10.-13.12.2017. Kesäkuussa 2018 päästiin sopuun assosiaatiosopimuksen poliittisia ja turvallisuuskysymyksiä koskevasta kumppanuudesta sekä tiivistetystä yhteistyöstä talouden ja institutionaalisten kysymysten alalla. Vapaakauppaosioista neuvoteltiin edelleen. Monenvälisen kauppajärjestelmän kohtaamat vakavat haasteet, kuten Yhdysvaltojen hallinnon harjoittaman Amerikka ensin -strategian myötä noussut protektionismi, USA-Kiina kauppasodan aiheuttama epävarmuus kansainvälisessä kaupassa, Iso-Britannian lähestyvä ero EU:sta sekä vaalit EU:ssa ja Mercosur-maissa, edesauttoivat neuvotteluosapuolia pääsemään sopimukseen. Neuvottelut saatiin päätökseen ja vapaakauppasopimus allekirjoitettiin 28.6.2019. Sopimus vaatii vielä kaikkien EU jäsenmaiden parlamenttien hyväksymisen. (European Parliamentary Research Service 2019.) Ulkoministeriön mukaan Suomi kannattaa sopimuksen pikaista allekirjoittamista ja voimaansaatamista. (Ulkoministeriö 2020a).

Alla olevassa Euroopan parlamentin kuviossa 26 on yksityiskohtaisesti esitettyä EU-Mercosur -sopimuksen kulku. Aikajanan yläpuolinen osuus kuvaa eri vaiheita neuvotteluissa. Neuvottelujen kulussa oli useita pattitilanteita, jolloin neuvottelut pysähtyivät kokonaan. Aikajanan alapuolelle on merkitty esimerkiksi eri maiden valtaan nousseet presidentit neuvottelujen aikana.

Kuvio 26: Major Stages And Context Of The Negotiating Process Between The EU And Mercosur (European Parliamentary 2019)

5.3 Sopimuksen vaikutukset puolesta ja vastaan

Mercosur-maissa on vielä paljon kaupan esteitä, erityisesti tullit ovat varsin korkealla tasolla. Euroopan komission arvion mukaan sopimuksen sisältämien tullialennusten myötä EU:n yrityksille syntyisi neljän miljardin euron vuotuiset säästöt. Säästösumma on yli nelinkertainen verrattuna esimerkiksi Japanin ja EU:n väliseen vapaakauppasopimukseen, joka astui voimaan helmikuussa 2019. (Euroopan neuvosto 2020). Laskelmien mukainen hyöty tulee siitä, että EU:lla on sopimuksen myötä huomattava etu alempien tullien muodossa, sillä muihin Mercosurin kanssa kauppaa tekeviin valtioihin kohdistuisi yhä korkeita tulleja. (European Commission 2019). Myös palveluyrityksiä sopimus tulee helpottamaan. Ne pystyvät kilpailemaan Mercosurin talousalueella tasavertaisesti paikallisten yritysten kanssa. Ehdot tulevat olemaan samat kaikille, mikä helpottaa huomattavasti markkinalle pääsyä. Kuluttajille vapaakauppasopimuksien tuoma hyöty näkyy konkreettisesti siten, että tuote- ja palveluvalikoimat kasvavat ja hinnat pääsääntöisesti laskevat.

Vapaakauppasopimusten perimmäinen tarkoitus on kansalaisten hyvinvoinnin lisäämisessä, eriarvoisuuden ja köyhyyden vähentämisessä sekä ympäristön kantokyvyn huomiointamisessa. Eritoten ympäristöasiat ovat nousseet Mercosur-sopimuksen suurimmaksi kiistanaiheeksi. Finnwatch (2019) on raportoinut, että Brasilian Amazonin alueen sademetsää hakataan jatkuvasti laidunmaaksi ja raaka-aineiden tuotantoa varten. Hakkuiden tuloksena sademetsäkato on kiihtynyt ennätystahtia ja alueella riehuu metsäpaloja. Maaseudun tulevaisuuden (2019) mukaan jo yli 300 kansalaisjärjestöä on allekirjoittanut avoimen kirjeen jäsenmaiden neuvostolle, Euroopan komissiolle ja parlamentille, jossa

järjestöt pyytävät EU:ta lopettamaan Mercosur-maiden kanssa käytävät kauppaneuvottelut. Syyksi järjestöt nimeävät Brasilian ihmisoikeusrikkomukset ja ympäristön pilaantumisen.

Sopimuksen myötä yli 90 prosenttia Mercosurin ja EU:n välisestä kaupasta tullaan vapauttamaan. Vapautus ei tule koskemaan maataloustuotteita, kuten naudan- ja siipikarjanlihaa, jolle on asetettu tuontikiintiöt. (Ulkoministeriö 2020a). Kiintiöistä huolimatta karjatalouden ja rehuntuotannon katsotaan olevan sopimuksen suurimpia haittoja. (Maatalouden tulevaisuus 2020). Brasilian metsätuhot, hiilinielun pieneneminen, maaperän vahingoittuminen ja konfliktit alkuperäiskansojen ja pientilallisten kanssa johtuvat juuri maissipohjaisen etanolin ja soijarehun tuotannosta (Maaseudun tulevaisuus 2020). Maa- ja maataloustuottajain Keskusliitto MTK ei halua vapauttaa maataloustuotteiden tuontia, koska Mercosur-mailta ei vaadita yhtä tiukkaa maataloustuotteiden laatustandardia kuin EU:lta. (MTK 2019). EU:n tuottaja- ja osuuskuntajärjestö Copa-Cogeca ja MTK kertovat, että Brasilian presidentti Bolsanaron hallitus hyväksyi hiljattain käyttöön 150 uutta kasvinuojeluainetta, jotka ovat EU:ssa kiellettyjä. Copa-Cogecan puheenjohtaja Pekka Pesonen kommentoi:

EU:n maatalouteen kohdistetaan erilaiset tuotannon standardit, mistä kärsivät niin viljelijät kuin kuluttajatkin. Mercosur-maat käyttävät tuotannossaan menetelmiä, joita meidän viljelijöiltämme ei sallita. Näitä ovat esimerkiksi kielletyt jalostus- ja kasvinuojelumenetelmät. Sitten kuluttajat ostavat EU:n sisämarkkinoilla näitä tuotteita, vaikka kyseisiä tuotantomenetelmiä ei ole meillä Euroopassa hyväksyty.

Copa-Cogeca ja MTK myös muistuttavat, että jos Mercosur-maiden tuotteet pääsevät EU:n sisämarkkinoille, ne vaikuttavat negatiivisesti maataloustuotteiden markkinoihin ja erityisesti tuottajahintatasoon. (Maaseudun tulevaisuus 2019.)

Finnwatchin (2019) mukaan EU-Mercosur-sopimus jättää sopimusosapuolille laajan päätösvallan omasta lainsäädännöstään ja ympäristöpolitiikastaan. Tämä on luonnollisesti demokratian kannalta oikea ratkaisu, mutta näin toimien EU:lla on heikot mahdollisuudet puuttua Brasilian sademetsätuhoja kiihdyttäviin toimiin. Finnwatch korostaa, että tilanne Amazonin sademetsissä on akuutti. Metsähakkuut ja -palot on saatava loppumaan, ei pelkästään Brasilian itsensä vaan koko planeetan hyvinvoinnin vuoksi.

Sopimus tuo isossa määrin hyötyä eurooppalaisille autofirmoille, koska se poistaa autoihin kohdistuvat 35 prosentin tullit vaiheittain. Latinalaisen Amerikan autoteollisuudelle tämä sopimuskohta on täysin päinvastainen. Suunnitelmat latinalaisen Amerikan isoista autoteollisuushankkeista voivat kariutua Euroopan tuontiautojen tullessa markkinalle. (Aamulehti Parviainen 2019). Tästä ei myöskään ole iloa niille eurooppalaisille autotehtaille,

joilla on jo paikallista tuotantoa. Ne ovat voineet toimia rauhassa tullimuurien takana, mutta sopimuksen myötä joutuvat kohtaamaan lisääntyvän eurooppalaisen autotuonnin ja siten menettävät kilpailuetunsa paikallisena toimijana. (Wilska 11.9.2020).

Uusien kauppasopimusten valmisteluprosessi on saanut osakseen kritiikkiä, koska kansalaiset eivät ole päässeet osalliseksi prosessiin tai edes saaneet siitä tietoa. Kauppasopimukset ovat painoarvoltaan merkittäviä, joten haittana pidetään sitä, että ne valmistellaan hyvin salaisesti nykypäivän demokraattisessa yhteiskunnassa. (Sarkkinen 2017.)

Sopimuksen tuomia perinteisiä haittoja ovat myös työpaikkojen häviäminen ja talouksien yksipuolistuminen. Ympäristöhaittoja aiheuttavat raaka-ainetuotannon lisäksi globaalien kuljetusketjujen ja tuotannon siirtyminen, jotka ovat merkittäviä tekijöitä ilmastonlämpenemisessä. Haittapuolena voidaan pitää myös eri kulttuurien samankaltaistumista. Iso haittatekijä on myös suuryhtiöiden vallan kasvu, joka on lisääntynyt kansainvälisen kaupan ja investointien sääntelyn purkamisen myötä. Monikansalliset konsernit hyötyvät kansainvälisestä verosuunnittelusta ja rahoitusjärjestelyistä sitä enemmän mitä vähemmän rajat ylittävää kauppaa rajoitetaan tai hinnoitellaan. Suuryrityksillä on varaa esimerkiksi alihinnoitella tuotteensa ja palvelunsa tai yksinkertaisesti ostaa kilpailijayritykset pois markkinalta. Tätä samaa etua ei pienyrityksillä ole.

5.4 Sopimuksen vaikutukset Suomen kannalta

Suomesta Mercosur-maihin suuntautuvaa vientikauppaa harjoittaa lähes 700 suomalaista yritystä. Suomen kauppa Mercosur-alueen kanssa on ylijäämäistä. Viennin arvo on noin 823 miljoonaa euroa ja tuonnin noin 679 miljoonaa euroa. (European Commission 2019). Ulkoministeriön (2020a) mukaan sopimuksen todellinen kaupallinen ja taloudellinen hyöty Suomelle voidaan arvioida vasta, kun lopulliset tavarakaupan sidontalistat, neuvottelutekstit ja markkinoillepääsytoumukset ovat valmiit. Suomen keskeisiin vientituotteisiin eli koneet ja laitteet, tulee suurimmalta osin kohdistumaan 4-15 vuoden siirtymäajat, joiden kuluessa tullit poistuvat porrastetusti. Joitain Suomelle tärkeitä tuotteita voi kuitenkin jäädä kaupan vapauttamisen ulkopuolelle. (Ulkoministeriö 2020a).

Suomalaisille EU-Mercosur-vapaakauppasopimus saattaa kuulostaa kaukaiselta, mutta sen vaikutukset näkyisivät suomalaisten ruokakauppojen tarjonnassa eikä välttämättä kovin positiivisesti. Arvostelijoiden mukaan myös Suomeen tuotava edullinen naudanliha sisältäisi antibiootteja. Maaseudun tulevaisuuden mukaan Mercosur-sopimus tuskin vähentäisi antibioottien käyttöä Etelä-Amerikan suurtuotannossa. Jos lääkkeet menettävät tehonsa, edessä oleva globaali terveyskriisi olisi vielä koronaakin pahempi. (Maaseudun tulevaisuus 2020).

Toisin kuin EU:lle, elintarvikeala ei Suomelle ole kovin merkittävä eikä Mercosurin kanssa käytävä kauppa tule sopimuksen myötä suuresti muuttumaan. Suomen elintarvike- ja maatalousviennin arvo Mercosur-maihin oli vuonna 2018 kaksi miljoonaa euroa. Suurin osa viennistä eli melkein 70 % oli maitotaloustuotteita. Tuonti Suomeen sen sijaan oli huomattavasti isompi. Vuonna 2018 Suomeen tuotiin elintarvikkeita ja maataloustuotteita 137 miljoonalla eurolla, josta pelkästään kahvin osuus oli noin puolet. Suomelle isoin kauppakumppani maataloustuotteissa oli Brasilia.

Palveluvienti tulee mitä ilmeisemmin hyötymään sopimuksesta. Sopimuskumppanit ovat sopineet palveluja ja sijoittautumista koskevista määräyksistä, jotka menevät WTO:n palvelukaupan yleissopimusta (GATS) pidemmälle. Sopimus siis auttaa suomalaisten palveluyritysten markkinoillepääsyä ja vahvistaa liiketoimintaympäristön oikeusvarmuutta. (Ulkoministeriö 2020a.) Makrotasolla kauppasopimuksilla on positiivinen vaikutus Suomen työllisyyteen, talouskasvuun ja kilpailukykyyn. (Ulkoministeriö 2020b).

Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen ja ulkoministeriön järjestämässä Latinalaisen Amerikan tulevaisuus – Suomen suurlähettiläiden tapaaminen -webinaarissa arvioitiin sopimuksen tuomia liiketoimintamahdollisuuksia Suomelle eri Mercosur-maissa. Brasiliassa mahdollisuuksia on monella alalla, erityisesti energia-, telekommunikaatio-, kaivos- ja metsäaloilla. Palvelualoista Suomi voi hyötyä eniten koulutus- ja terveystalouksista. Keväällä 2021 on tulossa maailman suurimmat 5G-huutokaupat ja koko maanosa seuraa tarkasti, mitä Brasilia valitsee, kertoo Brasilian suurlähettiläs Jouko Leinonen (2020).

Suurlähettiläs Kirsi Vanamo-Santacruz (2020) mukaan Argentiinan taloudellinen tilanne on hyvin haastava tällä hetkellä, kansainväliset luottolaitokset ovat luokitelleet maan luotokelvottomaksi. Suomen kannalta kiinnostavimmat hankkeet liittyvät digitalisaatioon ja telekommunikaatioon, Argentiinalla on mahdollisuus kehittyä alueen internet-hubiksi. Ulkoministeriön mukaan erityisesti suomalaista koulutus- ja teknologiaosaamista pidetään huipputasoisena. (Ulkoministeriö 2019.) Suomalaisyrityksille löytyy liiketoimintamahdollisuuksia myös maa- ja metsätaloudessa, kaivostoiminnassa ja valmistavassa teollisuudessa, samoin kuin bio- ja kiertotaloudessa, koulutuksessa ja energia-alalla.

Ulkoministeriön mukaan Suomen maine Uruguayssa on erinomainen. (Ulkoministeriö 2019.) Erilaiset kestävä kehityksen hankkeet liittyen metsä- ja biotalouteen, voivat avata suomalaisyrityksille yhteistyömahdollisuuksia. Liiketoimintamahdollisuuksia löytyy myös

digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntävillä aloilla. (Vanamo-Santacruz 2020). Uruguay lanseerasi 2019 ensimmäisenä Latinalaisen Amerikan maana kaupallisen 5G-verkon. (Ulkoministeriö 2019.) Lisäksi Uruguay on osoittanut kiinnostusta suomalaiseseen osaamiseen muun muassa opettajankoulutuksessa, kouluhyvinvoinnissa ja oppimisen digitalisatiossa.

Suomen vienti Paraguayn on tällä hetkellä hyvin pientä, mutta sitä on mahdollista kasvat-
taa tulevaisuudessa. Suurlähettiläs Kirsi Vanamo-Santacruz (2020) mukaan sopimuksen
myötä Paraguay tarjoaa Suomelle mahdollisuuksia biotalous-, digitalisaatio- ja telekom-
munkaatio-sektoreilla. Team Finlandin mukaan Paraguay on kiinnostunut kehittämään
erityisesti metsäsektoria, joten suomalaisille metsäalan yrityksille saattaa tarjoutua tilai-
suus päästä osalliseksi siihen liittyviin hankkeisiin. Muita suomalaisille yrityksille kiinnosta-
via toimialoja ovat energiateollisuus ja jokiliikenne. (Ulkoministeriö 2019).

6 Tutkimuksen toteutus ja tulokset

Tämän tutkimuksen kohteena olivat suomalaiset vientiyrietykset, jotka jo harjoittavat tai vasta suunnittelevat vientiä Mercosur-markkinalle. Tutkimus kohdistui myös isoihin yrityksiin, joilla oli jo liiketoimintaa tai investointeja kohdemarkkinalla. Kohderyhmä sisälsi siis kaikenkokoisia yrityksiä; pieniä, keskisuuria ja suuria. Toisin kuin monissa muissa vastaavissa selvityksissä, pääpaino ei tässä tutkimuksessa ollut pk-yrityksissä. Kohderyhmää yhdistävänä tekijänä oli niiden sidonnaisuus Mercosur-markkinaan.

Tämän tutkimuksen tavoite oli selvittää EU-Mercosur vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutusta suomalaisten vientiyrietysten näkökulmasta. Tutkimuksen pohjana oli tietoperustassa käsitelty Mercosur-markkinaa, EU-Mercosur vapaakauppasopimuksen sisältöä ja sopimuksen ennakoitua vaikutusta EU-tasolla. Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää tulevan sopimuksen vaikutusta nimenomaan Suomen viennin kannalta. Tutkimuksessa tarkasteltiin ensin Suomen nykyistä vientiä Mercosur-markkinalle; mitä ja kuinka paljon on viety ja mitkä vientisektorit ovat isoimpia sekä mitkä ovat vientitoiminnassa suurimpia kaupanesteitä. Tämän jälkeen tarkasteltiin tulevaa tilannetta kysymällä suomalaisten vientiyrietysten arvioita missä määrin sopimus helpottaa kaupanesteitä sekä miten sopimus vaikuttaa vientiponnisteluihin. Lisäksi vientiyrietyksiä pyydettiin arvioimaan, avautuuko sopimuksen myötä uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Lopuksi haluttiin vielä vastaajien arvioita sopimuksen eduista ja uhkista; mitä sopimukselta odotetaan ja mitä mahdollisesti pelätään.

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö toteutettiin tutkimustyyppisenä pääasiassa kvantitatiivisin eli määrällisin menetelmin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa selvitetään määriä, riippuvuuksia ja syyseurauksia (Kananen J. 2008. 51). Syyseuraus-suhteella tarkoitetaan sitä, että tutkimusaineistosta löytyy syy eli taustamuuttuja, joka selittää seurauksen eli vastaajan mielipiteen. (Vilka H. 2015. 67). Tässä tutkimuksessa kysyttiin vastaajilta mielipiteitä tutkittavasta ilmiöstä eli vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutuksista. Kvantitatiivinen menetelmä oli sopiva käytettäväksi tässä opinnäytetyössä, koska määrällinen tutkimus pyrkii yleistämään. Sen perusideana on kysyä pieneltä joukolta tutkimusongelmaan liittyviä kysymyksiä. Pienen joukon eli otoksen edellytetään edustavan koko joukkoa eli perusjoukkoa. (Kananen J. 2008. 10).

Määrällisiin menetelmiin liittyviä tutkimustyyppisiä ovat esimerkiksi survey- eli kyselytutkimus. Survey-kysely on standardoitu eli vakioitu. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilta vastaajilta kysytään sama asiasisältö täsmälleen samalla tavalla. (Vilka H. 2015. 94).

Toimeksiantajan toiveesta tutkimustyyppinä käytettiin kyselytutkimusta. Se päätettiin toteuttaa sähköisenä kyselylomakkeena, jonka tekemisessä hyödynnettiin Haaga-Helian käytössä olevaa Webropol-työkalua. Internetin kautta tehtävällä kyselyllä oli helpointa tavoittaa kohdejoukkoon kuuluvat ympäri Suomea sijaitsevat vientiyrietykset nopeasti.

Tietoperustaan ja aiempiin tutkimuksiin pohjautuen, laadin kyselylomakkeen, jossa oli yhteensä kymmenen kysymystä. Tein aluksi kysymysrunгон, jonka lähetin toimeksiantajalle Suomalais-Latinalaisamerikkalaiselle kauppayhdistykselle kommentoitavaksi, jotta he saisivat vaikuttaa kysymysten sisältöön ja jotta tutkimuksesta olisi heille mahdollisimman paljon hyötyä. Lähetin kysymykset myös opinnäytetyön ohjaajalleni, jotta saisin palautetta kysymysten toimivuudesta ja ymmärrettävyydestä. Sainkin hyvää palautetta kysymysten täsmentämistä varten, koska usein käy niin, että kysymysten laatija sokaistuu ja olettaa kaikkien muidenkin ymmärtävän kysymykset samalla tavalla. (Kananen J. 2008. 12).

Kyselyä laatiessani vierailin kaksi kertaa virtuaalisesti Haaga-Helian menetelmäpajassa. Ensimmäisessä pajassa halusin tarkentaa kvalitatiivisen eli laadullisen menetelmän hyödyntämistä tutkimuksen osana. Toinen pajavierailu oli kvantitatiiviseen pajaan, jossa pajo-ohjaajan kanssa muotoilimme kysymyksiä sekä mietimme käytettävät mitta-asteikot. Kysymykset voivat olla avoimia tai valmiit vaihtoehdot sisältäviä monivalintakysymyksiä eli strukturoituja. (Vilkkä H. 2015. 106). Jorma Kanasen (2008. 24) mukaan kysymysten toimivuus riippuu kolmesta seikasta

- vastaaja ymmärtää kysymykset oikein
- vastaajalla on kysymysten edellyttämä tieto
- vastaaja haluaa antaa kysymykseen liittyvän tiedon.

Tässä kyselyssä oli yhteensä kymmenen kysymystä. Kahdeksan kysymystä oli monivalintakysymyksiä eli strukturoituja kysymyksiä. Päätimme käyttää pääasiassa strukturoituja kysymyksiä, koska valmiit vaihtoehdot auttavat vastaajaa hahmottamaan kysytyn asian helposti. Viimeiset kaksi kysymystä olivat avoimia kysymyksiä. Avoimia kysymyksiä käytettiin, jotta vastaajalle jäi mahdollisuus kertoa mielipiteensä omin sanoin. Vastaajayrietykset olivat oletettavasti hyvinkin perillä vapaakauppasopimuksen sisällöstä, joten jos kaikki kysymykset olisivat tarjonneet valmiita vaihtoehtoja, olisi kysymysten tekijällä saattanut jäädä jokin oleellinen näkökohta huomioimatta. Avoimien kysymysten tavoitteena oli sopimuksen tuomaa suurinta hyötyä tai haittaa koskevien mielipiteiden, näkemysten tai käsitysten kuvaaminen.

6.2 Tutkimuksen toteutus

Kyselytutkimuksen aineisto kerättiin lähettämällä kohdeyrityksille sähköposti. Sähköposti sisälsi saateen sekä linkin Webropol-kyselyyn. Saatekirjeen tehtävä on ensisijaisesti vakuuttaa vastaanottaja tutkimuksesta, motivoida hänet osallistumaan tutkimukseen ja lopulta vastaamaan kyselyyn. (Vilka H. 2015. 189). Saate oli Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen nimissä ja ensimmäisenä allekirjoittajana toimi yhdistyksen puheenjohtaja. Itse opiskelijan roolissa olin toisena allekirjoittajana. Käytin saateen ulkoasussa kauppayhdistyksen graafista ilmettä. Mielestäni kauppayhdistyksen nimissä oleva saate lisäsi tutkimuksen painoarvoa ja uskottavuutta. Saatteessa korostettiin vastausten tärkeyttä tutkimuksen onnistumisen kannalta. Hanna Vilkan mukaan kysymys ei ole pelkästään tutkimukseen osallistumisesta, vaan myös siitä, millä tavalla vastaaja siihen osallistuu. Vastaaja saattaa vastata pelkästään leikkimielellä, jos hän ei vakuutu riittävästi tutkimuksesta. (Vilka H. 2015. 193). Luonnollisesti myös painotettiin vastausten olevan anonymiä ja luottamuksellisia. Kysely ei sisältänyt minkäänlaista kilpailua tai arvontaa. Siinä ei kerätty vastaajien yhteystietoja, joten EU-tietosuojasetuksen (GDPR) vaatimuksia ei tarvinnut huomioida.

Kysely oli alun perin tarkoitus suunnata Suomalais-Latinalaisamerikkalainen kauppayhdistyksen omille yritysjäsenille. Kauppayhdistyksen puolelta arveltiin, etten välttämättä saisi kovin paljon vastauksia. Siksi päätin etsiä kauppayhdistyksen jäsenistön lisäksi muita tutkimukseen sopivia vientiyrityksiä, joilla on kiinnostusta tai olemassa olevaa vientiä Mercosur-markkinalle. Sain kauppayhdistykseltä luvan käyttää heidän nimissään olevaa saateetta myös muille vientiyrityksille lähetettävässä kyselyssä. Keräsin sopivia vientiyrityksiä ja niiden viennistä vastaavien henkilöiden sähköpostiosoitteita eri kanavien kautta. Esimerkiksi veljeni työskentelee vientiä harjoittavassa koneteollisuudessa ja sain häneltä vinkkejä sopivista suomalaisista vientiyrityksistä. Lisäksi hyödynsin Haaga-Helian käytettävissä olevaa Bisnode Selector-yritystietokantaa. Valitettavasti tietokannassa pystyi hakemaan yrityksiä tuonti tai vienti haun ja yrityksen koon perusteella, mutta ei sen perusteella mille markkinalle yrityksen vienti suuntautuu. Jouduin tekemään syvempää tutkimusta hakutuloksina saatujen yritysten suhteen, jotta löytäisin tähän tutkimukseen sopivia vientiyrityksiä. Kävin läpi yritysten kotisivut, mahdolliset vuosikertomukset sekä lehtiartikkelit. Näin sain kerättyä otoksen kyselyyn sopivista Mercosuriin suuntautuneista suomalaisista vientiyrityksistä.

Kysely lähetettiin sähköpostitse sekä kauppayhdistyksen 35:lle jäsenyritykselle, että omien kanavieni kautta kerätyille 21:lle vientiyritykselle. Vastausaikaa kyselyyn annettiin kaksi viikkoa. Parhaiten sähköposti- tai internetkysely toimii, kun perusjoukon muodosta-

vat yritysten toimijat, joissa perusjoukko on riittävän suuri ja voidaan olla varmoja, että kaikilla on samat tekniset mahdollisuudet vastata kyselylomakkeeseen. (Vilka, H. 2015. 95). Valitettavasti useamman Haaga-Helian yritysrekisterin kautta saadun vientiyrityksen kontaktihenkilön sähköposti ei ollut enää toiminnassa. Henkilö ei joko ollut enää yrityksen palveluksessa tai oli siirtynyt yrityksen sisällä toiseen positioon. Yritin löytää uuden viennistä vastaavan henkilön yhteystietoja, mutta se ei onnistunut. Yritysten kotisivuilla ei yleensä ilmoiteta yksittäisten henkilöiden kontaktitietoja. Useimpien yritysten kotisivuilla ilmoitettiin yhteystietona vain yrityksen yleinen sähköpostiosoite

Kyselystä lähti myös ystävällinen muistutusviesti. Tein muistutusviestiin pienen muutoksen koskien vastausaikaa ennen kuin lähetin sen. Alkuperäisen kyselyn vastausajaksi oli arvioitu noin kymmenen minuuttia. Jo saapuneiden vastausten keskimääräinen vastausaika oli Webropolin mukaan kolme minuuttia. Hyödynsin tätä tietoa ja laitoin muistutusviestiin, että vastaaminen on vienyt keskimäärin vain kolme minuuttia. Toivoin, että kynnyks vastaukseen madaltuisi, kun vastaaminen vie todistettusti vain muutamia minuutteja.

Vastausmäärä oli hyvin alhainen. Vastausajan umpeuduttua vastauksia oli saapunut vain viisi kappaletta. Muistutusviestien jälkeen sain neljä vastausta lisää, joten lopullisia vastauksia oli yhdeksän kappaletta, mihin en ollut täysin tyytyväinen. Olin kyllä kuullut ja havainnut muista opinnäytetöistä, että yritysten vastausaktiivisuus on hyvin matala. Koska kyselyni lähti pääosin Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen kautta, uskoin alun perin saavani enemmän vastauksia. Kysely lähetettiin yhteensä 56 yritykselle, joista 35 oli kauppayhdistyksen jäseniä ja 21 muiden kontaktien kautta hankittuja. Vastausprosentiksi jäi 16 %. Kyselyn sulkeuduttua olin ikään kuin tienhaarassa, yrittäkö haalia lisää vastaajia vaiko tyytyä saatuihin vastauksiin. Keskustelin aineistoin pienuudesta menetelmäpajan ohjaajan kanssa. Pajasta saamani tuen ja osittain myös sen vuoksi, että elimme jo lokakuuta, päätin jatkaa saaduilla vastauksilla eteenpäin. Tutkimuksen oli tarkoitus valmistua vuoden loppuun mennessä ja halusin pitää tästä aikarajasta kiinni.

Onnekseni olin saanut mahdollisuuden kerätä taustamateriaalia tutkimusta varten muita kanavia pitkin. Olin saanut hienon mahdollisuuden osallistua Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen ja ulkoministeriön yhdessä 24.9.2020 järjestämään webinaariin Latinalaisen Amerikan tulevaisuus – Suomen suurlähettiläiden tapaaminen. Sain poimittua Webinaarista maakohtaista taustatietoa ja esimerkiksi vinkkejä siihen millä toimialalla Suomella olisi vientimahdollisuuksia kussakin Mercosur-maassa. Lisäksi olin saanut mahdollisuuden haastatella puhelimitse ulkoministeriön kaupallista neuvosta Kent Wilskaa sopimuksen hyväksyntään ja tuleviin vaikutuksiin liittyen. Haastattelu antoi uusia näkökohtia sopimuksen sisältöön, joita en välttämättä itse olisi tullut ajatelleeksi. Näiden

ylimääräisten tietolähteiden avulla päätin lopullisesti tyytyä saamaani vastausmäärään ja siirtyä eteenpäin.

6.3 Kyselyn sisältö

Kyselyn sisältönä oli EU-Mercosur vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutus suomalaisten vientiyriitysten näkökulmasta. Kvantitatiivisessa menetelmäpajassa saatujen vinkkien ohjeistamana päätin käyttää monivalintakysymyksissä ordinaali- eli järjestysasteikkoa, jossa havaintoyksiköt voidaan asettaa järjestykseen mitatun ominaisuuden mukaan. Tästä esimerkkinä on Likertin asteikko, joka on sanallinen mittari, siinä samanmielisyys kasvaa tai pienenee jompaankumpaan suuntaan. (Kananen J. 2008. 21) Likertin viisiportainen asteikko sopi vastaajien antamien arvioiden mittaamiseen ja auttoi havainnollistamaan vastausten välimatkaa ja eroavaisuutta keskenään. Asteikko sisälsi myös neutraalin vaihtoehdon, jos vastaaja ei ollut samaa eikä eri mieltä. Kysely löytyy kokonaisuudessa liitteestä 1.

Kyselylomakkeen kysymykset ryhmitellään aihepiireittäin. Jos kysely sisältää eri aihealueita, käydään yksi aihealue läpi kerrallaan ja siirrytään järjestyksessä seuraavaan. Kunkin alueen kysymykset laaditaan yleisemmästä yksityiskohtaisempaan, vaikeat kysymykset jätetään loppupuolelle (Kananen J. 2008. 31). Tässä kyselyssä kysymykset jaettiin Webropolissa kolmeen osaan. Ensimmäinen osa sisälsi vastaajien taustakysymykset, jonka jälkeen kyselyn alareunassa oli nähtävänä kyselyn etenemispalkki prosentteina. Toinen osa käsitteli vastaajien nykytilanteessa kohtaamia kaupanesteitä ja niihin sekä yrityksen vientitoimintaan kohdistuvia sopimuksen tuomia muutoksia. Jälleen kyselyn alareunassa näkyi etenemispalkki, jonka toivoin tsemppaavan vastaajia vastaamaan kyselyn loppuun asti. Viimeinen osa sisälsi avoimet kysymykset, jotka koskivat vapaakauppasopimuksen hyötyjä ja uhkia. Tämän jälkeen etenemispalkki näytti 100 %. Mikään kysymyksestä ei ollut vastaajalle pakollinen.

Ensimmäisessä osassa oli kolme taustakysymystä. Niissä kysyttiin vastaajayrityksen toimialaa, henkilöstön määrää ja päämarkkina-alueetta Mercosurissa. Toimialat oli jaettu seuraaviin kategorioihin: teollisuus, kauppa, palvelut, rakentaminen tai joku muu. Eurostatin ylläpitämä yritysten rakennetilastot (Structural business statistics, SBS) kattavat teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palveluiden toiminnot. (Tilastokeskus 2020). Henkilöstön määrällä oli tarkoitus selvittää vastaajayrityksen koko. Suomen Yrittäjien (Yrittäjät 2020) sivuilta löytyy virallinen yrityskokomääritelmä yrityksen henkilöstön mukaisesti:

- Alle 10 työntekijän yritykset ovat mikroyrityksiä.
- Alle 50 työntekijän yritykset ovat pienyrityksiä.
- 50—249 henkilön yritykset ovat keskisuuria.
- Pk-yritys on alle 250 henkilön yritys.

– Vähintään 250 henkilöä työllistävät yritykset ovat suuryrityksiä. Viimeisenä taustakysymyksenä haluttiin selvittää mihin Mercosur-maahan vastaajan vienti pääasiallisesti suuntautuu. Vaihtoehtona oli myös ei vielä vientiä.

Toisessa kyselyn osassa haluttiin tietää missä määrin nykyiset kaupanesteet ovat vaikuttaneet vastaajan vientiin Mercosur-markkinalle. Vertailin sekä aiempia vapaakauppasopimuksia että Team Finland kansainvälistymis- ja kaupanesteselvityksen latinalaista-Amerikkaa koskevaa osiota ja päädyin tässä kysymyksessä seuraaviin yleisimpiin kaupanesteisiin: tullimaksut, vaadittavat erityisasiakirjat, kotimaisuusvaatimus, tullausarvon määrittely, palveluiden lupamenettely, alkuperäsäännöt, kiintiöt, standardit/testaus ja sertifiointi, syrjivät menettelyt ja tuontikiellot. Kahta lähdettä yhdistelemällä sain kattavamman ja luotettavamman kuvan yleisimmistä kaupanesteistä. Kysymyksen tarkoituksena oli kartoittaa kaupanesteiden haastavuus nykytilanteessa ja mittarina käytettiin Likertin viisiportaista asteikkoa.

Viides kysymys viittasi edellisen kysymyksen kaupanesteisiin. Vastaajalta kysyttiin arviota siitä, miten sopimus tulee helpottamaan heidän aiemmin kohtaamiensa kaupanesteitä. Kysymys oli muodossa, kun ja jos sopimus solmitaan, koska sopimuksen mahdollisesta voimaantulosta ei ole vielä tietoa. Kaupanesteet tulivat vastaajille tutuiksi jo edellisessä kysymyksessä, joten tähän kysymykseen oli vastaajien helppo vastata. Kuudes kysymys noudatteli samaa kaavaa, siinä vastaajaa pyydettiin arvioimaan Likertin asteikolla, miten he arvioivat sopimuksen vaikuttavan omaan vientitoimintaansa. Vastausvaihtoehdot kasvoivat voimakkaasta vähenemisestä voimakkaaseen kasvuun.

Seitsemännessä kysymyksessä tiedusteltiin avaisiko sopimus vastaajalle uusia vientimahdollisuuksia uudella toimialalla. Tässä kartoitettiin miten vastaajat näkevät uusien vientimahdollisuuksien avautumisen itselleen sopimuksen myötä. Tietoperustassa on useasti mainittu eri asiantuntijatahojen arvioivan sopimuksen tuovan uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja tässä kysymyksessä haluttiin tiedustella käytännön vientitoimintaa tekevien yritysten kantaa asiaan. Kahdeksas kysymys käsitteli vastaajien tulevaa käyttäytymistä sopimuksen myötä. Siinä kysyttiin, aikooko vastaaja tulevaisuudessa lisätä vientiponnisteluja Mercosur-markkinalle. Kohdemarkkinaa ei ollut pilkottu eri Mercosur-maiksi vaan tässä katsottiin Mercosur-talousaluetta yhtenä kokonaisuutena kuten EU on meille yhtenäinen yhteismarkkina.

Yhdeksäs ja kymmenes kysymys olivat avoimia kysymyksiä. Ensimmäisessä vastaajalle annettiin mahdollisuus kertoa omin sanoin mikä on hänen näkemyksensä sopimuksen tuomasta suurimmasta hyödystä oman vientitoiminnan kannalta. Viimeinen kysymys oli

edellisen vastakohta eli mikä on vastaajan näkemyksen mukaan sopimuksen tuoma suurin uhka oman vientitoiminnan kannalta.

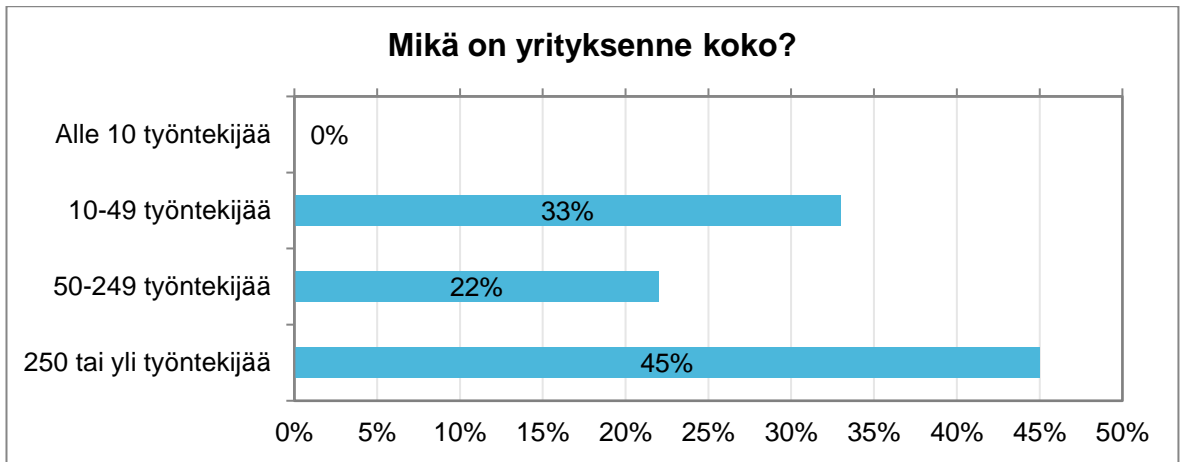
6.4 Kyselyn vastaukset

Kyselyn vastaukset kerättiin Webropol-kyselyn avulla. Ohjelmaa pystyi suoraan hyödyntämään vastausten muotoilussa. Ohjelma muodosti automaattisesti monivalintakysymyksistä kuvioita, joita pystyi käyttämään lähes sellaisina. Tein suurimman osan tarvittavista muotoiluista Webropolissa, esimerkiksi pilkoin vastaukset toimialoittain. Lopuksi vein tulokset yhtenä tiedostona Webropolista Exceliin. Tein Excelissä vielä muutamia taulukoita sekä lisäsin tarkentavaa dataa kuvioihin. Tilastollisessa päättelyssä esitetään tutkimuksen kannalta oleelliset jakaumaluvut, joita käytetään saatujen tulosten yleistämiseksi perusjoukkoon. Tulokset esitetään yksinkertaisesti taulukkomuodossa suhteellisina osuuksina eli prosentteina, jolloin oletetaan jakauman vastaavan ilmiötä myös perusjoukossa. (Kananen J. 2008. 52)

Kyselyn tulokset esitellään kolmessa osassa ja järjestys on sama kuin alkuperäisessä kyselyssä. Ensimmäinen osa sisältää vastaajien taustatiedot, toinen osa käsittelee vastaajien kohtaamia kaupanesteitä nyt ja tulevaisuudessa sekä sopimuksen vaikutuksia vientitoimintaan. Viimeisessä osassa punnitaan vastaajien arvioita sopimuksen tuomista hyödyistä ja uhkista. Osa vastauksista on esitetty myös kuviona, jos kuvio olennaisesti helpottaa vastausten hahmottamista ja antaa lisäarvoa.

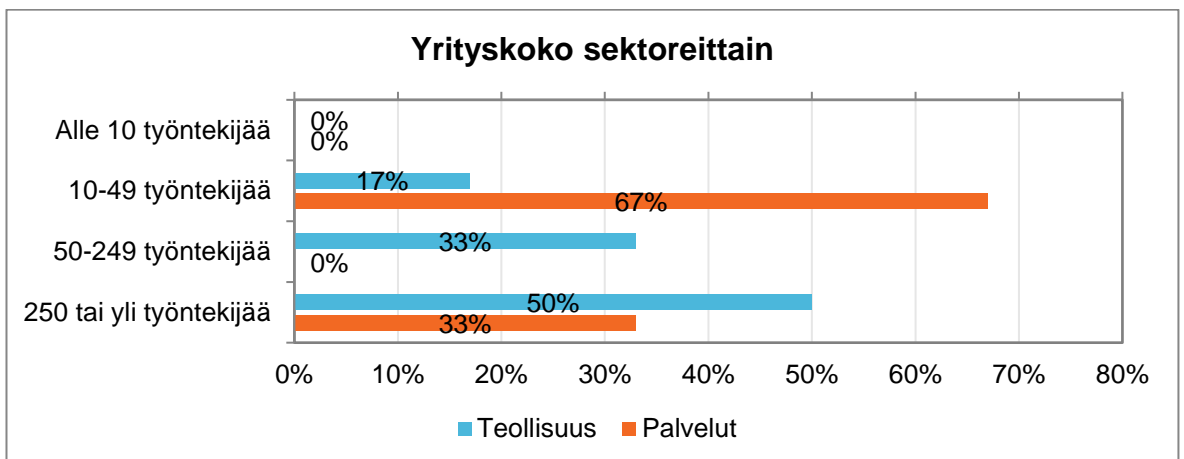
Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin mikä on vastaajayrityksen toimiala. Vastausvaihtoehdot olivat teollisuus, kauppa, palvelut, rakentaminen tai joku muu, mikä. Kuusi vastaajaa ilmoitti toimialakseen teollisuus ja kolme vastaajaa palvelut. Prosentuaaliseksi muutettuna vastaukset ovat teollisuus 66,7 % palvelut 33,3 %. Kaupan, rakentamisen tai jonkun muun toimialan yrityksiä ei ollut vastaajien joukossa.

Toinen kysymys koski vastaajayrityksen kokoa. Vaikka vastausmäärä oli pieni, se edusti kuitenkin kolmea eri yrityskokoa. Kuvioista 27 voidaan nähdä, että melkein puolet vastaajista eli 4 kappaletta oli vähintään 250 henkeä työllistäviä suuryrityksiä, kolme vastaajaa oli alle 50 mutta yli 10 henkilön pienyrityksiä ja kaksi vastaajaa oli keskisuuresta eli 50-249 henkilön yrityksestä.

Kuvio 27. Yrityksen koko

Tämän kysymyksen vastausta voi tarkastella myös kuvion 28 kautta. Siinä on ristiintaulukoitu vastaajien toimiala ja yrityksen koko. Kuviosta näemme, että palveluyrityksiä oli kolme kappaletta ja ne edustivat kahta pientä ja yhtä suuryritystä. Loput vastaajista olivat teollisuuden toimialalta ja yrityskoot jakautuivat siten, että suuryrityksiä oli puolet ja toinen puoli koostui yhdestä pienestä ja kahdesta keskisuuresta.

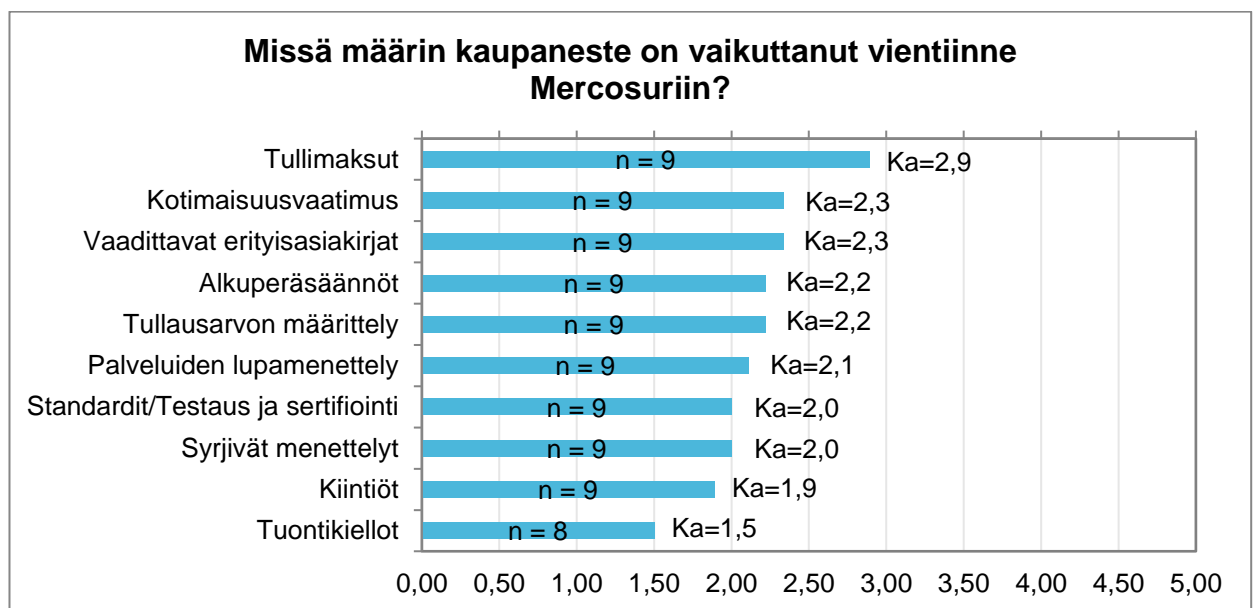

Kuvio 28. Yrityskoko sektoreittain

Kolmantena taustakysymyksenä tiedusteltiin vastaajan päämarkkina-aluetta Mercosurissa. Vaihtoehtoina olivat kaikki neljä Mercosur-talusalueen maata eli Argentiina, Brasilia, Paraguay, Uruguay sekä viidentenä vaihtoehtona ei vielä vientiä niille vastaajille, jotka sitä vasta sopimuksen myötä harkitsevat. Annetuista yhdeksästä vastauksesta viiden yrityksen päämarkkina-alue oli Brasilia ja loput neljä vastaajaa ilmoittivat, ettei heillä ole vielä vientiä. Näistä viidestä jo vientitoimintaa harjoittavasta vastaajasta neljän toimiala oli teollisuus ja yhden palvelut. Loput neljä vastaajaa, joilla ei vielä ollut vientitoimintaa, edustivat yhtä paljon molempia toimialoja eli puolet teollisuutta ja puolet palveluja.

Neljäs kysymys käsitteli vastaajan kohtaamia tämänhetkisiä kaupanesteitä Suomen ja Mercosur-maiden välisessä kaupankäynnissä. Päädyin valitsemaan yleisimmät kaupanesteet. En lähtenyt kysymään kaikkia mahdollisia kaupanesteitä. Peilasin valintaa Team Finlandin laajan ja kattavan kaupanesteselvityksen vastauksiin, joista poimin ne esteet, jotka oli mainittu useimmin Suomen latinalaiseen Amerikkaan suuntautuvassa vientitoiminnassa.

Kysymyksessä pyydettiin vastaajaa arvioimaan asteikolla 1 – 5 missä määrin kaupaneste on vaikuttanut vastaajan vientiin Mercosuriin. Asteikko oli viisiportainen ja siinä edettiin pienemmästä suurimpaan: 1 = Ei lainkaan este, 2 = Pieni este, 3 = Neutraali, 4 = Suuri este, 5 = Todella suuri este.

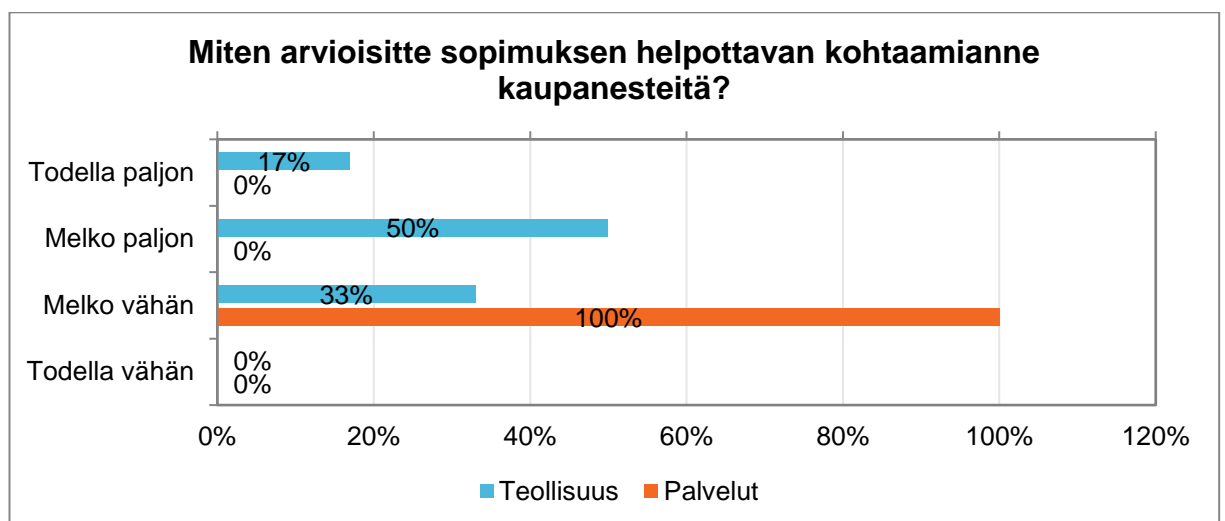

Kuvio 29. Kaupanesteiden vaikutus vientiin

Vastauksia tähän kysymykseen tuli täydet yhdeksän kappaletta kaikkiin muihin kaupanesteisiin, paitsi tuontikieltoihin otti kantaa vain kahdeksan vastaajaa. Vastausmäärä oli hyvä ottaen huomioon, että vastaajista neljällä ei vielä ollut vientitoimintaa Mercosur-markkinalle. Oletan, että nämä vastaajat ovat kuitenkin hyvin perehtyneitä vientimuodollisuuksiin ja tullitasoihin ja ovat pitkään ehkä harkinneet vientikaupan aloittamista, koska annettuja kaupanesteitä oli arvioitu. Kuvioista 29 voidaan nähdä kysytyt kaupanesteet keskiarvoisesti järjestettynä vastaajien antamien arvojen mukaan. Hankalimpana kaupanesteenä keskiarvon mukaan pidettiin tullimaksuja, jaetulla toisella sijalla oli kotimaisuusvaatimus ja vaadittavat erityisasiakirjat ja näiden jälkeen samanarvoisina alkuperäsäännöt ja tullausarvon määrittely. Ainoastaan tullimaksut olivat lähimpänä mitta-asteikon arvoa 4 eli suuri

este. Kyselyssä ei ollut yhtään kaupanestettä lähellä arvoa 1 eli ei lainkaan este. Matalimmat pisteet keskiarvallisesti saivat kiintiöt ja tuontikiellot, joita vastaajat pitivät pienenä esteenä.

Viidennessä kysymyksessä oli pyydetty arvioimaan samat kaupanesteet neliportaisella asteikolla, mutta nyt arvio oli sidottu tulevaan vapaakauppasopimukseen. Kysymys kuului: Kun ja jos EU-Mercosur-vapaakauppasopimus solmitaan, miten arvoisitte sopimuksen helpottavan kohtaamianne kaupanesteitä? Asteikko oli todella vähän, vähän, melko paljon, todella paljon. Tässä kysymyksessä minulta jäi epähuomiossa lisäämättä keskimäinen vaihtoehto eli neutraali. Huomasin unohduksen vasta silloin, kun kysely oli jo lähtenyt. Kaikki vastaajat vastasivat tähän kysymykseen. Kuviossa 30 näkyy vastausten jakauma, viisi vastaajaa oli sitä mieltä, että sopimus helpottanee tulevia kaupanesteitä melko vähän ja kolme sitä mieltä, että melko paljon. Yksi vastaajista arvioi kaupanesteiden helpottuvan todella paljon. Toimialoittain tarkasteltuna, palveluyritykset olivat yksimielisiä siitä, että sopimus helpottaa kaupanesteitä melko vähän. Teollisuusyritysten antamissa vastauksissa oli hajontaa, puolet oli melko paljon kannalla, kaksi melko vähän kannalla ja yksi vastaaja antoi ääripään todella paljon arvon.

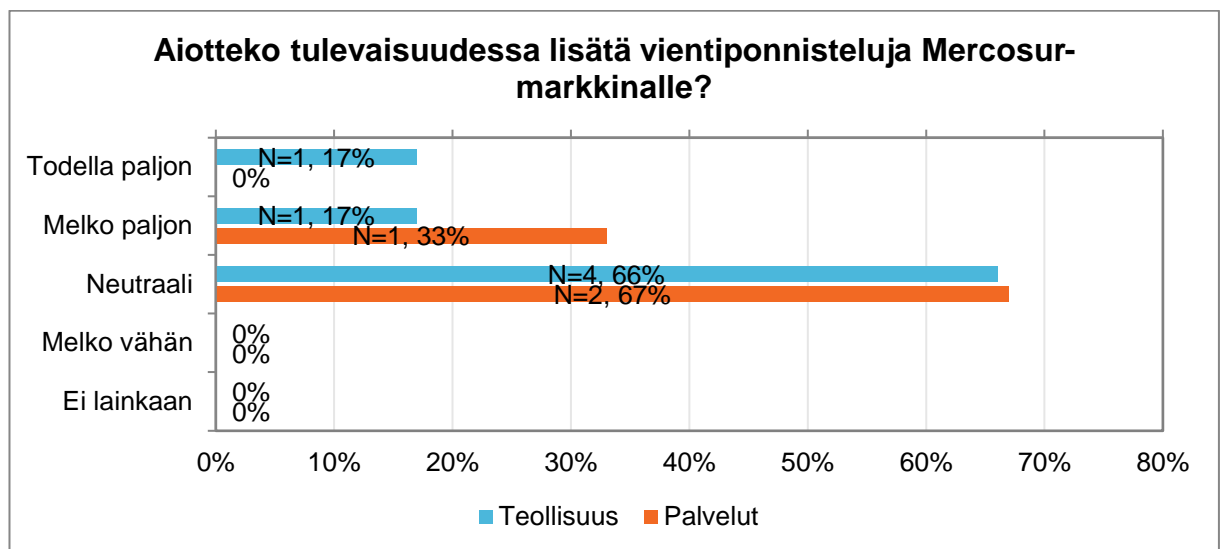

Kuvio 30. Sopimuksen vaikutus kohdattuihin kaupanesteisiin

Kuudes kysymys kosketti vapaakauppasopimusta ja sen vaikutusta vastaajayritysten vientiin. Vastaajia pyydettiin arviomaan viisiportaisella asteikolla, miten nämä arvioivat EU:n ja Mercosurin välinen vapaakauppasopimuksen vaikuttavan heidän vientiinsä, kun ja jos sopimus solmitaan. Asteikko oli kasvaa voimakkaasti, kasvaa, pysyy ennallaan, vähenee tai vähenee voimakkaasti. Kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että heidän vientinsä todennäköisesti kasvaa sopimuksen myötä. Kolme vastaajaa sen sijaan oli sen kannalla, että vienti pysyy ennallaan. Enemmistö siis arvioi sopimuksen tuovan kasvua vientitoimintaansa.

Seitsemännessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan, avaako sopimus heille uusia liiketoimintamahdollisuuksia Mercosur-markkinalla. Vaihtoehdot olivat kyllä, ei ja ei osaa sanoa. Tässä kysymyksessä oltiin selkeästi sillä kannalla, että kysytty asia on vielä jokseenkin epävarmaa. Neljä vastaajaa ilmoitti kannakseen ei osaa sanoa ja kolme oli ei vastauksen kannalla. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että sopimuksen myötä uusia mahdollisuuksia avautuu. Palveluyrityksistä kaksi vastasi ei osaa sanoa ja yksi oli ei-vastauksen kannalla. Teollisuusyritysten vastaukset jakautuivat tasaisesti. Kaikki vaihtoehdot kyllä, ei ja ei osaa sanoa saivat yhtä paljon kannatusta.

Kahdeksannessa kysymyksessä kysyttiin vastaajilta, aikovatko he lisätä tulevaisuudessa vientiponnisteluja Mercosur-markkinalle, kun ja jos EU:n ja Mercosurin välinen vapaa-kauppasopimus solmitaan. Vaihtoehtoina oli jälleen viisiportainen asteikko, joka eteni positiivisesta negatiiviseen. Vastausvaihtoehdot olivat todella paljon, melko paljon, neutraali, melko vähän ja ei lainkaan. Kuten kuviosta 31 voidaan nähdä, vastaajista kuusi kappaletta oli neutraalin kannalla eli ei mielipidettä kumpaankaan suuntaan. Kolme vastaajista oli positiivisempia ja vastasi melko paljon tai todella paljon.

Kuvio 31. Aikomus vientiponnisteluja lisäämisestä Mercosur-markkinalle

Yhdeksäs kysymys oli avoin kysymys. Siinä kysyttiin mikä olisi vastaajan mielestä sopimuksen tuoma suurin hyöty oman vientitoiminnan kannalta. Tähän kysymykseen tuli neljä vastausta. Kolme vastaajaa edusti teollisuusyritystä. Ensimmäinen näistä esitti suurimpana hyötynä yksinkertaisimmat tuontisäännöt. Toisen suurin hyöty tuli tullimaksujen pienentymisestä seuraavasta myynnin kasvusta. Kolmannen vastaajan suurin hyöty oli selkeä sääntökehys ja helpompi pääsy markkinalle. Palveluyrityksiltä tuli vain yksi vastaus. Vastaaja esitti suurimpana hyötynä sen, että sopimuksella on positiivinen vaikutus koko Suomen kannalta. Vastaaja kertoi, että heidän tuottamansa palvelun tarkoitus on auttaa

suomalaisviejiä näiden vientitoiminnassa ja jos viejät hyötyvät sopimuksesta, niin myös koko Suomi hyötyy he itse mukaan lukien.

Viimeinen eli kyselyn kymmenes kysymys oli myös avoin kysymys. Se oli tavallaan edellisen kysymyksen vastakohta, koska nyt kysyttiin mikä olisi vastaajan mielestä sopimuksen tuoma suurin uhka oman vientitoiminnan kannalta. Vastauksia tuli kolme kappaletta. Kaksi vastaaja edusti teollisuutta ja yksi palvelua. Kumpikaan teollisuusyritys ei kokenut sopimuksen tuovan mitään uhkaa mukanaan. Palveluyrityksen vastaaja koki, että sopimus saattaisi tuoda syystä tai toisesta entistä monimutkaisempaa regulaatiota ja tulkinnallisia kysymyksiä.

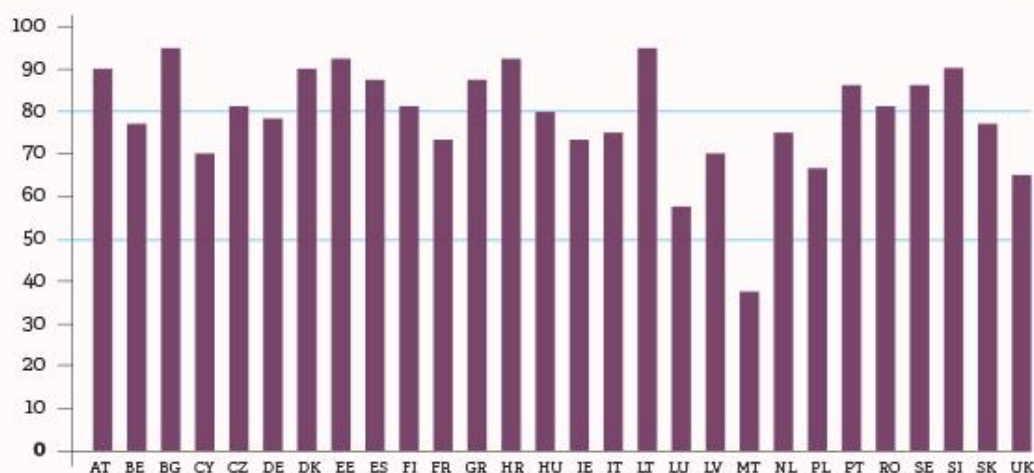
7 Pohdinta

Todettakoon, että vastaajamäärä jäi tässä tutkimuksessa valitettavan pieneksi, jonka vuoksi tuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia suomalaisia tavara- ja palveluvientiyhtiöitä. Tämän tutkimuksen tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia. Näin jälkikäteen ajatellen, olisi ehkä kannattanut tehdä kvalitatiivinen tutkimus esimerkiksi haastattelemalla vientiyhtiöiden viesti-ihmisiä tai vientiorganisaatioiden asiantuntijoita. Toisaalta vientiyhtiöt ovat juuri niitä, jotka käytännössä kohtaavat erilaisia kaupanesteitä ja muita jopa täysin yllätyksenä tulevia viennin haasteita, joten heillä on hyvä käsitys sopimuksen myötä tulevista helpotuksista ja muutoksista. Asiantuntevuus näkyi tuloksissa, joten uskon että ne eivät olleet sattumanvaraisia. Tuloksista löytyi selkeästi myös yhteneväisyyksiä vastaajien kesken.

Vapaakauppasopimukset ovat Suomen kaltaiselle pienelle viennistä riippuvaiselle maalle tärkeitä. Aiheellinen pohdinnan aihe on se, hyödyntävätkö suomalaiset vientiyhtiöt sopimuksia riittävästi ja saavatko he niistä tarpeeksi tietoa. Suomalaisten vientiyhtiöiden pitää olla aktiivisia ja ottaa selvää vapaakauppasopimusten sisältämistä tullialennuksista tai esimerkiksi alkuperäsäännöistä, muuten sopimuksesta ei ole hyötyä suomalaisille viejille. Tavarakauppaan kohdistuva tullialennus merkitsee viejille selvää kustannussäästöä ja kilpailuetua sellaisiin kilpailijamaihin verrattuna, joilla sopimusta ei ole.

Ulkoministeriö on selvittänyt, että suomalaiset viejät hyödyntävät kauppasopimusten tullialennuksia melko paljon, tämä tosin vaihtelee sopimus- ja sektorikohtaisesti. Esimerkiksi voimassa olevaa EU-Korea -sopimuksen sisältämää koneiden ja laitteiden tullialennusta on Suomen viennissä hyödynnetty melko vähän. Syynä on useimmiten se, että alkuperäsäännöt nähdään liian hankalina. Ulkoministeriön mukaan Suomi on kuitenkin EU:n ahkerimpien etuuksien hyödyntäjien joukossa. Alla olevassa kuviossa 32 näkyy, että Suomen etuuksien käyttöaste on noin 80 prosenttia, johon Euroopan komission tilastojen mukaan yltää noin puolet EU-maista. (Ulkoministeriö 2017.)

KAUPPASOPIMUSTEN ETUUKSIEN HYÖDYNTÄMISASTE EU-MAISSA (2017, %)

Kuvio 32. Kauppasopimusten etuuksien hyödyntämistä EU-maissa (Ulkoministeriö 2017)

7.1 Tulosten tarkastelu

Kyselyn tulokset eivät tuo varsinaisesti mitään täysin uutta tietoa sopimuksen vaikutuksista. Ne ovat kuitenkin samansuuntaisia Ulkoministeriön arvioiden kanssa sekä vahvistavat esimerkiksi ETLA:n tekemiä havaintoja vapaakauppasopimusten positiivisesta vaikutuksesta suomalaisten yritysten vientiin. Tarkastelen alla vastauksia vielä tarkemmin ja vertaan niitä tietoperustaan ja aiempiin vastaaviin tutkimuksiin.

Ensimmäinen kysymys oli taustakysymys, jossa kysyttiin vastaajan toimialaa. Vaikka vastaajien määrä kyselyssä oli todella pieni, ensimmäisen kysymyksen vastaajien toimialat vastasivat kuitenkin täysin tutkimuksen kohderyhmää eli tavara- ja palveluviejiä. Vastaajien oikea vastaavuus kohderyhmään lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Toinen taustakysymys koski vastaajayrityksen kokoa. Isoin ryhmä eli 45 % vastaajista oli vähintään 250 henkeä työllistävistä suuryrityksistä. Suomen vienti on perinteisesti ollut vahvasti suuryritysten varassa. Lisäksi Euroopan komissio otti kantaa vapaakauppasopimuksen puolesta näin:

”Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä ei ole usein varaa mennä uusille vientimarkkinoille tullibyrokraatian sekä kalliiden testaus- ja sertifiointivaatimusten vuoksi.” (European Commission 2019).

Tämän perusteella voidaan olettaa, että vapaakauppasopimuksen voimaantulo auttaa erityisesti pk-yritysten vientipyrkimyksiä. Ulkoministeriön mukaan Suomen ja Brasilian välisellä kaupalla on pitkä historia ja suomalaisyrityksiä toimii maassa melkein 60, mutta pk-yritykset eivät ole vielä tätä markkinaa löytäneet. (Ulkoministeriö 2019).

Kolmantena taustakysymyksenä tiedusteltiin vastaajan päämarkkina-alueetta Mercosurissa. Annetuista yhdeksästä vastauksesta viiden yrityksen päämarkkina-alue oli Brasilia ja neljä vastaajaa ilmoitti, ettei heillä ole vielä vientiä. Tämän kysymyksen vastaus on pie- nuudessaan suuntaa antava, mutta johdonmukainen aiempaan tietoperustaan nähden. Ulkoministeriön mukaan Brasilia on Suomen merkittävin kauppakumppani Etelä-Ameri- kassa. Suomen Etelä-Amerikkaan suuntautuvasta tavarakaupasta peräti noin 45 prosent- tia menee Brasiliaan. (Ulkoministeriö 2019). Tilastokeskuksen tietokannasta löytyi tuorein vuoden 2019 tilasto Suomen palveluviennistä Brasiliaan, mutta ei muihin Mercosur-mai- hin. Oletuksena on, että palveluvientiä ei joko ole tai se on niin pientä, ettei siitä löydy ti- lastoa. Mercosur-alueen maista Brasilia on jättiläinen. Argentiina on vain noin 10 prosent- tia Brasilian talouden koosta ja Paraguay ja Uruguay ovat vielä pienempiä. (Ulkoministeriö 2019).

Neljännessä kysymyksessä pyydettiin vastaajaa arvioimaan asteikolla 1 – 5 missä määrin kaupaneste on vaikuttanut vastaajan nykyiseen vientiin Mercosuriin. Tässä kysymyksessä haluttiin selvittää, miten merkittävänä vastaajat pitävät annettuja kaupanesteitä. Haasta- vammaksi kaupanesteeksi koettiin tullimaksut, jotka ovat monen lähteen mukaan olleet se korkein kaupan este suomalaisille vientiyrityksille viennissä Mercosur-markkinalle. Toiseksi eniten ongelmia aiheuttivat vaadittavat erityisasiakirjat ja kotimaisuusvaatimus ja kolmanneksi haastavimmaksi kaupanesteeksi arvioitiin alkuperäsäännöt ja tullausarvon määrittely. Nämä viisi painoarvoltaan isointa kaupan estettä pois lukien kotimaisuusvaati- mus, ovat samassa järjestyksessä kuin Team Finlandin kaupanesteselvityksessä vuodelta 2016, jossa tarkasteltiin kaupanesteitä suomalaisten yritysten viennissä Brasiliaan. Nel- jässä vuodessa järjestys ei siis ole juurikaan muuttunut.

Viidennessä kysymyksessä oli pyydetty arvioimaan samat kaupanesteet neliportaisella asteikolla, mutta nyt arvio oli sidottu tulevaan vapaakauppasopimukseen. Tämän kysy- myksen kohdalla oli eniten kannatusta saanut vaihtoehto melko vähän. Tämä kuvastaa ehkä sitä, ettei vielä tiedetä vaikutuksia tai ei osata sanoa. Tämä peilaa tietoperustaan si- ten, että Ulkoministeriön mukaan lopulliset tavarakaupan sidontalistat eivät ole vielä julki- sia. (Ulkoministeriö 2020a). Yksittäinen tullinimike voi siis poiketa ryhmän tullitasosta, jo- ten tulevista tulleista ei voi vielä olla varma. Palvelut avautuvat vasta sopimuksen myötä,

joten niiden osalta tuleva hyötytaso tullaan käytännössä näkemään vasta, kun sopimus astuu voimaan.

Kuudennessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten sopimus tulee vaikuttamaan heidän vientiinsä, Kaksi kolmasosaa eli enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että heidän vientinsä todennäköisesti kasvaa. Erityisesti teollisuus oli vahvasti sitä mieltä, 83 % vastaajista, että heidän vientinsä kasvaa. Vastauksissa näkyi aiempien vapaakauppasopimusten vaikutus viennin kasvuun, kun toimiva sopimus astuu voimaan.

Seitsemännessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien arvioita siitä, avaaako sopimus heille uusia liiketoimintamahdollisuuksia Mercosur-markkinalla. Lähes puolet vastaajista ilmoitti kannakseen ei osaa sanoa. Kuvastaa sitä, ettei tiedetä mitä kaikkea sopimus tulee avaamaan tai mitä mahdollisuuksia tarjoutuu Mercosurin puolelta. Kolmannes vastauksista oli ei vastauksia, jotka viittaavat siihen, että halutaan pysyä omalla toimialalla, eikä ehkä ole edes tarkoitus laajentaa omaa liiketoimintaa.

Kahdeksannessa kysymyksessä kysyttiin vastaajalta, aikooko hän sopimuksen myötä lisätä vientiponnisteluja Mercosur-markkinalle. Vastaajista suurin osa oli neutraalin kannalla eli ei mielipidettä kumpaankaan suuntaan. Tässä luultavasti näkyy sama epävarmuus kuin edellisessä kysymyksessä. Tulevaisuuden suhteen ollaan vielä odottavalla kannalla.

7.2 Johtopäätöksiä

Vastaukset ovat mielestäni positiivisia sopimusten tuomien muutosten suhteen, ehkä hiukan epävarmaa vivahdetta tulevaisuuden suhteen voi niissä havaita. Sopimustekstejä tarkastellaan edelleen ja ne voivat jopa muuttua ennen lopullista hyväksyntää. Tällä hetkellä ollaan odottavalla kannalla sopimuksen voimaantulon suhteen. Perinteisesti vapaakauppasopimukset ovat tuoneet lähes yksinomaan hyötyä Suomelle, joten tästäkin sopimuksesta odotetaan positiivista vaikutusta. Miten iso vaikutus tulee olemaan, on vielä täysin arvailujen varassa.

Iso tekijä maailmanmarkkinalla on Covid-19 pandemia. Se on valitettavasti jyllännyt jo vuoden verran ja vaikuttanut negatiivisesti myös monen maan talouteen. Toipuminen pandemian vaikutuksista voi kestää vuosia. Kansainvälinen kauppa ja globalisaatio ovat jo kärsineet koronapandemian seurauksista. Lentoliikenne on suurelta osin seisahdunut, laivayhteyksiä on vähennetty ja valtamerikonteista on pulaa. Komponenttien saatavuusongelma vaivaa kansainvälistä kauppaa. Tämä kaikki johtaa siihen, että maailmankaupan laajenemisen sijasta, yritykset etsivät liikekumppaneita lähempänä itseään. Valtioista voi

tulla entistä omavaraisempia ja itsenäisempiä. (Taskinen 2020). Toisaalta kansainvälinen kauppa ja sen myötä hajautettu tuotanto ja avoin markkina auttavat selviämään pandemian aiheuttamasta kriisistä.

EU-Mercosur sopimus halutaan vastuksesta huolimatta saattaa voimaan mahdollisimman pian. Kyseessä on assosiaatiosopimus, joka vapaakaupan lisäksi sisältää poliittista yhteistyötä ja vuoropuhelua käsittelevät osat, jotka kuuluvat jäsenmaiden päätäntävaltaan. Siksi sopimus pitää hyväksyä sekä Euroopan parlamentissa että jokaisen jäsenmaan parlamentissa. Tähän hyväksymisprosessiin voi kulua vuosia, mutta kauppasopimuksen osalta on olemassa oikotie. Se kuuluu Euroopan unionin toimivaltaan ja sitä voidaan soveltaa väliaikaisesti heti, kun sopimus on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Jos ja kun vapaakauppasopimus astuu voimaan, toimiva vapaakauppasopimus auttaa vientiyrityksiä ylittämään kaupanesteet konkreettisesti. Vastaajien arviot kaupanesteiden helpottumisesta olivat positiivisia. Myös aiemmat tutkimukset vapaakauppasopimusten vaikutuksista kaupanesteisiin tukivat tätä. Toki Mercosur-talousalue on maantieteellisesti kaukana Suomesta, mikä ei kuitenkaan normaalitilanteen globaalissa maailmassa ole mikään ongelma. Suomalaiset vientiyritykset tarvitsevat verkostoitumista ja sosiaalisuutta. Hillitty Suomi kohtaa eläväisen latinalaisen Amerikan, joten sosiaalista kanssakäymistä pitänee harjoitella. Mercosur-maihin suuntautuvassa viennissä paikallisen markkinan tunteva kumppani ja kontaktiverkosto ovat suomalaisille viejille tärkeitä. Toisaalta suomalaisten, kuten myös muiden eurooppalaisten yritysten pääsyä Mercosur-markkinoille helpottaa se, että sopimuksen myötä Mercosur-maiden mielenkiinto suuntautuu Eurooppaan samalla kun useimmat muut Etelä-Amerikan maat tukeutuvat Yhdysvaltoihin.

7.3 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen validiteetti eli pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Tutkimusta suunniteltaessa tämä tarkoittaa sitä, että käsitteet, perusjoukko ja muuttujat määritellään tarkkaan, aineisto kerätään ja mittarit suunnitellaan huolellisesti sekä varmistetaan, että mittarien kysymykset kattavat tutkimusongelman. (Vilka H. 2015. 193.) Tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus tarkoittaa tulosten tarkkuutta eli mittauksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia ja tulosten toistettavuutta. Tällä tarkoitetaan, että tutkijasta riippumatta saman vastaajan kohdalla toistettava mittaus antaa täsmälleen saman mittau tuloksen. (Vilka H. 2015. 194.)

Työssä keskityttiin kysymyksiin EU-Mercosur-vapaakauppasopimuksen toteutumisen vaikutuksista suomalaisten vientiyritysten kannalta. Tutkimuksen pääkysymys on

- Miten EU-Mercosur sopimus vaikuttaisi suomalaisten yritysten tavara- ja palveluvientiin?

Tutkimuksen alaongelmia ovat:

- Missä määrin sopimus helpottaisi kaupan esteitä vientitoiminnassa?
- Mikä vaikutus sopimuksella olisi vientitoimintaan?
- Avaisiko sopimus vientimahdollisuuksia uusilla toimialoilla?

Työn tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia ja tulosten perusteella saatiin suuntaa antava käsitys sopimuksen vaikutuksista suomalaisten vientiyritysten kannalta. Tutkimuksen kohdejoukko rajattiin selkeästi. Kysely suunnattiin pääasiassa Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen kauppayhdistyksen jäsenyrityksille, jotka jäsenyyden myötä ovat perehtyneet EU-Mercosur-vapaakauppasopimukseen ja sen tuomiin mahdollisiin muutoksiin. Myös muita kanavia pitkin hankitut yritykset valittiin Mercosur-kytköksen vuoksi. Kyselyä ei siis lähetetty summittaisesti suomalaisille vientiyrityksille, vaan yritysten taustatietojen perusteella kaikki vastaajat olivat kohdejoukkoon kuuluvia. Vastaajiksi pyrittiin löytämään nimenomaan Mercosur-markkinalle jo vievät tai viennistä kiinnostuneita yrityksiä, joilla mitä luultavimmin on jo perustiedot tulevasta EU-Mercosur-vapaakauppasopimuksesta. Mielestäni vähäisistä vastauksista huolimatta, tuloksia voidaan edellä mainittujen seikkojen vuoksi pitää luotettavina. Toki pieni vastaajamäärä 9 kappaletta, heikentää tulosten reliabiliteettia. Tuloksia ei siten voida alhaisen vastausprosentin perusteella yleistää, mutta ovat ne kuitenkin suuntaa antavia.

7.4 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Tämä työ alkoi helmikuu-maaliskuun vaihteessa 2020, kun vierailin Keskuskauppakamariin toimeksiantajan luona keskustelemassa työn aiheesta. Keskuskauppakamari sijaitsee Helsingin keskustassa, jonne pääsin vaivattomasti junalla työpaikaltani Vantaalta. Tästä käynnistä meni noin viikko, kun Covid-19 pandemia räjähti ja Suomessa annettiin etätyösuositus. Siirryin siis etätöihin kotikonttoriin. Samaan aikaan minulla oli viimeiset kurssit menossa Haaga-Heliassa ja onnekseni ne sattuivat olemaan virtuaalisia, joten kotoa käsin työskentely ei niihin vaikuttanut. Maaliskuussa ajattelin, että tilanne on lyhytaikainen ja rauhoittuu kevään mittaan. Toisin kävi. Tätä kirjoittaessani on marraskuun puoliväli ja olen edelleen kotona etätöissä. Jouduin aloittamaan huhtikuussa opinnäytetyökurssini virtuaalisilla tapaamisilla. Kaikki teksti- ja menetelmäpajavierailuni on samoin toteutettu virtuaalisina. Koko tutkimukseen käytettyä ajanjaksoa on hallinnut koronan täyttämä uutisointi. Korona on vaikuttanut myös Mercosur-maihin, erityisesti Brasiliaan, jonka koronatilanne on ollut todella huolestuttava. Välillä on tuntunut siltä, että tämä vapaakauppasopimusta koskeva työ ei ole merkityksellinen ennen kuin korona on voitettu ja tilanne maailmalla normalisoitunut.

Koronatilanteen aiheuttamista arkipäivän muutoksista huolimatta, tämän EU-Mercosur-vapaakauppasopimusta koskevan työn tekeminen oli äärimmäisen mielenkiintoista. Ennen työn aloittamista sana Mercosur oli hämärästi tuttu, mutta en juurikaan tiennyt tai osannut arvata mitä kaikkea se pitää sisällään. Materiaalin puutteesta ei tässä työssä ollut pelkoa. Mercosurista löytyi valtavasti tiedotteita, artikkeleita, mielipiteitä, muistioita, lakitekstejä, videoita ja muuta aineistoa. Kulutin ensimmäiset kuukaudet vain lukemalla. Mitä enemmän aiheeseen uppoutui, sitä monipuolisempaa aineistoa löytyi. Lopussa oli jopa vaikeuksia valita ja rajata tähän työhön sopivat aineistot ja lähteet.

Tähän opinnäytetyöprosessiin kului siis useita kuukausia. Olin samaan aikaan koko ajan työelämässä ja prosessin alussa viimeistelin vielä viimeisiä kurssejani. Alun perin ajattelin, että saan työn tehtyä nopeammalla aikataululla, mutta kaikki veikin enemmän aikaa kuin oletin. Korona rajoitti liikkumista ja jopa tiedonhankintaa kirjastojen sulkiessa keväällä ovensa. Onneksi näin digitalisaation aikana monet oppikirjat löytyivät myös e-kirjoina. Jouduin suunnittelemaan aikataulun monesti uudestaan. Siksi tämän opinnäytetyön tekeminen opetti minulle paljon erityisesti ajan- ja projektinhallinnasta. Kaikenlaista yllättävää voitulla eteen, joten aikataulu ei saa olla liian tiukka. Selkeä ja aikataulutettu työsuunnitelma, jossa on myös joustovaraa, on ehdottoman tärkeä. Välitavoitteet työn etenemiselle kannattaa myös asettaa itselle selkeästi.

Opinnäytetyöprosessi opetti minulle paljon tiedon hakemisesta. Tietoa on paljon ja sitä löytää eri kanavista. Olen yrittänyt hyödyntää Haaga-Helian kirjaston palveluja osallistumalla kirjaston tietoisuuteen lähdemateriaalin löytämiseksi. Kirjastolla on hieno kokoelma kaikenlaista kirjallisuutta ja myös kansainvälisiin kokoelmiin pääsee kirjaston kautta. Artikkeleita ja tietokantoja kannattaa ehdottomasti hyödyntää tutkimustyössä.

Opin ja ymmärsin opinnäytetyöprosessin kuluessa paljon myös tutkimuksen aiheesta. Luin paljon pelkästään Mercosur-talosalueesta ja sen jälkeen syvennyin EU:n ja Mercosurin välisen vapaakauppasopimuksen sisältöön. Usein sopimustekstit vaikuttivat hyvin vaikeaselkoisilta. Olen kuitenkin työn kuluessa omaksunut erilaisia vapaakauppaan ja kauppasopimukseen liittyviä käsitteitä, jotka olivat työn alussa täysin vieraita. Olen oppinut myös ymmärtämään EU:n kauppapolitiikkaa ja päätöksentekoa paremmin. Kahlatessani läpi lukuisia artikkeleita, muistioita ja kirjoja sekä kirjoittaessani työn tietoperustaa, minulle valkeni kuinka moniulotteinen vapaakauppasopimus voi olla ja mitä kaikkea se pitää sisällään. Kaiken kaikkiaan hieno matka annetusta aiheesta valmiiseen opinnäytetyöhön asti. Tulen aina muistamaan vuoden 2020 kahdesta asiasta: tästä opinnäytetyöprosessista ja koronapandemiasta.

Lähteet

Aamulehti 2019. Mistä maailman suurimmassa kauppasopimuksessa on kyse ja mitä se tarkoittaa Suomelle? ”Onko se hyvä asia, siitä voi olla montaa mieltä”. Luettavissa: <https://www.aamulehti.fi/talous/art-2000007565772.html>. Luettu 3.5.2020.

Aarva, A. 2017. Renki vaiko isäntä? Teoksessa Aarva, A. Renki vaiko isäntä, s. 9. Eurooppalainen Suomi. Helsinki. Luettavissa: http://www.eurooppalainen suomi.fi/wp-content/uploads/2018/12/Vapaakauppa_renki_vaiko_is%C3%A4nt%C3%A4.pdf. Luettu 18.4.2020.

BBC 2018. New Paraguayan President Abdo Benítez sworn in. Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-45200965>. Luettu 13.9.2020.

BertelsmannStiftung 2020. 2018 Globalization report: Who benefits most from globalization? Luettavissa: https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/MT_Globalization_Report_2018.pdf. Luettu 3.5.2020.

EFTA 2020. EFTA through the years. Luettavissa: <https://www.efta.int/About-EFTA/EFTA-through-years-747>. Luettu 1.11.2020.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2020a. Kauppapolitiikka. Luettavissa: <https://ek.fi/tavoitteemme/eu-ja-kauppapolitiikka/kauppapolitiikka/>. Luettu 27.7.2020.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2020b. Sääntöpohjainen vapaakauppa on Suomelle elinehto. Luettavissa: <https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/saantopohjainen-vapaakauppa-on-suomelle-elinehto/>. Luettu 27.7.2020.

Encyclopædia Britannica, Inc. 2020. Free Trade Economics. Luettavissa: <https://www.britannica.com/topic/free-trade>. Luettu 15.6.2020.

ETLA 2019. The Economic Impact of EU Free Trade Agreements on Finland and the EU. Luettavissa: <https://www.etla.fi/julkaisut/the-economic-impact-of-eu-free-trade-agreements-on-finland-and-the-eu/>. Luettu 29.7.2020.

EUR-Lex 2020. Sisämarkkinat. Luettavissa: https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?locale=fi&root_default=SUM_1_CODED%3D24. Luettu 15.6.2020.

EUR-Lex 2017. EU:n ja Korean tasavallan vapaakauppasopimus. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:rx0032&from=FI>. Luettu 18.4.2020.

Eur-lex 2004. Globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden etujen laajempi jakautuminen. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11913>. Luettu 1.11.2020.

Euroopan Parlamentti 2020b. EU:n kauppasopimukset. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/world/20161014STO47381/eu-n-kauppasopimukset>. Luettu 27.7.2020.

Euroopan parlamentti 2020a. Tavaroiden vapaa liikkuvuus. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/38/free-movement-of-goods>. Luettu 16.6.2020.

Euroopan parlamentti 2019. Euroopan unioni ja Maailman kauppajärjestö. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/161/euroopan-unioni-ja-maailman-kauppajarjesto>. Luettu 3.5.2020.

Euroopan Unioni 2020. EU tulliliitto. Luettavissa: https://europa.eu/european-union/topics/customs_fi. Luettu: 29.7.2020.

Eurooppa neuvosto 2020. EU:n kauppasopimukset. Luettavissa: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/trade-policy/trade-agreements/>. Luettu: 16.6.2020.

Eurooppa tiedotus 2020a. EU:n ulkopolitiikan sisältö ja osa-alueet. Luettavissa: <https://eurooppatiedotus.fi/eun-ulkopolitiikka/eun-ulkopolitiikan-sisalto-osa-alueet/>. Luettu 15.6.2020.

Eurooppa tiedotus 2020b. Suomen tie jäsenyyteen. Luettavissa: <https://eurooppatiedotus.fi/suomi-ja-eu/suomen-tie-jasenyyteen/>. Luettu 15.6.2020.

European Commission 2020a. In focus EU-Mercosur. Luettavissa: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercosur-association-agreement/>. Luettu 3.5.2020.

European Commission 2020b. Globalisation and the EU economy. Luettavissa:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/international-economic-relations/globalisation-and-eu-economy_en. Luettu 29.7.2020.

European Commission 2019. EU-MERCOSUR* ASSOSIAATIOSOPIMUS. Luettavissa: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_158233.pdf. Luettu 18.4.2020.

European Commission 2018. Consumer benefits from EU trade liberalisation: How much did we save since the Uruguay Round? Luettavissa: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156619.pdf. Luettu 15.6.2020.

European Commission 2016. Association agreement. Luettavissa: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/glossary/terms/association-agreement_en. Luettu 15.6.2020.

European Council 2020. Global Europe. The value of free and fair trade. Luettavissa: <https://www.consilium.europa.eu/en/eu-free-trade/>. Luettu 30.7.2020.

European Parliamentary Research Service Blog 2019. Major Stages And Context Of The Negotiating Process Between The EU And Mercosur. Luettavissa: <https://epthinktank.eu/2019/09/05/the-trade-pillar-of-the-eu-mercosur-association-agreement-international-agreements-in-progress/gg-eu-mercosurv1908-04/>. Luettu 27.7.2020.

Eurostat 2020. Structural Business Statistics — Overview. Luettavissa: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/overview>. Luettu 30.7.2020.

Griffin, R. & Pustay, M. 2010. 17. International Business, Global Edition. Pearson Education Inc. New Jersey.

Helsingin Sanomat 2019. USA, Meksiko ja Kanada allekirjoittivat uuden kauppasopimuksen, jonka tarkoitus on korvata Nafta. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006339138.html>. Luettu 27.11.2020.

Helsingin Sanomat 2020. Trumpin käytös vetää häpeään myös hänen suomalaiset ihailijansa. Luettavissa: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000007630139.html>. Luettu 27.11.2020.

Kainuun sanomat 2019. Valta vaihtui Argentiinassa: peronisti Alberto Fernandez voitti Argentiinan presidentinvaalit ensimmäisellä kierroksella. Luettavissa: <https://www.kainuun-sanomat.fi/artikkeli/valta-vaihtui-argentiinassa-peronisti-alberto-fernandez-voitti-argentiinan-presidentinvaalit-ensimmaisella-kierroksella-172188725/>. Luettu 12.9.2020.

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.

Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz M. 2015. 58. International Economics: Theory and Policy. Pearson Education Limited. Harlow.

Krugman, P. & Obstfeld, M. & Melitz M. 2015. 269. International Economics: Theory and Policy. Pearson Education Limited. Harlow.

Krugman, P. & Obstfeld, M. & Melitz M. 2015. 284. International Economics: Theory and Policy. Pearson Education Limited. Harlow.

Leinonen, J. 24.9.2020. Suurlähettiläs Brasilia. Latinalaisen Amerikan tulevaisuus – Suomalaisien suurlähettiläiden tapaaminen. Business Finland. Webinaari. Helsinki.

Lemetti, J. 2014. Filosofia.fi. SMITH, ADAM. Luettavissa: <https://filosofia.fi/node/6945>. Luettu: 15.6.2020.

Logistiikan maailma 2020. TULLIETUUSSOPIMUKSET. Luettavissa: <https://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/tullietuussopimukset/>. Luettu: 16.6.2020.

Maailmantalous 2011. Luettavissa: <http://maailmantalous.net/fi/artikkeli/kuka-paattaa-maailmantalouden-keskeiset-rakenteet-ja-niiden-kehitys>. Luettu: 16.6.2020.

Maaseudun tulevaisuus 2020. EU:n syytä kavahtaa Amazonasin lihaa. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/paakirjoitus/artikkeli-1.1214710>. Luettu: 27.11.2020.

Maaseudun tulevaisuus 2019. EU ja Mercosur pääsivät alustavaan sopuun kauppaneuvotteluissa – Kyseessä EU:n historian suurin kauppasopimus. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.459587>. Luettu: 15.6.2020.

MercoPress 2020. Uruguay: Interreligious prayer with Lacalle Pou on his first day as president. Luettavissa: <https://en.mercopress.com/2020/03/03/uruguay-interreligious-prayer-with-lacalle-pou-on-his-first-day-as-president>. Luettu 12.9.2020.

MTK 2019. Mercosur-sopimus uhkaa EU-maatalouden laatustandardeja – Mercosur-elin-tarvikevalvonnan uskottavuusongelmat ja EU-maatalousmarkkinoiden epävarma tilanne eivät puolla sopimusta maatalouskaupasta. Luettavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/merc-sosur-sopimus-uhkaa-eu-maatalouden-laatustandardeja-merc-sosur-elin-tarvikevalvonnan-uskottavuusongelmat-ja-eu-maatalousmarkkinoiden-epavarma-tilanne-eivat-puolla-sopi-musta-maatalouskaupasta?publisherId=2037&releaseld=69861116>. Luettu: 27.7.2020.

Nordea 2020. Paraguay: Economic Outline. Luettavissa: <https://www.nor-deatrade.com/en/explore-new-market/paraguay/economy>. Luettu: 15.6.2020.

OECD 2004. Glossary of statistical terms. Free Trade. Luettavissa: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6265>. Luettu: 16.6.2020.

Pinomaa, S. 2018. Elinkeinoelämän keskusliitto. Viikon kysymys: Mitä tarkoittaa protektio-nismi? Luettavissa: <https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/viikon-kysymys-mita-tarkoittaa-protek-tionismi/>. Luettu 27.11.2020.

Puurunen, K. 2018. Ulkoministeriö. Keskustelu WTO:n tulevaisuudesta käy kuumana. Lu-ettavissa: <https://kauppapolitiikka.fi/kiivasta-keskustelua-wton-tulevaisuudesta/>. Luettu: 16.6.2020.

Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, V., Gibbs, H. & Figueira, D. 2020. The rotten apples of Bra-zil's agribusiness. *Science*, 369, 6501, s 246-248. Luettavissa: <https://science.science-mag.org/content/369/6501/246>. Luettu: 11.10.2020.

Ranta, J. 2018. Elinkeinoelämän keskusliitto. EU:n kauppasopimukset lisäävät talouskas-vua ja työllisyyttä sekä tukevat kestävä kehitystä. Luettavissa: <https://ek.fi/ajankoh-taista/uutiset/eun-kauppasopimukset-lisaavat-taloukasvua-ja-tyollisyytta-seka-tukevat-kestavaa-kehitysta/>. Luettu: 16.5.2020.

Sarkkinen, H. 2017. Renki vaiko isäntä? Teoksessa Aarva, A. Renki vaiko isäntä, s. 33. Eurooppalainen Suomi. Helsinki. Luettavissa: http://www.eurooppalainenensuomi.fi/wp-content/uploads/2018/12/Vapaakauppa_renki_vaiko_is%C3%A4nt%C3%A4.pdf. Luettu: 18.4.2020.

Sharma, R. 2020. Adam Smith: The Father of Economics. Investopedia. Luettavissa: <https://www.investopedia.com/updates/adam-smith-economics/>. Luettu: 30.7.2020.

Skinnari, V. 2017. Renki vaiko isäntä? Teoksessa Aarva, A. Renki vaiko isäntä, s. 31. Eurooppalainen Suomi. Helsinki. Luettavissa: http://www.eurooppalainenensuomi.fi/wp-content/uploads/2018/12/Vapaakauppa_renki_vaiko_is%C3%A4nt%C3%A4.pdf. Luettu: 18.4.2020.

Suomalais-Latinalaisamerikkalainen kauppayhdistys ry 2020. Luettavissa: <https://kauppayhdistys.fi/suomi-latinalaisamerikka/>. Luettu: 18.4.2020.

Taskinen, K. 2020. Kääntyykö globalisaatiokehityksen suunta? Luettavissa: <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2020/kaantyyko-globalisaatiokehityksen-suunta/>. Luettu: 27.7.2020.

Team Finland 2019. MITEN YRITYKSET VOIVAT HYÖDYNTÄÄ EU:N KAUPPASOPI-
MUKSIA JA SÄÄSTÄÄ TULLIMAKSUISSA? Luettavissa: https://um.fi/documents/35732/0/TF_tulliesite_2019_FI_VERKKO.pdf/dacf3991-5b1d-04f0-3474-88a8eedc800b?t=1559302054194. Luettu: 18.4.2020.

Team Finland 2017. CSR-taustamuistio/Paraguay. Luettavissa: <https://finpartnership.fi/wp-content/uploads/2017/12/ParaguayCSR-taustamuistio120717.pdf>. Luettu: 29.7.2020.

Team Finland 2016. Team Finland kansainvälistymis- ja kaupanesteselvitys 2016. Luettavissa: https://um.fi/documents/35732/48132/team_finland_kansainv%C3%A4listymis__ja_kaupanesteselvitys_2016. Luettu: 15.6.2020.

Tilastokeskus. Taskinen, K. 2020. Tieto ja Trendit. Kääntyykö globalisaatiokehityksen suunta? Luettavissa: <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2020/kaantyyko-globalisaatiokehityksen-suunta/>. Luettu 18.10.2020.

Tilastokeskus 2020. Luettavissa: https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_ulkomaat.html#V%C3%A4est%C3%B6%20ja%20pinta-ala%20maittain. Luettu: 15.6.2020.

Transparency International 2020. EXPORTING CORRUPTION. Luettavissa: <https://www.transparency.org/en/#>. Luettu: 17.6.2020.

Tulli 2020b. Tuonti. Luettavissa: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti#>. Luettu: 16.6.2020.

Tulli 2020a. Tullittomuus tullittomuusasetuksen perusteella. Luettavissa: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/tullittomuus-tullittomuusasetuksen-perusteella#>. Luettu: 16.6.2020.

Tulli 2020c. Tullinimikkeet. Luettavissa: <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tullinimikkeet>. Luettu: 17.6.2020.

Tulli 2011. EU:n ja Korean tasavallan välinen vapaakauppasopimus. Luettavissa: <https://tulli.fi/-/eu-n-ja-korean-tasavallan-valinen-vapaakauppasopim-1>. Luettu: 3.5.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Kaupanesteet. Luettavissa: <https://tem.fi/kaupanesteet>. Luettu: 18.6.2020.

Ulkoministeriö 2020a. EUROOPAN UNIONIN JA MERCOSURIN VÄLINEN ASSOSIAATIO SOPIMUS – TILANNEKATSAUS. <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2020-AK-318906.pdf-%E2%80%A8kauppasopimus/>. Luettu 28.11.2020.

Ulkoministeriö 2020c. EU:n kauppasopimukset hyödyttävät suomalaisyrityksiä. Luettavissa: <https://um.fi/kauppasopimusten-hyodyntaminen>. Luettu: 16.6.2020.

Ulkoministeriö 2020b. EU:n kauppasopimukset hyödyttävät suomalaisyrityksiä. Luettavissa: <https://um.fi/documents/35732/0/EUn+kauppasopimukset+-esite+maaliskuu+2020.pdf/a7d87ba7-c9f6-e4f1-0465-0aceddca06ff?t=1585221193468>. Luettu: 17.6.2020.

Ulkoministeriö 2019. Maailman Markkinat 2019 - 2020. Luettavissa: https://um.fi/documents/35732/0/Maailman_Markkinat_julkaisu_2019-2020.pdf/06f61d79-d3c4-cc13-1cd0-394fb479fcac?t=1562654391130. Luettu: 28.7.2020.

Ulkoministeriö 2018. MUISTIO. EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ MERCOSURIN VÄLISEN ASSOSIAATIO SOPIMUKSEN NEUVOTTELEMINEEN. Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kirjelma/Sivut/U_15+2018.aspx. Luettu: 18.4.2020.

Ulkoministeriö 2017. Kaikki irti kauppasopimuksista. Luettavissa: <https://kauppapolitiikka.fi/kaikki-irti-kauppasopimuksista/>. Luettu: 3.5.2020.

Ulkoministeriö 2015. Maailman Markkinat 2015 - 2016. Luettavissa: https://um.fi/documents/35732/48132/maailman_markkinat_2015%E2%80%932016.pdf/45222711-568d-df22-120b-18550e9b4d53?t=1560458879752#search=%22paraguay%22. Luettu: 18.4.2020.

Ulkoministeriö 2014. EU:n vapaakauppasopimukset tuovat hyötyä Suomelle – tapaus Etelä-Korea. Luettavissa: https://um.fi/nyheter/-/asset_publisher/GRSnUwaHDPv5/content/eu-n-vapaakauppasopimukset-tuovat-hyotyja-suomelle-tapaus-etela-korea. Luettu: 16.6.2020.

Valtioneuvosto 2018. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mercosurin välisen assosiaatiosopimuksen neuvottelemisesta. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f805aa822>. Luettu: 3.5.2020.

Vanamo-Santacruz, K. 24.9.2020. Suurlähettiläs Argentiina, Uruguay ja Paraguay. Latinalaisen Amerikan tulevaisuus – Suomalaisten suurlähettiläiden tapaaminen. Business Finland. Webinaari. Helsinki.

Verkkouutiset 2020. Nationalismin nousulla on arvaamattomia vaikutuksia. Luettavissa: <https://www.verkkouutiset.fi/nationalismin-nousulla-on-arvaamattomia-vaikutuksia/#a25149e2>. Luettu: 27.11.2020.

Verkkouutiset 2016. EU:n vapaakauppasopimus kasvatti Suomen vientiä Etelä-Koreaan lähes 40 prosenttia. Luettavissa: <https://www.verkkouutiset.fi/eun-vapaakauppasopimus-kasvatti-suomen-vientia-etela-koreaan-lahes-40-prosenttia-54530/#b8d1198f>. Luettu: 3.5.2020.

Vilka, H. 2015. Tutki ja Kehitä. PS-kustannus. Jyväskylä.

Vuorio, P. 2020. Enemmän hyvää kaupalla. Luettavissa: <https://op.media/chydenius/talous-ja-yhteiskunta/enemman-hyvaa-kaupalla-b9ae89d17ed745e498ad58d26c730191>. Luettu: 1.11.2020.

Wilska, K. 11.9.2020. Kaupallinen neuvos. Ulkoministeriö. Puhelinhaastattelu. Helsinki.

World Bank 2020a. World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files. Luettavissa: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?most_recent_value_desc=true. Luettu: 28.7.2020.

World Trade Organization 2020a. The General Agreement on Trade in Services (GATS): objectives, coverage and disciplines. Luettavissa: https://www.wto.org/english/tra-top_E/serv_e/gatsqa_e.htm. Luettu: 15.6.2020.

World Trade Organization 2020b. Who we are? Luettavissa: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm. Luettu: 15.6.2020.

World Trade Organization 2020c. Finland and the WTO. Luettavissa: https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/finland_e.htm

World Trade Organization 2018. World Trade Report 2018. Luettavissa: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/world_trade_report18_e.pdf. Luettu: 18.6.2020.

Yle-Uutiset 2019a. Suomi hörppii runsaasti brasilialaista kahvia, nautanlihaa syödään vain vähän – maiden välinen kauppavaihto puolittui lyhyessä ajassa. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10935490>. Luettu: 27.7.2020.

Yle-uutiset 2019b. Argentiinassa opposition presidenttiehdokas Fernandez voitti vaalit. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11039676>. Luettu: 1.8.2020.

Yle-uutiset 2017. Analyysi: Populismi uhkaa demokratiaa – ja noudattaa aina samaa kaavaa. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9452079>. Luettu: 27.11.2020.

Ylikarjula, J. 2017. Elinkeinoelämän keskusliitto. EU:n plussat ja miinukset yrityksille. Luettavissa: <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/eun-plussat-ja-miinukset-yrityksille/>. Luettu: 3.5.2020.

Yrittäjät 2020. Yrittäjyys Suomessa. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>. Luettu: 31.7.2020.

Liitteet

Liite 1. Kysely

1.

Mikä on yrityksenne toimiala?

- Teollisuus
- Kauppa
- Palvelut
- Rakentaminen
- Joku muu, mikä?

2. Mikä on yrityksenne koko?

- Alle 10 työntekijää
- 10-49 työntekijää
- 50-249 työntekijää
- 250 tai yli työntekijää

3.

Mikä on yrityksenne päämarkkina-alue Mercosurissa?

- Argentiina
- Brasilia
- Paraguay
- Uruguay
- Ei vielä vientiä

4.

Missä määrin kaupaneste on vaikuttanut vientiin Mercosuriin?

	Ei lainkaan este	Pieni este	Neutraali	Suuri este	Todella suuri este
Tullimaksut	☐	☐	☐	☐	☐
Alkuperäsäännöt	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaisuusvaatimus	☐	☐	☐	☐	☐
Kiintiöt	☐	☐	☐	☐	☐
Tuontikiellot	☐	☐	☐	☐	☐
Standardit/Testaus ja sertifiointi	☐	☐	☐	☐	☐
Vaadittavat erityisasiakirjat	☐	☐	☐	☐	☐
Tullausarvon määrittely	☐	☐	☐	☐	☐
Palveluiden lupamenettely	☐	☐	☐	☐	☐
Syrjivät menettelyt	☐	☐	☐	☐	☐

5.

Kun ja jos EU-Mercosur-vapaakauppasopimus solmitaan, miten arvioisitte sopimuksen helpottavan kohtaamianne kaupanesteitä?

- Todella paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Todella vähän

6. Kun ja jos EU-Mercosur-vapaakauppasopimus solmitaan, miten arvioisitte sopimuksen vaikuttavan yrityksenne vientiin?

- Kasvaa voimakkaasti
- Kasvaa
- Pysyy ennallaan
- Vähenee
- Vähenee voimakkaasti

7.

Avaisiko vapaakauppasopimus teille vientimahdollisuuksia uudella toimialalla Mercosur-markkinalle?

|

- Kyllä
- Ei
- Ei osaa sanoa

8.

Kun ja jos EU-Mercosur-vapaakauppasopimus solmitaan, aiotteko tulevaisuudessa lisätä vientiponnisteluja Mercosur-markkinalle?

- Todella paljon
- Melko paljon
- Neutraali
- Melko vähän
- Ei lainkaan

9.

Mikä olisi mielestänne sopimuksen tuoma suurin hyöty vientitoimintanne kannalta?

10.

Mikä olisi mielestänne sopimuksen tuoma suurin uhka vientitoimintanne kannalta?

Liite 2. Maailmanpankin Ease of doing business vertailu vuodelta 2019

TABLE 1.1 Ease of doing business ranking											
Rank	Economy	EODB score	EODB score change	Rank	Economy	EODB score	EODB score change	Rank	Economy	EODB score	EODB score change
1	New Zealand	86.59	0.00	65	Colombia	69.24	+0.20	129	Barbados	56.78	0.00
2	Singapore	85.24	+0.27	66	Luxembourg	69.01	0.00	130	St. Vincent and the Grenadines	56.35	+0.01
3	Denmark	84.64	+0.59	67	Costa Rica	68.89	-0.47	131	Cabo Verde	55.95	+0.02
4	Hong Kong SAR, China	84.22	+0.04	68	Peru	68.83	+0.56	132	Nicaragua	55.64	+0.37
5	Korea, Rep.	84.14	-0.01	69	Vietnam	68.36	+1.59	133	Palau	55.59	+0.01
6	Georgia	83.28	+0.48	70	Kyrgyz Republic	68.33	+2.57	134	Guyana	55.57	-1.21
7	Norway	82.95	+0.25	71	Ukraine	68.25	+0.94	135	Mozambique	55.53	+1.78
8	United States	82.75	-0.01	72	Greece	68.08	-0.12	136	Pakistan	55.31	+2.53
9	United Kingdom	82.65	+0.33	73	Indonesia	67.96	+1.42	137	Togo	55.20	+6.32
10	Macedonia, FYR	81.55	+0.32	74	Mongolia	67.74	+0.27	138	Cambodia	54.80	+0.41
11	United Arab Emirates	81.28	+2.37	75	Jamaica	67.47	+0.55	139	Maldives	54.43	+0.10
12	Sweden	81.27	0.00	76	Uzbekistan	67.40	+1.08	140	St. Kitts and Nevis	54.36	+0.01
13	Taiwan, China	80.90	+0.24	77	India	67.23	+6.63	141	Senegal	54.15	+0.37
14	Lithuania	80.83	+0.29	78	Oman	67.19	-0.02	142	Lebanon	54.04	+0.07
15	Malaysia	80.60	+2.57	79	Panama	66.12	+0.41	143	Niger	53.72	+1.24
16	Estonia	80.50	+0.01	80	Tunisia	66.11	+1.51	144	Tanzania	53.63	+0.34
17	Finland	80.35	+0.05	81	Bhutan	66.08	+0.20	145	Mali	53.50	+0.23
18	Australia	80.13	-0.01	82	South Africa	66.03	+1.37	146	Nigeria	52.89	+1.37
19	Latvia	79.59	+0.33	83	Qatar	65.89	+0.64	147	Grenada	52.71	+0.07
20	Mauritius	79.58	+1.29	84	Malta	65.43	+0.28	148	Mauritania	51.99	+0.92
21	Iceland	79.35	+0.05	85	El Salvador	65.41	+0.21	149	Gambia, The	51.72	+0.23
22	Canada	79.26	+0.38	86	Botswana	65.40	+0.46	150	Marshall Islands	51.62	+0.01
23	Ireland	78.91	-0.51	87	Zambia	65.08	+1.48	151	Burkina Faso	51.57	+0.12
24	Germany	78.90	0.00	88	San Marino	64.74	+2.27	152	Guinea	51.51	+2.02
25	Azerbaijan	78.64	+7.10	89	Bosnia and Herzegovina	63.82	+0.27	153	Benin	51.42	+0.13
26	Austria	78.57	+0.03	90	Samoa	63.77	+0.01	154	Lao PDR	51.26	+0.11
27	Thailand	78.45	+1.06	91	Tonga	63.59	+0.03	155	Zimbabwe	50.44	+1.92
28	Kazakhstan	77.89	+0.73	92	Saudi Arabia	63.50	+1.62	156	Bolivia	50.32	+0.15
29	Rwanda	77.88	+4.15	93	St. Lucia	63.02	+0.06	157	Algeria	49.65	+2.06
30	Spain	77.68	+0.07	94	Vanuatu	62.87	-0.21	158	Kiribati	49.07	+0.33
31	Russian Federation	77.37	+0.61	95	Uruguay	62.60	+0.34	159	Ethiopia	49.06	+0.91
32	France	77.29	+0.99	96	Seychelles	62.41	-0.01	160	Micronesia, Fed. Sts.	48.99	0.00
33	Poland	76.95	-0.36	97	Kuwait	62.20	+0.75	161	Madagascar	48.89	+0.71
34	Portugal	76.55	-0.07	98	Guatemala	62.17	+1.01	162	Sudan	48.84	+3.75
35	Czech Republic	76.10	+0.05	99	Djibouti	62.02	+8.87	163	Sierra Leone	48.74	+0.15
36	Netherlands	76.04	+0.01	100	Sri Lanka	61.22	+1.80	164	Comoros	48.66	+0.14
37	Belarus	75.77	+0.72	101	Fiji	61.15	+0.04	165	Suriname	48.05	-0.05
38	Switzerland	75.69	+0.01	102	Dominican Republic	61.12	+0.55	166	Cameroon	47.78	+0.83
39	Japan	75.65	+0.05	103	Dominica	61.07	+0.04	167	Afghanistan	47.77	+10.64
40	Slovenia	75.61	+0.02	104	Jordan	60.98	+1.42	168	Burundi	47.41	+0.73
41	Armenia	75.37	+2.06	105	Trinidad and Tobago	60.81	-0.12	169	Gabon	45.58	-0.23
42	Slovak Republic	75.17	+0.29	106	Lesotho	60.60	+0.19	170	São Tomé and Príncipe	45.14	+0.30
43	Turkey	74.33	+4.34	107	Namibia	60.53	+0.24	171	Iraq	44.72	+0.04
44	Kosovo	74.15	+0.44	108	Papua New Guinea	60.12	+1.19	171	Myanmar	44.72	+0.51
45	Belgium	73.95	+2.24	109	Brazil	60.01	+2.96	173	Angola	43.86	+2.16
46	China	73.64	+8.64	110	Nepal	59.63	-0.32	174	Liberia	43.51	-0.04
47	Moldova	73.54	+0.38	111	Malawi	59.59	+0.84	175	Guinea-Bissau	42.85	+0.27
48	Serbia	73.49	+0.17	112	Antigua and Barbuda	59.48	+0.06	176	Bangladesh	41.97	+0.91
49	Israel	73.23	+0.64	113	Paraguay	59.40	+0.41	177	Equatorial Guinea	41.94	+0.28
50	Montenegro	72.73	+0.20	114	Ghana	59.22	+2.06	178	Timor-Leste	41.60	+1.71
51	Italy	72.56	-0.15	115	Solomon Islands	59.17	+0.33	179	Syrian Arab Republic	41.57	+0.02
52	Romania	72.30	-0.53	116	West Bank and Gaza	59.11	+0.39	180	Congo, Rep.	39.83	+0.36
53	Hungary	72.28	+0.34	117	Eswatini	58.95	+0.13	181	Chad	39.36	+1.15
54	Mexico	72.09	-0.18	118	Bahamas, The	58.90	+0.77	182	Haiti	38.52	+0.11
55	Brunei Darussalam	72.03	+1.85	119	Argentina	58.80	+0.87	183	Central African Republic	36.90	+2.67
56	Chile	71.81	+0.37	120	Egypt, Arab Rep.	58.56	+2.74	184	Congo, Dem. Rep.	36.85	+0.67
57	Cyprus	71.71	+0.44	121	Honduras	58.22	+0.09	185	South Sudan	35.34	+2.04
58	Croatia	71.40	+0.34	122	Côte d'Ivoire	58.00	+4.94	186	Libya	33.44	+0.23
59	Bulgaria	71.24	+0.11	123	Ecuador	57.94	+0.12	187	Yemen, Rep.	32.41	-0.59
60	Morocco	71.02	+2.46	124	Philippines	57.68	+1.36	188	Venezuela, RB	30.61	-0.24
61	Kenya	70.31	+5.25	125	Belize	57.13	+0.02	189	Eritrea	23.07	+0.13
62	Bahrain	69.85	+1.82	126	Tajikistan	57.11	+0.08	190	Somalia	20.04	+0.06
63	Albania	69.51	+0.50	127	Uganda	57.06	+0.65				
64	Puerto Rico (U.S.)	69.46	+0.20	128	Iran, Islamic Rep.	56.98	+2.34				

Source: Doing Business database.

Liite 3. Vienti Suomesta Argentiinaan 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna

Suomen vienti Argentiinaan (euroissa)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVITAVARAT
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
29 (2002--.) ORGAANISET KEMIALLISET YHDISTEET
59 (2002--.) KYLLÄSTETYT, PÄÄLLYSTETYT, PEITETYT TAI KERROSTETUT TEKSTIILIKANKAAT; TEKSTIILITAVARAT, JOLLAISET SOVELTUVAT TEKNISIIN TARKOITUKSIIN
38 (2002--.) ERINÄISET KEMIALLISET TUOTTEET
35 (2002--.) VALKUAISAINET; MODIFIOIDUT TÄRKKELYKSET; LIIMAT JA LIISTERIT; ENTSYYMIT
72 (2002--.) RAUTA JA TERÄS
75 (2002--.) NIKKELI JA NIKKELITAVARAT
94 (2002--.) HUONEKALUT; VUOTEIDEN JOUSTINPOHJAT JA VUODEVARUSTEET, KUTEN PATJAT JA TYYNYT, SEKÄ NIIDEN KALTAISET PEHMUSTETUT SISUSTUSTAVARAT; VALAISIMET JA VALAISTUSVARUSTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT; VALOKILVET JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; TEH
76 (2002--.) ALUMIINI JA ALUMIINITAVARAT
82 (2002--.) TYÖKALUT JA -VÄLINEET SEKÄ VEITSET, LUSIKAT JA HAARUKAT, EPÄJALOA METALLIA; NIIDEN EPÄJALOA METALLIA OLEVAT OSAT
73 (2002--.) RAUTA- JA TERÄSTAVARAT
87 (2002--.) KULJETUSVÄLINEET JA KULKUNEUVOT, MUUT KUIN RAUTATIEEN TAI RAITIOTIEEN LIIKUKAAN KALUSTOON KUULUVAT, SEKÄ NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
40 (2002--.) KUMI JA KUMITAVARAT
28 (2002--.) KEMIALLISET ALKUAINET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET; JALOMETALLIEN, HARVINAISTEN MAAMETALLIEN, RADIOAKTIIVISTEN ALKUAINEIDEN JA ISOTOoppiEN ORGAANISET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET
60 (2002--.) NEULOKSET
83 (2002--.) ERINÄISET EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT
68 (2002--.) KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT
74 (2002--.) KUPARI JA KUPARITAVARAT
93 (2002--.) ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
44 (2002--.) PUU JA PUUSTA VALMISTETUT TAVARAT; PUUHIILI
49 (2002--.) KIRJAT, SANOMALEHDET, KUVAT JA MUUT PAINOTUOTTEET; KÄSIKIRJOITUKSET, KONEKIRJOITUKSET JA TYÖPIIRUSTUKSET
54 (2002--.) TEKOKUITUFILAMENTIT
56 (2002--.) VANU, HUOPA JA KUITUKANGAS; ERIKOISLANGAT; SIDE- JA PURJELANKA, NUORA JA KÖYSI SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT
30 (2002--.) FARMASEUTTISET TUOTTEET
57 (2002--.) MATOT JA MUUT LATTIANPÄÄLLYSTEET TEKSTIILIAINETTA

Suomen vienti Argentiinaan (euroissa)
92 (2002--.) SOITTIMET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
25 (2002--.) SUOLA; RIKKI; MAA- JA KIVILAJIT; KIPSI, KALKKI JA SEMENTTI
70 (2002--.) LASI JA LASITAVARAT
95 (2002--.) LELUT, PELIT JA URHEILUVÄLINEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
63 (2002--.) MUUT SOVITETUT TEKSTIILITAVARAT; SARJAT; KÄYTETYT VAATTEET JA MUUT KÄYTYT TEKSTIILITAVARAT; LUMPUT
53 (2002--.) MUUT KASVITEKSTIILIKUIDUT; PAPERILANKA JA KUDOTUT PAPERILANKAKANKAAT
61 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, NEULOSTA
69 (2002--.) KERAAMISET TUOTTEET
96 (2002--.) ERINÄISET TAVARAT
27 (2002--.) KIVENNÄISPOLTTOAINEET, KIVENNÄISÖLJYT JA NIIDEN TISLAUSTUOTTEET; BITUMISET AINEET; KIVENNÄISVAHAT
88 (2002--.) ILMA-ALUKSET, AVARUUSALUKSET SEKÄ NIIDEN OSAT
65 (2002--.) PÄÄHINEET JA NIIDEN OSAT
34 (2002--.) SAIPPUA JA SUOPA, ORGAANISET PINTA-AKTIIVISET AINEET, PESUVALMISTEET, VOITELUVALMISTEET, TEKOVAHAT, VALMISTETUT VAHAT, KIILLOTUS-, HANKAUS- JA PUHDISTUSVALMISTEET, KYNTTILÄT JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET, MUOVAILUMASSAT, ”HAMMASVAH
01 (2002--.) ELÄVÄT ELÄIMET
62 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, MUUTA KUIN NEULOSTA
71 (2002--.) LUONNONHELMET JA VIJELLYT HELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; EPÄAIDOT KORUT; METALLIRAHAT
42 (2002--.) NAHKATAVARAT; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET SÄILYTYSESINEET; SUOLESTA VALMISTETUT TAVARAT
52 (2002--.) PUUVILLA
47 (2002--.) PUUSTA TAI MUUSTA KUITUISESTA SELLULOOSA-AINEESTA VALMISTETTU MASSA; KERÄYSPAPERI, -KARTONKI JA -PAHVI (-JÄTE)
18 (2002--.) KAKAO JA KAKAOVALMISTEET
17 (2002--.) SOKERI JA SOKERIVALMISTEET
19 (2002--.) VILJASTA, JAUHOISTA, TÄRKKELYKSESTÄ TAI MAIDOSTA VALMISTETUT TUOTTEET; LEI-POMATUOTTEET
21 (2002--.) ERINÄISET ELINTARVIKEVALMISTEET
37 (2002--.) VALOKUVAUS- JA ELOKUVAUSVALMISTEET
31 (2002--.) LANNOITTEET

Liite 4. Vienti Suomesta Brasiliaan 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna

Suomen vienti Brasiliaan (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	361 622 376
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	101 642 373
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVI-TAVARAT	59 720 673
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	42 256 113
31 (2002--.) LANNOITTEET	37 909 112
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	36 094 670
87 (2002--.) KULJETUSVÄLINEET JA KULKUNEUVOT, MUUT KUIN RAUTATIEEN TAI RAITIOTIEEN LIIKKUVAAN KALUSTOON KUULUVAT, SEKÄ NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	25 736 989
75 (2002--.) NIKKELI JA NIKKELITAVARAT	12 875 699
38 (2002--.) ERINÄISET KEMIALLISET TUOTTEET	6 869 651
72 (2002--.) RAUTA JA TERÄS	6 452 255
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT	5 648 502
47 (2002--.) PUUSTA TAI MUUSTA KUITUISESTA SELLULOOSA-AINEESTA VALMISTETTU MASSA; KERÄYSPAPERI, -KARTONKI JA -PAHVI (-JÄTE)	5 138 641
40 (2002--.) KUMI JA KUMITAVARAT	2 632 468
49 (2002--.) KIRJAT, SANOMALEHDET, KUVAT JA MUUT PAINOTUOTTEET; KÄSIKIRJOITUKSET, KONEKIRJOITUKSET JA TYÖPIIRUSTUKSET	1 757 048
30 (2002--.) FARMASEUTTISET TUOTTEET	1 599 930
76 (2002--.) ALUMIINI JA ALUMIINITAVARAT	1 556 862
33 (2002--.) HAIHTUVAT ÖLJYT JA RESINOIDIT; HAJUSTE-, KOSMEETTISET JA TOALETTI-VALMISTEET	1 496 856
35 (2002--.) VALKUAISAINEEET; MODIFIOIDUT TÄRKKELYKSET; LIIMAT JA LIISTERIT; ENT-SYYMIT	1 471 171
59 (2002--.) KYLLÄSTETYT, PÄÄLLYSTETYT, PEITETYT TAI KERROSTETUT TEKSTIILIKAN-KAAT; TEKSTIILITAVARAT, JOLLAISET SOVELTUVAT TEKNIISIIN TARKOITUKSIIN	1 358 416
74 (2002--.) KUPARI JA KUPARITAVARAT	1 245 267
68 (2002--.) KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KAL-TAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT	1 216 171
32 (2002--.) PARKITUS- JA VÄRIUUTTEET; TANNIINIT JA NIIDEN JOHDANNAISET; VÄRIT, PIGMENTIT JA MUUT VÄRIAINEEET; MAALIT JA LAKAT; KITTI SEKÄ MUUT TÄYTE- JA TII-VISTYSTAHNAT; PAINOVÄRIT, MUSTE JA TUSSI	1 187 004
29 (2002--.) ORGAANISET KEMIALLISET YHDISTEET	1 136 988
73 (2002--.) RAUTA- JA TERÄSTAVARAT	1 096 951
28 (2002--.) KEMIALLISET ALKUAINEEET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET; JALOMETAL-LIEN, HARVINAISTEN MAAMETALLIEN, RADIOAKTIIVISTEN ALKUAINEIDEN JA ISO-TOOPPIEN ORGAANISET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET	1 040 109

Suomen vienti Brasiliaan (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
70 (2002--.) LASI JA LASITAVARAT	630 287
34 (2002--.) SAIPPUA JA SUOPA, ORGAANISET PINTA-AKTIIVISET AINEET, PESUVALMISTEET, VOITELUVALMISTEET, TEKOVAHAT, VALMISTETUT VAHAT, KIILLOTUS-, HANKAUS- JA PUHDISTUSVALMISTEET, KYNTTILÄT JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET, MUOVAILUMASSAT, "HAMMASVAH	349 800
82 (2002--.) TYÖKALUT JA -VÄLINEET SEKÄ VEITSET, LUSIKAT JA HAARUKAT, EPÄJALOA METALLIA; NIIDEN EPÄJALOA METALLIA OLEVAT OSAT	278 280
17 (2002--.) SOKERI JA SOKERIVALMISTEET	278 164
94 (2002--.) HUONEKALUT; VUOTEIDEN JOUSTINPOHJAT JA VUODEVARUSTEET, KUTEN PATJAT JA TYYNYT, SEKÄ NIIDEN KALTAISET PEHMUSTETUT SISUSTUSTAVARAT; VALAISIMET JA VALAISTUSVARUSTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT; VALOKILVET JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; TEH	272 749
56 (2002--.) VANU, HUOPA JA KUITUKANGAS; ERIKOISLANGAT; SIDE- JA PURJELANKA, NUORA JA KÖYSI SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	108 654
83 (2002--.) ERINÄISET EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT	103 069
25 (2002--.) SUOLA; RIKKI; MAA- JA KIVILAJIT; KIPSI, KALKKI JA SEMENTTI	54 616
69 (2002--.) KERAAMISET TUOTTEET	54 045
43 (2002--.) TURKISNAHAT JA TEKOTURKIKSET; NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	52 428
63 (2002--.) MUUT SOVITETUT TEKSTIILITAVARAT; SARJAT; KÄYTETYT VAATTEET JA MUUT KÄYTETYT TEKSTIILITAVARAT; LUMPUT	48 646
22 (2002--.) JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA ETIKKA	47 368
81 (2002--.) MUUT EPÄJALOT METALLIT; KERMETIT; NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	36 242
80 (2002--.) TINA JA TINATAVARAT	34 153
88 (2002--.) ILMA-ALUKSET, AVARUUSALUKSET SEKÄ NIIDEN OSAT	25 273
96 (2002--.) ERINÄISET TAVARAT	23 691
89 (2002--.) ALUKSET JA UIVAT RAKENTEET	13 996
60 (2002--.) NEULOKSET	8 350
95 (2002--.) LELUT, PELIT JA URHEILUVÄLINEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	7 243
42 (2002--.) NAHKATAVARAT; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET SÄILYTYSESINEET; SUOLESTA VALMISTETUT TAVARAT	6 430
06 (2002--.) ELÄVÄT PUUT JA MUUT ELÄVÄT KASVIT; SIPULIT, JUURET JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET; LEIKKOKUKAT JA LEIKKOVIHREÄ	6 160
18 (2002--.) KAAKAO JA KAAKAOVALMISTEET	5 963
44 (2002--.) PUU JA PUUSTA VALMISTETUT TAVARAT; PUUHIILI	5 490
91 (2002--.) KELLOT JA NIIDEN OSAT	5 459
62 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, MUUTA KUIN NEULOSTA	5 160
16 (2002--.) LIHASTA, KALASTA, ÄYRIÄISISTÄ, NILVIÄISISTÄ TAI MUISTA VEDESSÄ ELÄVISTÄ SELKÄRANGATTOMISTA VALMISTETUT TUOTTEET	2 970
36 (2002--.) RÄJÄHDYSAINEEET; PYROTEKNISET TUOTTEET; TULITIKUT; PYROFORISET SEOKSET; HELPOSTI SYTTYVÄT AINEET	2 700
21 (2002--.) ERINÄISET ELINTARVIKEVALMISTEET	2 340
19 (2002--.) VILJASTA, JAUHOISTA, TÄRKKELYKSESTÄ TAI MAIDOSTA VALMISTETUT TUOTTEET; LEIPOMATUOTTEET	2 137

Suomen vienti Brasiliaan (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
27 (2002--.) KIVENNÄISPOLTTOAINEET, KIVENNÄISÖLJYT JA NIIDEN TISLAUSTUOTTEET; BITUMISET AINEET; KIVENNÄISVAHAT	1 987
61 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, NEULOSTA	1 762
20 (2002--.) KASVIKSISTA, HEDELMISTÄ, PÄHKINÖISTÄ TAI MUISTA KASVINOSISTA VALMISTETUT TUOTTEET	1 356
04 (2002--.) MAITO JA MEIJERITUOTTEET; LINNUMUNAT; LUONNONHUNAJA; MUUALLE KUULUMATTOMAT ELÄINPERÄISET SYÖTÄVÄT TUOTTEET	1 310
03 (2002--.) KALAT SEKÄ ÄYRIÄISET, NILVIÄISET JA MUUT VEDESSÄ ELÄVÄT SELKÄRANGATTOMAT	1 112
65 (2002--.) PÄÄHINEET JA NIIDEN OSAT	939
54 (2002--.) TEKOKUITUFILAMENTIT	513
09 (2002--.) KAHVI, TEE, MATE JA MAUSTEET	424
71 (2002--.) LUONNONHELMET JA VILJELLYT HELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; EPÄAIDOT KORUT; METALLIRAHAT	343
79 (2002--.) SINKKI JA SINKKITAVARAT	242
66 (2002--.) SATEENVARJOT, PÄIVÄNVARJOT, KÄVELYKEPIT, ISTUINKEPIT, RUOSKAT, RATSUPIISKAT SEKÄ NIIDEN OSAT	201
64 (2002--.) JALKINEET, NILKKAIMET JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; NIIDEN OSAT	123
97 (2002--.) TAIDETEOKSET, KOKOELMAESINEET JA ANTIIKKIESINEET	100
45 (2002--.) KORKKI JA KORKKITAVARAT	51
15 (2002--.) ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN PILKKOUTUMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT	39
93 (2002--.) ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	30
58 (2002--.) KUDOTUT ERIKOISKANKAAT; TUFTATUT TEKSTIILIKANKAAT; PITSIT; KUVAKUDOKSET; KORISTEPUNOKSET; KORUOMPELUKSET	25
07 (2002--.) KASVIKSET SEKÄ TIETTY SYÖTÄVÄT KASVIT, JUURET JA MUKULAT	23
08 (2002--.) SYÖTÄVÄT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT; SITRUSHEDELMIEN JA MELONIN KUORET	9
11 (2002--.) MYLLYTEOLLISUUSTUOTTEET; MALTAAT; TÄRKKELYS; INULIINI; VEHNÄGLUTEENI	5

Liite 5. Vienti Suomesta Paraguayn 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna

Suomen Vienti Paraguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	12 339 628
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVI-TAVARAT	9 866 289
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	905 655
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	638 014
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	424 737
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT	239 028
38 (2002--.) ERINÄISET KEMIALLISET TUOTTEET	147 905
94 (2002--.) HUONEKALUT; VUOTEIDEN JOUSTINPOHJAT JA VUODEVARUSTEET, KUTEN PATJAT JA TYYNYT, SEKÄ NIIDEN KALTAISET PEHMUSTETUT SISUSTUSTAVARAT; VALAISIMET JA VALAISTUSVARUSTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT; VALOKILVET JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; TEH	26 724
83 (2002--.) ERINÄISET EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT	26 182
87 (2002--.) KULJETUSVÄLINEET JA KULKUNEUVOT, MUUT KUIN RAUTATIEN TAI RAITIOTIEN LIIKKUVAAN KALUSTOON KUULUVAT, SEKÄ NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	18 700
68 (2002--.) KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT	14 039
82 (2002--.) TYÖKALUT JA -VÄLINEET SEKÄ VEITSET, LUSIKAT JA HAARUKAT, EPÄJALOA METALLIA; NIIDEN EPÄJALOA METALLIA OLEVAT OSAT	13 802
88 (2002--.) ILMA-ALUKSET, AVARUUSALUKSET SEKÄ NIIDEN OSAT	11 027
27 (2002--.) KIVENNÄISPOLTTOAINEET, KIVENNÄISÖLJYT JA NIIDEN TISLAUSTUOTTEET; BITUMISET AINEET; KIVENNÄISVAHAT	6 417
49 (2002--.) KIRJAT, SANOMALEHDET, KUVAT JA MUUT PAINOTUOTTEET; KÄSIKIRJOITUKSET, KONEKIRJOITUKSET JA TYÖPIIRUSTUKSET	398
61 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, NEULOSTA	279
65 (2002--.) PÄÄHINEET JA NIIDEN OSAT	176
76 (2002--.) ALUMIINI JA ALUMIINITAVARAT	140
43 (2002--.) TURKISNAHAT JA TEKOTURKIKSET; NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	50
40 (2002--.) KUMI JA KUMITAVARAT	25
96 (2002--.) ERINÄISET TAVARAT	25
73 (2002--.) RAUTA- JA TERÄSTAVARAT	11
31 (2002--.) LANNOITTEET	5

Liite 6. Vienti Suomesta Uruguayn 2019 nimikekohtaisesti tilastoituna

Suomen vienti Uruguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
00 - 99 (2002--.) KAIKKI RYHMÄT	44 636 820
84 (2002--.) YDINREAKTORIT, HÖYRYKATTILAT, KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; NIIDEN OSAT	22 431 857
87 (2002--.) KULJETUSVÄLINEET JA KULKUNEUVOT, MUUT KUIN RAUTATIEEN TAI RAITIOTIEEN LIIKKUVAAN KALUSTOON KUULUVAT, SEKÄ NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	9 089 029
48 (2002--.) PAPERI, KARTONKI JA PAHVI; PAPERIMASSA-, PAPERI-, KARTONKI- JA PAHVITAVARAT	4 469 018
85 (2002--.) SÄHKÖKONEET JA -LAITTEET SEKÄ NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET	1 743 564
90 (2002--.) OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	1 508 065
39 (2002--.) MUOVIT JA MUOVITAVARAT	904 257
73 (2002--.) RAUTA- JA TERÄSTAVARAT	790 867
74 (2002--.) KUPARI JA KUPARITAVARAT	726 705
82 (2002--.) TYÖKALUT JA -VÄLINEET SEKÄ VEITSET, LUSIKAT JA HAARUKAT, EPÄJALOA METALLIA; NIIDEN EPÄJALOA METALLIA OLEVAT OSAT	687 140
38 (2002--.) ERINÄISET KEMIAALLISET TUOTTEET	494 490
40 (2002--.) KUMI JA KUMITAVARAT	365 139
25 (2002--.) SUOLA; RIKKI; MAA- JA KIVILAJIT; KIPSI, KALKKI JA SEMENTTI	319 441
62 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, MUUTA KUIN NEULOSTA	248 280
59 (2002--.) KYLLÄSTETYT, PÄÄLLYSTETYT, PEITETYT TAI KERROSTETUT TEKSTIILIKAN- KAAT; TEKSTIILITAVARAT, JOLLAISET SOVELTUVAT TEKNISIIN TARKOITUKSIIN	159 947
02 (2002--.) LIHA JA MUUT SYÖTÄVÄT ELÄIMENOSAT	135 734
30 (2002--.) FARMASEUTTISET TUOTTEET	113 938
72 (2002--.) RAUTA JA TERÄS	110 244
94 (2002--.) HUONEKALUT; VUOTEIDEN JOUSTINPOHJAT JA VUODEVARUSTEET, KUTEN PATJAT JA TYYNYT, SEKÄ NIIDEN KALTAISET PEHMUSTETUT SISUSTUSTAVARAT; VALAISIMET JA VALAISTUSVARUSTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT; VALOKILVET JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; TEH	54 591
83 (2002--.) ERINÄISET EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT	34 086
68 (2002--.) KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT	30 582
64 (2002--.) JALKINEET, NILKKAIMIT JA NIIDEN KALTAISET TAVARAT; NIIDEN OSAT	27 347
12 (2002--.) ÖLJYSIEMENET JA -HEDELMÄT; ERINÄISET SIEMENET JA HEDELMÄT; TEOLLISUUS- JA LÄÄKEKASVIT; OLJET JA KASVIREHU	23 748
56 (2002--.) VANU, HUOPA JA KUITUKANGAS; ERIKOISLANGAT; SIDE- JA PURJELANKA, NUORA JA KÖYSI SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	22 703
63 (2002--.) MUUT SOVITETUT TEKSTIILITAVARAT; SARJAT; KÄYTETYT VAATTEET JA MUUT KÄYTETYT TEKSTIILITAVARAT; LUMPUT	21 368

Suomen vienti Uruguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
65 (2002--.) PÄÄHINEET JA NIIDEN OSAT	20 082
70 (2002--.) LASI JA LASITAVARAT	18 451
34 (2002--.) SAIPPUA JA SUOPA, ORGAANISET PINTA-AKTIIVISET AINEET, PESUVALMISTEET, VOITELUVALMISTEET, TEKOVAHAT, VALMISTETUT VAHAT, KIILLOTUS-, HANKAUS- JA PUHDISTUSVALMISTEET, KYNTTILÄT JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET, MUOVAILUMASSAT, ”HAMMASVAH	14 204
95 (2002--.) LELUT, PELIT JA URHEILUVÄLINEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET	13 595
61 (2002--.) VAATTEET JA VAATETUSTARVIKKEET, NEULOSTA	12 501
28 (2002--.) KEMIALLISET ALKUAINEEET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET; JALOMETALLIEN, HARVINAISTEN MAAMETALLIEN, RADIOAKTIIVISTEN ALKUAINEIDEN JA ISOTOoppiEN ORGAANISET JA EPÄORGAANISET YHDISTEET	11 500
69 (2002--.) KERAAMISET TUOTTEET	6 164
49 (2002--.) KIRJAT, SANOMALEHDET, KUVAT JA MUUT PAINOTUOTTEET; KÄSIKIRJOITUKSET, KONEKIRJOITUKSET JA TYÖPIIRUSTUKSET	6 088
96 (2002--.) ERINÄISET TAVARAT	4 313
42 (2002--.) NAHKATAVARAT; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET SÄILYTYSesineET; SUOLESTA VALMISTETUT TAVARAT	3 902
35 (2002--.) VALKUAISAINEEET; MODIFIOIDUT TÄRKKELYKSET; LIIMAT JA LIISTERIT; ENT-SYYMIT	3 002
76 (2002--.) ALUMIINI JA ALUMIINITAVARAT	2 314
75 (2002--.) NIKKELI JA NIKKELITAVARAT	2 065
32 (2002--.) PARKITUS- JA VÄRIUUTTEET; TANNIINIT JA NIIDEN JOHDANNAISET; VÄRIT, PIGMENTIT JA MUUT VÄRIAINEEET; MAALIT JA LAKAT; KITTI SEKÄ MUUT TÄYTE- JA TIIVISTYSTAHNAT; PAINOVÄRIT, MUSTE JA TUSSI	1 262
27 (2002--.) KIVENNÄISPOLTTOAINEEET, KIVENNÄISÖLJYT JA NIIDEN TISLAUSTUOTTEET; BITUMISET AINEET; KIVENNÄISVAHAT	1 214
29 (2002--.) ORGAANISET KEMIALLISET YHDISTEET	828
58 (2002--.) KUDOTUT ERIKOISKANKAAT; TUFTATUT TEKSTIILIKANKAAT; PITSIT; KUVAKUDOKSET; KORISTEPUNOKSET; KORUOMPELUKSET	650
60 (2002--.) NEULOKSET	585
44 (2002--.) PUU JA PUUSTA VALMISTETUT TAVARAT; PUUHILI	569
01 (2002--.) ELÄVÄT ELÄIMET	300
88 (2002--.) ILMA-ALUKSET, AVARUUSALUKSET SEKÄ NIIDEN OSAT	224
21 (2002--.) ERINÄISET ELINTARVIKEVALMISTEET	195
79 (2002--.) SINKKI JA SINKKITAVARAT	185
81 (2002--.) MUUT EPÄJALOT METALLIT; KERMETIT; NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT	158
15 (2002--.) ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN PILKKOUTUMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT	95
31 (2002--.) LANNOITTEET	94
57 (2002--.) MATOT JA MUUT LATTIANPÄÄLLYSTEET TEKSTIILIAINETTA	80
47 (2002--.) PUUSTA TAI MUUSTA KUITUISESTA SELLULOOSA-AINEESTA VALMISTETTU MASSA; KERÄYSPAPERI, -KARTONKI JA -PAHVI (-JÄTE)	25
22 (2002--.) JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA ETIKKA	14
26 (2002--.) MALMIT, KUONA JA TUHKA	10

Suomen vienti Uruguayn (euroissa)	
	Tilastoarvo (euro)
91 (2002--.) KELLOT JA NIIDEN OSAT	5
52 (2002--.) PUUVILLA	3
55 (2002--.) KATKOTUT TEKOKUIDUT	3